

2020
INTERNATIONAL YEAR
OF THE NURSE AND
THE MIDWIFE

26-29 KASIM 2020

I. LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELİK ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

(Çevrimiçi Sempozyum)

BİLDİRİ E-KİTABI

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Yavuz ÜNAL
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü

SEMPOZYUM BAŞKANI

Prof. Dr. Murat TERZİ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Başkanı
Toplum Güçlendirme Derneği Genel Başkanı

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Doç. Dr. Birsen ALTAY
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Oya Sevcan ORAK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Figen ÇAVUŞOĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Alaattin ALTIN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Mesiya AYDIN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Güven SONER
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Ercan TUNÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Tuğba KAVALALI ERDOĞAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

BİLİMSEL KURUL

Prof. Dr. Birsal Canan DEMİRBAĞ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. H. Demet CABAR	Sinop Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin NURAL	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Sevilay HİNTİSTAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Sevinç POLAT	Yozgat Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin YILDIRIM USTA	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Yurdanur DİKMEN	Sakarya Uygulamalı Bilimleri Üniversitesi
Doç. Dr. Nurgül BÖLÜKBAŞ	Ordu Üniversitesi
Doç.Dr. Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN	Hitit Üniversitesi
Doç. Dr. Yeşim YAMAN AKTAŞ	Giresun Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayten YILMAZ YAVUZ	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üye Eylem TOPBAŞ	Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülay AKMAN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hacer GÖK UĞUR	Ordu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nazlı BALTACI	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özge İŞERİ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seval AĞAÇDİKEN ALKAN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi

**Kurul üyeleri akademik unvan ve alfabetik sıralamaya (isim) göre sıralanmıştır.*

SEMPOZYUM TEMALARI

Kanıt Temelli Yaklaşımlar

Toplum Sağlığı

Yaşlı Sağlığı

Bulaşıcı Hastalıklar ve Bakım

Kronik Hastalıklar ve Hemşirelik Yaklaşımı

Küresel Hedefler ve Hemşirelik

MS ve Hemşirelik

Gelişimsel Dönemlerde Ruh Sağlığı

Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları

İhmal ve İstismar

Kriz Yönetimi

Dezavantajlı Gruplar ve Hemşirelik

Diğer Hemşirelik Araştırmaları

SEMPOZYUM BİLDİRİ E-KİTABININ DÜZENLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Figen ÇAVUŞOĞLU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Öğr. Gör. Cansev BAL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Özge ÖZ YILDIRIM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Arş. Gör. Güven SONER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

SEMPOZYUM DAVET YAZISI

Değerli katılımcılar;

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü olarak sizleri 26-29 Kasım 2020 tarihleri arasında online telekomünikasyon şeklinde gerçekleştireceğimiz I. Lisansüstü Hemşirelik Araştırmaları Sempozyumu'na davet etmekten mutluluk duyarız.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ve Toplum Güçlendirme Derneği iş birliği ile düzenlenen sempozyumumuzda lisansüstü hemşirelik öğrencilerinin danışman öğretim elemanları ile yürüttükleri bilimsel çalışmalar sunulacak ve tartışılacaktır. Ayrıca sempozyum bilimsel programında yer alan birbirinden değerli öğretim üyeleri hemşirelik araştırmalarına katkı sağlayacak oturumlarla sizlerle birlikte olacaktır. Katılımcıların hemşirelik alanında bilimsel araştırma yapma bilgi ve becerilerini arttırmak amacıyla sempozyum kapsamına çeşitli kurs programları dahil edilmiştir.

Sizleri aramızda görmekten onur duyarız.

Saygılarımızla.

Düzenleme Kurulu Başkanları

Prof. Dr. Murat TERZİ

Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI

SEMPOZYUM PROGRAMI

26 KASIM 2020

09:00-12:00 Bilimsel Yazı Yazma Kursu, Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI

09:00-17:00 Nitel Araştırma Kursu, Prof. Dr. Özen KULAKAÇ

13:00-16:00 Yaratıcı Düşünme Kursu, Dr. Öğr. Üyesi Oya SEVCAN ORAK

27 KASIM 2020

09:00-10:00 Açılış Konuşmaları

10:00-11:30 Kuramdan Uygulamaya Hemşirelik Araştırmaları

Konuşmacı: Prof. Dr. Nurgün PLATİN

Moderatör: Prof. Dr. Murat TERZİ

11:30-13:00 Sözel Bildiri Oturumu I

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Figen ÇAVUŞOĞLU

14:00-15:00 Hemşirelik Araştırmalarının Uygulamada Kullanımı

Konuşmacı: Prof. Dr. Ayşe OKANLI

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Oya SEVCAN ORAK

15:00-17:00 Sözel Bildiri Oturumu II

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Esra TURAL BÜYÜK

SEMPOZYUM PROGRAMI (DEVAM)

28 KASIM 2020

09.00-10.00 Hemşirelik Araştırmalarında Sık Yapılan Hatalar

Konuşmacı: Prof. Dr. Birsal Canan DEMİRBAĞ, Öğr. Gör. Canan SARI

Moderatör: Doç. Dr. Birsal ALTAY

10:00-11:30 Sözel Bildiri Oturumu III

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Seval AĞAÇDİKEN ALKAN

13:00-14:30 Bilim Felsefesi

Konuşmacı: Prof. Dr. Veysel SÖNMEZ

Moderatör: Prof. Dr. Özen KULAKAÇ

14:30-16:00 Sözel Bildiri Oturumları IV

Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Serap GÜLEÇ

SÖZEL BİLDİRİLER

1. OTURUM

Ad Soyad	Bildiri Başlığı	Sayfa Numarası
Ayşe ÇALMAZ	Covid-19 Pandemi Sürecinde Yaşlılarda Yalnızlık Algısı ve Yaşam Doyumu	1-2
Buket ÖZKAN	Mekanik Ventilasyon Desteği Alan Covid-19 Hastalarında Hemşirelik Bakımı	3-4
Burcu DAYSAL	Kontrollü Sosyal Hayata Geçiş Sürecinde Bireylerin Normalleşmeye Yönelik Algıları ve Sağlığı Korumaya Yönelik Uygulamaları	5-6
Büşra KÜTÜK	Covid-19 Pandemisinin Meme Kanseri Kadınlar Üzerindeki Etkisini Değerlendiren Çalışmaların İncelenmesi: Literatür Taraması	7-8
Büşra YILDIRIM	Covid-19 Sürecinde Pandemi Hastanesinde Çalışan Sağlık Çalışanlarındaki Genel Anksiyete ve Koronavirüs Anksiyete Durumları Bir Derleme	9-10
Emre KELEŞ	Covid-19 Pandemisi Sürecinde Görme Engelli Bireylerin Stres Düzeyleri İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	11-12
Esra SAĞLAM	Covid-19 Pozitif Tanısı Olan Hastanın Hastane Sürecinde ve Taburculuktan Sonra Hemşire Desteğinin Önemi: Olgu Sunumu	13-14
Esra SARAÇOĞLU	Diyabet Hastalarının Covid-19 Salgınıyla İlgili Endişelerinin ve Bakım İhtiyaçlarının Belirlenmesi	15-16
Feyza BAYRAKTAR	Covid-19 Pandemisiyle Gündeme Gelen Bilekten Vücut Sıcaklığının Değerlendirilmesi	17-18
Gamze SAATÇİ	Covid-19 Pnömonisinde Günlük Yaşam Aktivitelerine Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	19-20
	Riskli Birimlerde Çalışan Hemşirelerin Hizmet İçi Eğitime İlişkin Görüşleri	21-22

Gökçenur DİNÇER	Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşire ve Tükenmişlik Durumu	23-24
Havagül AYRUK	Covid-19 Pandemi Sürecinde Okullarda Alınması Gereken Koruyucu Önlemler ve Halk Sağlığı Hemşiresinin Rolü	25-26
Kübra GÜLİRMAK	Covid 19 Pandemisi Varoluşsal Bir Tehdit Mi? Yoksa Fırsat Mı?	27-28
Tuba YILMAZ BULUT	Sağlık Çalışanlarında Kolektivist Başa Çıkma Yöntemlerinin Covid-19 Korkusu Üzerine Etkisi	29-30
Mükerrem KABATAŞ	Covid-19 Pandemisinde Algılanan Stres ve Depresyon Düzeyinin “Pandemide Yaşlı Olma” Deneyimi Açısından İncelenmesi	31-32

2. OTURUM

Ad Soyad	Bildiri Başlığı	Sayfa Numarası
Çağrı TEMUR	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları	33-34
Deniz Sümeyye YORULMAZ	Toplum Sağlığında Büyüyen Tehdit: Aşı Reddi	35
Elif KALIN	Sağlık Çalışanlarının Doğum İzni Sonrası İşe Uyum Süreci	36-37
Emel ATAĞ YILDIZ	Primipar Annelerin Doğum Sonrası Fonksiyonel Durumlarına Göre Evde Bakım Gereksinimlerinin Saptanması	38-39
Emre KELEŞ	Bir Üniversitede Çalışan Erkek Akademik ve İdari Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumları	40-41
Gamzegül ALTAY	Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Bebeğe Pozisyon Verme Uygulamaları	42-43
Gözde AVCI	Bir Sanayi Bölgesinde Yaşayan Evli Kadınların Meme ve Serviks Kanseri Taramalarına Yönelik Bilgi ve Uygulamaları	44-45
Gül ERTURAL	Üniversitede Okuyan Ebelik Ve Hemşirelik Öğrencilerinin Dijital Bağımlılıklarının ve Akademik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi	46-47

Haticenur BALABAN KAPTAN	İş Hayatında Gebelere Yönelik Cinsiyet Ayrımcılığı ve Hemşirelik	48-49
Selin SÖYÜNMEZ	Türkiye’de Yapılan Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelemesi	50
Nimet KARATAŞ	Ulusal Lisansüstü Tez Çalışmalarında Refleksolojinin Kullanımı	51-52
Özge GÜMÜŞTEKİN	Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesine Yatırılan Bebeklerin Ebeveynlerinde Stres Düzeyi Ve İlişkili Faktörler	53-44
Rabia ELLİKÇİ	Kemoterapi Alan Hastalara Bakım Veren Aile Bireylerinde İyilik Hali	55-56
Sema YALÇIN	Tip II Diabetes Mellituslu Bireylerde Hastalık Algısı	57-58
Semra SEYİS	Cerrahi Girişim Deneyimi Olan ve Olmayan Çocukların “Ameliyat Resimlerinin” Projeaktif Olarak İncelenmesi	59-60
Muhammad LOMANOV	Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları ve Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	61-62

3. OTURUM

Ad Soyad	Bildiri Başlığı	Sayfa Numarası
Alime GÜLERYÜZ	Üriner İnkontinanslı Kadınlarda Cinsel Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki	63
Asena KÖSE	Mekanik Ventilatore Bağlı Hastalarda İki Farklı Yöntemle Verilen Ağız Bakımının Ventilatörle İlişkili Pnömoni Gelişimine Etkisinin İncelenmesi	64
Ayla KAYA	Lisansüstü Hemşirelik Araştırmalarında Kuram ve Modellerin Kullanılması Neden Önemlidir?	65-66

Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 2021
I. Lisansüstü Hemşirelik Araştırmaları Sempozyumu, 26-29 Kasım 2020

Ayşe METİN	Erken Doğum Riski Olan Gebelerin Neuman Sistemler Modeline Yapılandırılmış Hemşirelik Bakımı	67-68
Berre ÇAN	Hemşirelerde Duygusal Okuryazarlık ve Bakım Davranışları	69
Cansu KARADENİZ BENLİ	Hemşirelikte Bir Paradigma Değişimi Olarak Kesişimsellik Teorisi	70-71
Duygu Bediha URGANCI	Akciğer Kanseri Olan Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntülerine Göre Hemşirelik Bakımı	72-73
Elif AVKAN	Bireyselleştirilmiş Bakımın Doğum Algısı Üzerine Etkisi	74-75
Elif BOZ	Kalp Yetmezliği Olan Bir Olgunun Standart Hemşirelik Bakımının Planlanmasında Bir Model: “Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri”	76-77
Elif KETEN EDİS	Sezaryen Olan Kadınlarda Watson İnsan Bakım Kuramı’na Temelli Ağrı Yönetimi	78-79
Fatma GÖNÜL BURKEV	Kronik Hastalıklar ve Bakım	80-81
Kerime Derya BEYDAĞ	Yatağa Bağımlı Bireylere Bakım Verenlerin Yaşam Doyumu ve Özbakım Gücü İlişkisi	82-83
Sibel ULUSOY	Hemşirelerin Palyatif Bakıma Yönelik Bilgi ve Tutumları	84
Tuğba SOLMAZ	Yaşlı Hipertansif Hastaların Hipertansiyonla İlgili Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi	85-86
Zeynep PEHLİVAN	Kemoterapi Alan Hastalarda Konstipasyon Sıklığı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	87-88
Züleyha URAL	Evde Bakım Vericilerin Bakım Vermedeki Yeterlilik Düzeyleri İle Bakım Yüklerinin Karşılaştırılması	89

4. OTURUM

Ad Soyad	Bildiri Başlığı	Sayfa Numarası
Arzu YALÇINKAYA	Toplum Ruh Sağlığı Merkezinden Hizmet Alan Şizofreni Tanılı Hastaların Çizdikleri Resimlerden Hemşire ve Kurum Algısının İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma	90-91
Ayşe ÇALMAZ	Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Davranışları ve Ruhsal Sağlık Durumu	92-93
Berna AKTAŞ	Hemşirelik Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının Psikolojik İyi Oluş ve Ruhsal Sağlık İle İlişkisi	94-95
Dilek KAHRAMAN	Çocuk İstismarıyla Mücadelede Birincil Düzey Önleyici Yaklaşım: Hemşirelere Yönelik Uygulanan Çocuk İhmali ve İstismarını Önleme Eğitim Programının Etkinliği	96
Ebru BABA SARI	Kalp Yetmezliği Olan Hastaların Psikososyal Uyumunun Öz Bakım Davranışları Üzerine Etkisi	97-98
Elif Büşra ARSLAN	Kadınlarda Endometriozisin Anksiyete ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi	99-100
Feriştah ASLAN	Cerrahi Hastalarında Müzik Terapinin Etkisi	101-102
Gamze AKTAŞ	Epilepsi Hastalarında Psikolojik İyi Oluş ve Umut Düzeyi İlişkisi	103-104
Gizem EKENLER	Hemşirelik Öğrencilerinde Uyku Kalitesi İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	105-106
Kübra GÜLİRMAK	Kalitatif Bir Çalışma: Multiple Skleroz (MS) Tanısı Almış Bireylerin, MS'e İlişkin Algılarının Metaforik Analizi	107-108
Muhammad LOMANOV	Ahıska Türklerinin Aidiyet Duygusunun Benlik Saygısına Etkisi	109-110
Nurhayat ÖZKAN	Multipl Skleroz (MS) Tanılı Bireylerin Öznel İyi Oluş Durumlarının İncelenmesi	111-112

Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 2021
I. Lisansüstü Hemşirelik Araştırmaları Sempozyumu, 26-29 Kasım 2020

Sibel TÖRE	Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Stres Düzeyleri	113-114
Sümeyye BAL	Kolcaba Konfor Kuramına Göre Histerosalpingografi İşlemi Uygulanan Kadının Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu	115
Yonca ERMAN	Madde Bağımlılığı İle Mücadelede Hemşirelik	116-117
Zeynep KARABACAK	Pandemi Hastanelerinde Çalışan Hemşirelerin Psikolojik Sağlık Düzeyi ve Etkileyen Faktörler	118-119
Meryem KIRMIZI	Yoğun Bakımda Görülen Deliryum Sorunu ve Hemşirelik Yaklaşımı	120-121

BİLDİRİ ÖZETLERİ

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE YAŞLILARDA YALNIZLIK ALGISI VE YAŞAM DOYUMU

Ayşe ÇALMAZ¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu çalışma Covid-19 pandemi sürecinde yaşlılarda yalnızlık algısı ve yaşam doyumu değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ilişki arayıcı tipte olan araştırma Temmuz –Ekim 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışma evrenini yaşlılar oluşturmuş olup, interaktif ortamda ulaşılabilen çalışmaya katılmaya gönüllü olan olasılıksız olarak google formu dolduran 65 yaş üstü bireylerden 216 birey ile araştırma tamamlanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan sosyo-demografik bilgi formu, Yaşlılar İçin Yalnızlık Ölçeği ve Yaşam Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde; parametrik olmayan yöntemlerden Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H, Spermann Korelasyon analizi kullanılmıştır. Değerlendirmelerde $p<0.05$ değerleri istatistiksel açıdan anlamlı olarak kabul edilmiştir. Çalışma başlamadan önce etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına giren yaşlıların %68.5'i kadın, %31.5'i erkek, yaş ortalamaları 70.15 ± 5.48 , %63.0'ı evli, %63.0'ı kronik bir hastalığı mevcut, %19.9'ü yalnız yaşadığı ve %66.2'sinde pandemi evde kalma düşüncesinin zor olduğu belirlenmiştir. Yaşlıların %56.9'unun evde kalma süresince haber takibi yaptığı, %42.1'inin ihtiyaçlarını almak için dışarıya çıkarken huzursuz olduğu, %55.6'sinin kendini yalnız hissetmediği, %53.7'sinin kısmen hayattan doyum aldığı, %37.0'ı pandemi ölüm korkusu yaşadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan yaşlıların Yalnızlık Ölçeği toplam puan ortalaması 8.23 ± 4.90 olarak orta düzeyde ve Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı 2.43 ± 1.10 olarak düşük düzeyde bulunmuştur. Yaşlıların evde kalmanın zor olduğu düşünenlerin, kendini orta/kötü hissedenlerin, kendini kısmen yalnız/yalnız hissedenlerin, hayattan kısmen doyum alan/almayanların ve pandemi ölüm korkusu olan yaşlıların Yalnızlık Ölçeği toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Yaşlılarda yaşın artmasının, dul/bekar olanların, evde kalmanın zor olduğu düşünenlerin, kendini orta/kötü hissedenlerin, hayattan kısmen doyum alan/almayanların, kendini kısmen yalnız/yalnız hissedenlerin, pandemi ölüm korkusu olan yaşlıların, Yalnızlık Ölçeği/Sosyal Yalnızlık alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Yaşlıların evde kalmanın zor olduğu düşünenlerin, kendini orta/kötü hissedenlerin, kendini kısmen yalnız/yalnız hissedenlerin, pandemi ölüm korkusu olanların Yaşlılar İçin Yalnızlık Ölçeği/Duygusal Yalnızlık alt boyutu puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Kendini iyi hissedenlerin, kendini kısmen yalnız/yalnız hissetmeyenlerin, hayattan doyum alanların ve yalnız olmayan yaşlıların yaşam doyumu anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Yaşlıların yalnızlaştırılması yaşam doyumunu olumsuz etkilemektedir. Yaşlı sağlığın iyileştirilmesi, yaşam doyumunun artırılması için yalnızlık, yaşam doyumu gibi sağlığın psikososyal belirleyicilerinin değerlendirilmesi, bu değerlendirmeye paralel olarak halk sağlığı hemşirelerinin yalnızlığın azaltılması ve yaşam doyumunun artırılmasına yönelik uygun girişimleri planlayarak uygulayabilmeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı; Yalnızlık; Yaşam doyumu; Covid 19

Perception Of Loneliness And Life Satisfaction In The Elderly During The Covid-19 Pandemia Process

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to evaluate the perception of loneliness and life satisfaction in the elderly during the Covid-19 pandemic process.

Method: This descriptive study was conducted between July and October 2020. The population of the study was composed of the elderly, and the research was completed with 216 volunteering individuals over the age of 65, extracted through improbable sampling. The individuals accessed to an interactive environment and filled out a google form. As for the data collection tools, the

socio-demographic information form prepared by the researchers in line with the literature and the Loneliness Scale for the Elderly and the Life Satisfaction Scale were used. SPSS 24.0 package program was used to evaluate the data. In the statistical analysis of the data; nonparametric Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H, Spearman Correlation analysis were used. In evaluations, the value, $p < 0.05$, was accepted as statistically significant. Ethics committee approval was obtained prior to the study.

Results: It was found that 68.5% of the elderly included in the study were women, 31.5% men, the average age was 70.15 ± 5.48 , 63.0% married, 63.0% have a chronic disease, 19.9% live alone and 66.2% had the thought that staying home is difficult. It was determined that 56.9% of the elderly followed the news during their stay at home, 42.1% were uneasy when going out to get their needs, 55.6% did not feel lonely, 53.7% partially satisfied with life, 37.0% experienced fear of death in the pandemic. The total score average of the Loneliness Scale was found a moderate level of 8.23 ± 4.90 and the total score of the Life Satisfaction Scale was found a lower rate of 2.43 ± 1.10 . It was found that the total scores of the Loneliness Scale were statistically significantly higher in the elderly who think it is difficult to stay at home, those who feel moderate / bad, those who feel partly alone / lonely, those who are partially satisfied / not satisfied with life, and the elderly with fear of death in the pandemic ($p < 0.05$). The subscale scores of the Loneliness Scale / Social Loneliness sub-dimension scores were found to be higher ($p < 0.05$) among the elderly, who are widowed / single, who think it is difficult to stay at home, who feel moderate / bad, who are partially satisfied / not satisfied with life, who feel partly alone / lonely, and who experience fear of death in the pandemic. The scores of Loneliness Scale for the Elderly / Emotional Loneliness sub-dimension were found statistically significantly higher in the elderly who think it is difficult to stay at home, who feel moderate / bad, who feel partly alone / lonely and who have fear of death in the pandemic ($p < 0.05$). It was found that life satisfaction of those who feel good, who do not feel partly alone / lonely, who are satisfied with life and who are not alone were significantly higher ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Isolation of the elderly negatively affects their life satisfaction. It is important to evaluate the psychosocial determinants of health such as loneliness and life satisfaction in order to improve elderly health and to increase life satisfaction, and parallel to this assessment, public health nurses can plan and implement appropriate interventions to reduce loneliness and increase life satisfaction.

Keywords: Elderly; Loneliness; Life satisfaction; Covid 19

¹Hitit Üniversitesi İskilip Meslek Yüksekokulu, aysecalmaz@hitit.edu.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

MEKANİK VENTİLASYON DESTEĞİ ALAN COVID 19 HASTALARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI

Buket ÖZKAN¹, Özge İŞERİ²

ÖZET

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve dünya çapında ciddi bir sağlık sorunu haline gelen Covid- 19, hastalarda baş ağrısı, halsizlik, kas ağrısı gibi hafif bulgularla ortaya çıkabileceği gibi ciddi solunum yolu enfeksiyonlarına da neden olabilmektedir. Dünyada hastaların yaklaşık %20'sinde ciddi pulmoner enfeksiyonların görüldüğü ve bu hastaların yaklaşık %5-10'unun yoğun bakıma ve solunum desteğine ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Türkiye'de de benzer şekilde hastaların yaklaşık %8.8'i solunum desteğine ihtiyaç duymuş ve entübe edilmiştir. Covid 19 hastalarına mekanik ventilasyon desteği; gaz değişimini sürdürmek, solunum gücünü azaltmak ve hipoksiyi önlemek için verilmektedir. Ancak bu yararlarına rağmen mekanik vantilatör hastalarda barotravma, oksijen toksisitesi, ventilatörle ilişkili akciğer hasarı ve pnömoni, atalektazi, pnömotoraks, asit baz dengesizliği gibi hayati komplikasyonların gelişmesine neden olabilmektedir. Ayrıca uzun süreli entübasyona bağlı larinks travmaları ve enfeksiyon gibi durumlar da görülebilmektedir. Bu nedenle enfeksiyon önleme ilkelerine uyulmalıdır. Ventilatör devresine viral filtre takılmalı ve kapalı aspirasyon sistemi kullanılmalıdır. Hastaların oksijenizasyon durumu yakından takip edilmelidir. Bunun için hastaların solunumun sayısına, solunum sesinin özelliğine, satürasyon ve arterial kan gazı değerlerine, siyanozun varlığına dikkat edilmelidir. Tüpün yeri ve cuff basıncı yakından değerlendirilmelidir. Hastalarda oral beslenmenin sürdürülememesi nedeniyle 24-36 saat içerisinde kalori hesaplamalarının yapılması, enteral beslenmeye hızlıca geçilmesi ve bollus şeklinde beslenme yerine infüzyon beslenmenin tercih edilmesi önerilmektedir. Bu nedenle hemşirelerin kanıt düzeyi güçlü önerileri değerlendirmeleri ve bakımlarına entegre etmeleri önemlidir. Kullanılan sondaların, flasterlerin, çarşafın vb cildi tahriş edebileceği, bası yaralarına neden olabileceği unutulmamalıdır. Özellikle orta ile şiddetli solunum sıkıntısı olan hastalarda 12-16 saat boyunca pron ventilasyon önerilmektedir. Hastanın prone pozisyona alınması sırasında kateter veya endotrakeal tüpün çıkması, hemodinamik instabilite ve brakial pleksus yaralanması gibi durumlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Prone pozisyon verilmeden iki saat önce aspirasyon pnömonisini önlemek için enteral beslenme durdurulmalı ve supine pozisyona çevrilince beslenmeye devam edilmelidir. Covid 19'da koagülasyon bozuklukları da önemli sorunlar arasındadır. Bu nedenle hastaların kanama, DVT, emboli yönünden de izlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda trombosit sayısı, PT, aPTT, D- Dimer değerleri yakından takip edilmeli, ROM egzersizleri ve pozisyon değişimine özen gösterilmelidir. Hastanın göz, ağız ve vücut bakımı yapılarak genel hijyeni sağlanmalıdır. Bireyi giderilmesini de içermelidir. Bu nedenle ağrı, sözsüz ağrı ifadeleri ve yaşam bulgularındaki değişimlerle değerlendirilmeli ve buna yönelik girişimlerde bulunulmalıdır. Ayrıca yaşam ile ölüm arasındaki sınırda yer alan hastanın stresli ve üzüntülü ailesi de göz önünde bulundurulmalı; yaşanan kaygılar, bilinmezlikler, kayıplar detaylı olarak ele alınmalıdır. Sonuç olarak; mekanik ventilatöre bağlı olan covid 19 hastalarına hemşireler çok yönlü bakım sunmalı, gelişebilecek komplikasyonları bilmeli ve hasta ile ailesini humanistik bir yaklaşımla takip etmelidir. Bu doğrultuda verilen hemşirelik bakımının mekanik ventilatör desteğinin kısa sürede sonlandırılmasına, hastanın hastanede kalış süresinin azaltılmasına, hasta ve ailesinin yaşam kalitelerinin artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım; Covid 19; Hemşirelik; Mekanik ventilasyon

Nursing Care Of Covid 19 Patients Receiving Mechanical Ventilator Support

ABSTRACT

Covid-19, which emerged in Wuhan, China and has become a serious health problem worldwide, may present with mild symptoms such as headache, weakness, muscle pain in patients, as well as cause serious respiratory infections. It is stated that approximately 20% of the world suffers from severe pulmonary infections and approximately 5-10% of these patients need intensive care and respiratory support. In Turkey about 8.8% is also connected in a similar manner respiratory support and was intubated. Mechanical ventilation support for Covid 19 patients; It is given to maintain gas exchange, to show strength to

respiration and to prevention hypoxia. Mechanical ventilation support for Covid 19 patients; It is given to maintain gas exchange, to show strength to respiration and to prevent hypoxia. In addition, it can be seen as laryngeal trauma and infection due to long-term intubation. In addition, laryngeal traumas and infections can be seen due to long-term intubation. Therefore, principles of infection prevention must be followed. And viral filters should be installed in ventilator circuits and a closed suction system should be used. Oxygenation of the patients should be closely monitored. For this, attention should be paid to the number of respiration, the feature of the breathing sound, saturation and arterial blood gas values, and the presence of cyanosis. Tube location and cuff pressure should be closely evaluated. Since oral nutrition cannot be maintained in patients, it is recommended to calculate calories within 24-36 hours, to quickly switch to enteral nutrition and to prefer infusion feeding instead of bolus nutrition. Therefore, it is important for nurses to evaluate and integrate recommendations with strong evidence levels into their care. It should be kept in mind that the urine catheters, plasters, sheets etc. used may irritate the skin and cause pressure sores. Prone ventilation for 12-16 hours is recommended, especially in patients with moderate to prone respiratory distress. When placing the patient in the prone position, attention should be paid to situations such as dislocation of the catheter for endotracheal tube, hemodynamic instability and brachial plexus injury. To prevent aspiration pneumonia, enteral feeding should be stopped two hours before the prone position is placed, and patient's feeding should continue when it is turned to the supine position. Coagulation disorders are also among the important problems in Covid 19. Therefore, patients should be followed up in terms of bleeding, DVT and embolism. Accordingly, platelet count, PT, aPTT, D-Dimer values should be closely monitored, ROM exercises and position changes should be paid attention. General hygiene of the patient should be provided by eye, mouth and body care. Nursing care, which is based on relieving the individual, should also include pain identification and relief. Therefore, non-verbal expressions of pain should be evaluated and should be done nursing practices. In addition, the stressful and sad family of the patient, who is on the border between life and death, should be taken into consideration and anxieties, unknowns and losses experienced should be evaluation in detail. As a result; Nurses, should provide versatile care to covid 19 patients who are connected to a mechanical ventilator and should be aware of the complications in the patients that may develop and should follow the patient and family with a humanistic approach. In this direction, it is thought that the nursing care will contribute to the termination of mechanical ventilator support in a short time, to reduce the duration of the patient's hospital stay, and to increase the quality of life of the patient and his family.

Keywords: Care; Covid 19; Mechanical ventilator; Nursing

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, bukt.ozkan@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ogepekiniseri@gmail.com

KONTROLLÜ SOSYAL HAYATA GEÇİŞ SÜRECİNDE BİREYLERİN NORMALLEŞMEYE YÖNELİK ALGILARI VE SAĞLIĞI KORUMAYA YÖNELİK UYGULAMALARI

İlknur AYDIN AVCİ¹, Burcu DAYSAL², Güven SONER³

ÖZET

Giriş: Covid-19 hastalığı tüm dünyada birçok insanın hastalanmasına ve ölümüne yola açarak bir pandemiye dönüşmüştür. Hastalıktan korunmak için tüm dünyada çeşitli önlemler alınmıştır. Türkiye’de de vaka ve ölüm sayılarının düşmesi ile sosyal hayata kademeli olarak geçmeyi açıklayan Normalleşme sürecine geçilmiştir.

Amaç: Bu araştırma, toplumun normalleşme algısını, toplumunun bu süreci nasıl algıladıkları, nasıl hareket ettikleri ve sağlıklarını korumaya yönelik neler yaptıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı türde yapılan bu araştırma Haziran-Temmuz 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma interaktif ortamda hazırlanan online formu doldurmayı kabul eden 18 yaş ve üzeri 526 kadın ve erkekle tamamlanmıştır. Veri toplanmasında konu ile ilgili literatürden yararlanılarak hazırlanan kişisel bir bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu 22 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri SPSS 21.0 paket programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, minimum, maximum değerler ile standart sapmanın belirlendiği tanımlayıcı istatistikler ve Ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi ve etik yönden uygunluğu için Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan (2020-52) izin alınmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamında katılımcıların %71.3’ü kadın; yaş ortalaması 30.6±9.25 ve %58.6’sı lisansüstü eğitime sahiptir. Araştırmaya katılanların %87.5’inin Covid-19 virüsünün var olduğuna inandıkları; %89.2’sinin Covid-19 salgınının sona ermediğini düşündüğü; %92’sinin normalleşme sürecinde tedbirlere uyumun azaltılabileceği ve %62.5’inin normalleşme sürecine geçmek için erken olduğunu düşündükleri görülmüştür. Katılımcıların zorunlu olmadıkça dışarı çıkmama, kalabalık ortamlara girmeme, eldiven giyme gibi koruyucu uygulamaları normalleşme öncesi sırasıyla %90.3, %90.1, %39.5 oranları ile uygularken, normalleşme sonrası bu oranların sırasıyla %65.4, %77.4, %18.8’e düştükleri belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların cinsiyeti, Covid-19 virüsünün var olduğuna inanma, Covid-19 geçirilmediyse geçireceğinden endişe etme ve Covid-19 salgının yakın zamanda son bulacağını düşünme durumu ile Covid-19 aşısı bulunduğu zaman yaptırmayı isteme durumu arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Kontrollü olarak sosyal hayata geçildiği normalleşme sürecinde, katılımcıların Covid-19 salgının sona ermediğini düşündükleri belirlenmiştir. Bu süreçte katılımcıların tedbirlere uyumun azaltılabileceğini düşündükleri ve normalleşme öncesi yaptıkları koruyucu uygulamaların normalleşme ile birlikte azaltıldığı tespit edilmiştir. Normalleşme sürecinde salgının henüz bitmemiştir ve hastalıktan korunmada koruyucu tedbirlerin önemi hayatidir.

Anahtar kelimeler: Covid-19; Pandemi; Normalleşme; Sağlığı koruma uygulamaları

Perceptions of Individuals towards Normalization and Practices for Health Protection in the Process of Controlled Social Life

ABSTRACT

Background: Covid-19 disease has turned into a pandemic, causing the illness and death of many people all over the world. Various measures have been taken all over the world to protect against the disease. Turkey has also passed a number of cases and deaths fall by explaining the normalization process to go through a gradual social life.

Objectives: This research was conducted to determine the society's perception of normalization, how my society perceives this process, how they act and what they do to protect their health.

Materials and Methods: This descriptive research was conducted between June-July 2020. The research was completed with 526 men and women aged 18 and over who agreed to fill in the online form prepared in an interactive environment. A personal

information form was used for data collection, which was prepared by making use of the relevant literature. The Personal Information Form consists of 22 questions. The research data were evaluated with the SPSS 21.0 package program. Descriptive statistics in which number, percentage, minimum, maximum values and standard deviation are determined and Chi-square test were used in the evaluation of the data. Permission was obtained from Hitit University Non-Invasive Research Ethics Committee (2020-52) for conducting the study and for its ethical compliance.

Results: Within the scope of the study, 71.3% of the participants are women; The average age is 30.6 ± 9.25 and 58.6% of them have postgraduate education. 87.5% of the participants in the research believe that the Covid-19 virus exists; 89.2% thought that the Covid-19 epidemic was not over; It was observed that 92% of them thought that compliance with the measures could be reduced during the normalization process and 62.5% thought it was too early for the normalization process. While the participants applied protective practices such as not going out, not entering crowded environments, wearing gloves before normalization with the rates of 90.3%, 90.1%, 39.5%, after normalization these rates decreased to 65.4%, 77.4%, 18.8%, respectively. In addition, it was observed that there was a statistically significant relationship between the gender of the participants, believing that the Covid-19 virus was present, worrying that Covid-19 would not be passed, and thinking that the Covid-19 epidemic would soon end, and requesting to have the Covid-19 vaccine when available ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: In the normalization process where social life was implemented in a controlled manner, it was determined that the participants thought the Covid-19 epidemic was not over. In this process, it was found that the participants thought that compliance with the measures could be reduced and the protective practices they did before normalization were reduced with normalization. In the normalization process, the epidemic is not yet over and the importance of preventive measures is vital in preventing the disease.

Keywords: Covid-19; Pandemic; Normalization; Health protection practices

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, ilknura@omu.edu.tr

²Hitit Üniversitesi Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu, burcudaysal@hitit.edu.tr

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, guven.soner@omu.edu.tr

COVID-19 PANDEMİSİNİN MEME KANSERLİ KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ DEĞERLENDİREN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: LİTERATÜR TARAMASI

Figen Erol Ursavaş¹, Büşra Kütük²

ÖZET

Amaç: Covid-19 pandemisinin meme kanserli kadınlar üzerindeki etkisinin incelendiği Kasım 2020 tarihinden önce yayınlanmış araştırmaların gözden geçirilmesidir.

Yöntem: Scopus, Embase, Pubmed/MEDLINE, Cochrane Library ve Google Akademik veri tabanlarında, “covid-19”, “hemşirelik”, “meme kanseri” ve “pandemi” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Dışlanma ölçütleri, tekrarlayan çalışmalar, derlemeler, olgu sunumları, rehberler, meme kanseri dışında başka kanser türlerini içeren çalışmalar, klinik tedavileri ve tedavi sonuçlarını içeren çalışmalar dışlanmıştır. Covid 19 pandemisinin meme kanserli kadınlar üzerindeki etkisini inceleyen dört çalışmaya ulaşılmıştır.

Bulgular: Covid 19 pandemisinde meme kanseri tanısı konulan ve cerrahi tedaviyi bekleyen kadınlarda bu süreçte kanserle ilgili korkularının şiddetlendiği, pandemiye bağlı onkolojik tedavide gecikmeler olabileceği konusunda endişe yaşadıkları, kanser oldukları için genel popülasyona göre enfeksiyona karşı daha savunmasız olduklarını, kadınların büyük çoğunluğunun bu dönemde hem psikolojik danışmanlık hem de tamamlayıcı tedaviler konusunda bilgi ve özel destek almanın yararlı olduğunu bildirmişlerdir. Pandemi nedeniyle rehabilitasyon hizmetlerinin kapatılmasının kadınların sıkıntı yaşamalarına neden olarak fiziksel aktivite ve yaşam kalitelerinde azalmaya neden olduğu belirlenmiştir. Pandemi dolayısıyla kesintiye uğramış onkoloji hizmetlerinin meme kanserli kadınlarda anksiyete ve depresyonda önemli etkisi olduğu, bilişsel işlevlerde azalmaya neden olduğu saptanmıştır. Meme kanserinden sağ kalan kadınlarda ise, pandemi süresince tedavi ve bakımlarında gecikmeler olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Covid 19 pandemisinin meme kanserli kadınlar üzerindeki etkisini değerlendiren sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalar İtalya, Amerika ve İngiltere’de yapılmıştır. Çalışma sonuçlarında, pandemi sırasında meme kanserli kadınların sıkıntı ve yaşam kalitelerini yönetmek için tele-sağlık uygulamalarına ihtiyaç olduğu görülmüştür. Meme kanserli kadınların duygusal direncini arttırmak için girişimlerin belirlenmesi ve bu girişimlere erişebilirliğin artırılması önerilmektedir. Yapılan çalışmaların tanımlayıcı çalışmalar olduğu belirlenmiş ve pandeminin meme kanserli kadınlar üzerindeki etkilerini değerlendiren nitel çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Hemşirelik, Meme kanseri, Pandemi

Reviewing the Studies Assessing the Effect of the Covid-19 Pandemic on Women with Breast Cancer:

A Literature Review

ABSTRACT

Purpose: The aim of the study is to review the studies published before November 2020 and examining the effect of the Covid-19 pandemic on women with breast cancer.

Method: The Scopus, Embase, Pubmed/MEDLINE, Cochrane Library and Google Scholar databases were screened using the keywords “Covid-19”, “nursing”, “breast cancer”, and “pandemic”. The exclusion criteria were repetitive studies, reviews, case reports, guidelines, studies on cancer types outside breast cancer, and studies including clinical treatments and treatment outcomes. Four studies examining the effect of the Covid-19 pandemic on women with breast cancer, were reached.

Results: Women diagnosed with breast cancer and awaiting surgical therapy during the Covid-19 pandemic reported that their cancer-related fears worsened in this process, they had concerns about delays in the oncological treatment due to the pandemic, and they were more vulnerable against the infection compared to the general population because of cancer. A great majority of

the women indicated that it was useful to receive both psychological counseling and information and special support regarding complementary treatments in this period. It was determined that closing the rehabilitation services due to the pandemic caused the women to face distress and reduced physical activity and quality of life. The oncology services interrupted because of the pandemic had an important effect on the anxiety and depression in women with breast cancer and also reduced cognitive functions. The survivors of breast cancer encountered delays in their treatment and care during the pandemic process.

Conclusion and Recommendations: *A limited number of studies assessing the effect of the Covid-19 pandemic on women with breast cancer was reached. The studies were conducted in Italy, the United States of America, and England. The study results indicated that during the pandemic, women with breast cancer needed telehealth applications to manage their distress and quality of life. In order to increase the emotional resilience of women with breast cancer, it is recommended to determine interventions and increase accessibility to these interventions. It was determined that the studies were descriptive. It is thought that there is a need for qualitative studies assessing the effects of the pandemic on women with breast cancer.*

Keywords: *Covid-19, Nursing, Breast cancer, Pandemic*

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, figeneroll@gmail.com

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, busrakutuk0101@gmail.com

COVID-19 SÜRECİNDE PANDEMİ HASTANESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK ÇALIŞANLARINDAKİ GENEL ANKSİYETE VE KORONAVİRÜS ANKSİYETE DURUMLARI: BİR DERLEME

Büşra YILDIRIM¹, Filiz ÖZKAN²

ÖZET

Covid-19 kavramı hayatımıza ilk kez 31 Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinden bildirilen bir olgunun bu güne dek hiç görülmemiş bir coronavirus türüyle enfekte olduğunun duyurulması ile girmiştir. Ardından hızla tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır. 11 Mart 2020'de Türkiye'de ilk vakanın görülmesi ve aynı tarihte DSÖ'nün Covid-19'u pandemi olarak ilan etmesiyle birlikte virüsle mücadele çalışmaları hız kazanmış ve yeni pandemi hastaneleri kurulmuştur. 20 Mart 2020 tarihinde yayınlanan "pandemi hastaneleri" konulu genelge ile uygun koşulları sağlayan tüm hastaneler pandemi hastanesi olarak kabul edilmiştir. Bu gelişmeler ışığında sağlık çalışanlarının büyük bir kısmında bu alanlarda çalışmak üzere görev yeri değişikliği yapılmıştır. Sağlık çalışanları bir yandan aniden ortaya çıkan Covid-19 salgınına yönelik kısa zamanda yeni bir düzen kurmak zorunda kalmışlar diğer yandan ise bulaşma yolu, korunma yöntemleri hakkında sürekli bilgi değişikliği olan ve prognozu kişiden kişiye farklılık gösteren, yüksek bulaşıcılığı olan ölümcül bir virüs ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu nedenle pandeminin ortasında kalan ve Covid-19 pozitif vakalarla en çok karşılaşan grup olan sağlık çalışanlarının psikolojileri de farklı şekillerde etkilenmiştir. Türk Tabipler Birliği'nin yayınladığı Covid-19 altıncı ay değerlendirme raporunda ise nüfus ile karşılaştırıldığında sağlık çalışanlarının 10 kat daha fazla hastalandığına dikkat çekilmiştir. Türkiye nüfusunun %1.2'sini oluşturan sağlık çalışanlarının Covid-19 tanısı alanların %11.52'sini oluşturduğu belirtilmiştir. Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı son verilere göre testi pozitif olan sağlık personeli sayısı 40.000'i geçmiş ve hayatını kaybeden sağlık çalışanı sayısı da son dönemde artmış ve 107'ye çıkmıştır. Son verilere göre vakaların onda birini sağlık çalışanları oluşturmaktadır. Bu nedenle sağlık çalışanlarında hastalanma korkusu ve buna bağlı anksiyete görülmesi durumu normal topluma oranla daha sık rastlanabilir. Bu yüzden bu konuyla ilgili çalışmalar hızla ilerlemiş; dolayısıyla literatürde sağlık çalışanlarının psikolojileri farklı boyutlarda incelenmiş; en çok da sağlık çalışanlarının anksiyetesi üzerine durulmuştur. Anksiyetenin birçok tanımı olsa da genel olarak bilinmeyen bir tehlikeye karşı hissedilen korku, tedirginlik, endişe olarak tanımlarsak yaşanan bu ani salgında beklenen en temel duygulardan birinin anksiyete olduğunu söylememiz mümkündür. Lee'nin geliştirdiği koronavirüs anksiyetesi ölçeği ile de koronavirüs anksiyetesi kavramı somutlaştırılmış ve ölçülebilir duruma gelmiştir. Yapılan çalışmalarda anksiyeteyi etkileyen faktörlere örnek olarak sağlık çalışanları arasında anksiyete düzeyinin cinsiyet ve mesleklere göre farklılık göstermediği, ancak bekar olanlarda anksiyete düzeyinin evlilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca sağlık çalışanlarının enfekte olan kişilerle doğrudan teması arttıkça anksiyete düzeyinin arttığı da çalışmalarda bulunan bulgular arasındadır. Bu durumda literatürdeki var olan bilgileri derlemek ve sağlık çalışanlarının anksiyete düzeyini belirleyecek ileri düzey çalışmaların yapılmasını planlamak önem kazanmaktadır. Bu nedenle, bu derlemenin amacı koronavirüs tedavisinde önemli rol oynayan ve en riskli gruplar arasında yer alan sağlık çalışanlarının genel anksiyete ve koronavirüs anksiyete durumlarını gözden geçirmek, anksiyete düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemektir.

Sonuç ve Öneriler: Tüm bu bilgilerin ışığında sağlık çalışanlarının anksiyetesinin Covid-19 sürecinde arttığı anlaşılmaktadır. Bu zorlu süreçte sağlık çalışanlarının iş doyumlarının artması, tükenmelerinin önlenmesi için hem maddi hem de manevi yönden desteklenmeleri gerekmektedir. Covid-19'un meslek hastalığı sayılması, koruyucu ekipmanlara ulaşımın kolaylaştırılması, esnek mesai ile çalışma olanağı sağlanması, sağlık çalışanlarına hastanelere ulaşım için servis tahsis edilmesi, kalacak yer ayarlanması ve profesyonel psikolojik destek sağlanması gibi girişimler sağlık çalışanlarının anksiyetesini azaltacak ve pandemi ile mücadelede daha güçlü kılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete; Sağlık profesyonelleri; Pandemi hastanesi; Covid-19; Koronavirüs anksiyetesi

General Anxiety And Coronavirus Anxiety Situations of Health Workers Working In Pandemia Hospital During Covid-19: A Review

ABSTRACT

The concept of Covid-19 first entered our lives with the announcement that a case reported from Wuhan, China on December 31, 2019 was infected with a coronavirus species that has never been seen until today. Then it started to spread rapidly all over the world. 11 March 2020 until the first cases in Turkey and the same date, the WHO Covidien-19 to fight the virus with the announcement of a pandemic activities have gained momentum and new pandemic hospitals published on 20 March 2020 "pandemic hospitals," the circulars All hospitals providing suitable conditions have been accepted as pandemic hospitals. In the light of these developments, most of the healthcare professionals have been assigned to work in these fields. On the one hand, healthcare professionals had to establish a new order in a short time for the Covid-19 epidemic that emerged suddenly, on the other hand, they were confronted with a deadly virus with high contagiousness, which has a constant change in information about the route of transmission, protection methods, and the prognosis varies from person to person . For this reason, the psychology of healthcare workers, who are in the middle of the pandemic and are the group that most frequently encounter Covid-19 positive cases, have also been affected in different ways. In the Covid-19 sixth month evaluation report published by the Turkish Medical Association, it was noted that healthcare workers got sick 10 times more than the population. Covidien-19 diagnosis of the health workers constitute 1.2% of Turkey's population is said to create the 11.52's%. According to the latest data announced by the Ministry of Health, the number of healthcare personnel who have a positive test has exceeded 40,000 and the number of healthcare workers who lost their lives has recently increased and reached 107. According to the latest data, one tenth of the cases are healthcare workers. For this reason, fear of getting sick and anxiety related to it may be encountered more frequently in healthcare workers compared to the normal society. Therefore, studies on this subject have progressed rapidly; Therefore, in the literature, the psychology of health workers has been examined in different dimensions; the anxiety of healthcare professionals was the most emphasized. Although there are many definitions of anxiety, it is possible to say that one of the most basic emotions expected in this sudden epidemic is anxiety, if we define it as fear, anxiety, and worry about an unknown danger in general. With the coronavirus anxiety scale developed by Lee, the concept of coronavirus anxiety has become concrete and measurable. As an example of the factors affecting anxiety, it has been found in studies that the level of anxiety among healthcare workers does not differ according to gender and professions, but the anxiety level is higher in single individuals compared to married ones. In addition, it is also among the findings of the studies that as the direct contact of healthcare workers with infected people increases, the level of anxiety increases. In this case, it becomes important to compile existing information in the literature and to plan advanced studies to determine the anxiety level of healthcare professionals. Therefore, the purpose of this review is to review the general anxiety and coronavirus anxiety states of healthcare workers who play an important role in the treatment of coronavirus and are among the most risky groups, and to determine the factors that affect their anxiety levels.

Conclusion and Recommendations: *In the light of all this information, it is understood that the anxiety of healthcare workers increased during the Covid-19 process. In this difficult process, healthcare workers need to be supported both financially and morally in order to increase their job satisfaction and to prevent their burnout. Initiatives such as arranging accommodation and providing professional psychological support will reduce the anxiety of healthcare workers and make them stronger in combating the pandemic.*

Keywords: *Anxiety; Health professionals; Pandemich hospital; Covid-19; Coronavirus anxiety*

¹Erciyes Üniversitesi, bsrhyllr@gmail.com

²Erciyes Üniversitesi, filizozkan@erciyes.edu.tr

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE GÖRME ENGELLİ BİREYLERİN STRES DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Birsen ALTAY¹, Emre KELEŞ²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisi sürecinde görme engelli bireylerin yaşamış olduğu stres düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Kesitsel özellikteki bu araştırma Temmuz – Ekim 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Çorum Altınokta Körler Derneği'ne kayıtlı olan görme engelli bireyler oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 62 görme engelli birey çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada veriler Kişisel Özellikler Bilgi Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Algılanan Stres Ölçeği kullanılarak toplanılmıştır. Çalışmada veri toplama süreci devam etmektedir.

Bulgular: Katılımcıların %79'u erkek, %74,2'si evli ve %35'i ilköğretim eğitim durumuna sahiptir. Kadınların algıladıkları stres düzeyleri erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0,05$). Gelir algısı kötü olanların yaşam doyumları iyi ve orta olanlara göre anlamlı olarak daha düşük, algıladıkları stres düzeyleri ise daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Sağlık algısı kötü olanların algıladıkları stres düzeyleri iyi ve orta olanlara göre anlamlı olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Covid-19 geçiren ya da geçirdiğinden emin olmayan katılımcıların algıladıkları stres Covid-19 geçirmeyenlere göre anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0,05$). Covid-19 geçirdiğinden emin olmayan katılımcıların yaşam doyum düzeyi Covid-19 geçiren ve geçirmeyenlere göre daha düşük bulunmuştur ($p<0,05$). Pandemi sürecinde anksiyete ve kaygı yaşadığını belirten katılımcıların algıladıkları stres düzeyleri anlamlı olarak daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Algılanan stres ve yaşam doyumunu ölçeklerinden alınan puanlar yaş, medeni durum, kronik hastalıklar ve çalışma durumu açısından anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Görme engelli bireylerin Algılanan Stres Ölçeği'nden ve Yaşam Doyumu Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamalarına göre algılanan stres düzeyinin ve yaşam düzeyinin orta düzeyde olduğunu belirlemiştir. Algılanan stresin cinsiyet, gelir algısı, sağlık algısı, covid-19 geçirme durumuyla ilişkisinin bulunduğu, yaşam doyumunun ise gelir algısı, covid-19 geçirme durumuyla ilişkisinin bulunduğunu göstermiştir. Konu ile ilgili olarak Covid-19 pandemisinin görme engelliler üzerindeki etkisini daha net ortaya çıkarabilmek adına daha geniş örneklem grupları ile benzer çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Engelli; Görme engelli; Pandemi.

Investigation of The Relationship Between The Stress Level and Life Satisfaction of Visually Impaired Individuals During Covid-19 Pandemia Process

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to examine the relationship between the stress levels experienced by visually impaired individuals and their life satisfaction during the Covid-19 pandemic.

Method: This cross-sectional study was conducted between September - November 2020. Visually impaired individuals registered in Çorum Altınokta Association for the Blind constituted the universe of the study. It was aimed to reach the entire population without choosing the sample and 62 visually impaired individuals who agreed to participate in the study were included in the study. The data in the study were collected using the Personal Traits Information Form, Life Satisfaction Scale and Perceived Stress Scale. Data collection process continues in the study.

Results: Seventy nine percent of the participants are male, 74.2% are married and 35% are primary school graduates. The stress levels perceived by women are significantly higher than men ($p<0.05$). The life satisfaction of those with poor income perception was found to be significantly lower than those with good and moderate income, and their perceived stress levels were found to

be higher ($p < 0.05$). The perceived stress levels of those with poor health perception were found to be significantly higher than those with good and moderate health perception ($p < 0.05$). The perceived stress of the participants who had Covid-19 or who were not sure about their experience was significantly higher than those who did not have Covid-19 ($p < 0.05$). The life satisfaction level of the participants who were not sure that they had Covid-19 was found to be lower than those who had and did not have Covid-19 ($p < 0.05$). The perceived stress levels of the participants who stated that they experienced anxiety and anxiety during the pandemic process were found to be significantly higher ($p < 0.05$). The scores obtained from the perceived stress and life satisfaction scales did not differ significantly in terms of age, marital status, chronic diseases, and employment status ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: According to the total average scores of the visually impaired individuals obtained from the Perceived Stress Scale and the Life Satisfaction Scale, it has determined that the perceived stress level and life level is at a medium level. It has shown that perceived stress is associated with gender, income perception, health perception, covid-19 exposure, on the other hand life satisfaction is associated with income perception and having covid-19. Similar studies can be conducted with larger sample groups in order to more clearly reveal the effect of the Covid-19 pandemic on the visually impaired.

Keywords: Disabled; Visually impaired; Pandemic.

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

²Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, emrekeles@hitit.edu.tr

COVID-19 POZİTİF TANISI OLAN HASTAYA HASTANE SÜRECİNDE VE TABURCULUKTAN SONRA HEMŞİRE DESTEĞİNİN SAĞLANMASININ ÖNEMİ: OLGU SUNUMU

Esra SAĞLAM¹, Eylem TOPBAŞ²

ÖZET

Amaç: Covid-19 pozitif tanısı olan hastanın hemşirelik bakımı ve eğitiminde hastanede yattığı süre içerisinde ve taburculuk sonrasında verilen telefonla desteğin öneminin belirlenmesidir.

Yöntem: Amasya Üniversitesi Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi Pandemi Servisine 19.10.2020 tarihinde Covid-19 pozitif tanısı ile yatışı yapılan hastanın Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli (GFSÖM) doğrultusunda hemşirelik tanıları belirlendi ve İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama Öğrenci Modülü kullanılarak girişimler uygulandı ve değerlendirildi. Eşi (Covid-19 pozitif) ile birlikte aynı serviste yatışı yapılan hastanın Covid-19 hastalığına bağlı yaşadığı anksiyete ve stresin solunum örüntüsüne, uyku düzenine etkisi incelendi. Yatış sürecinde belirlenen hemşirelik tanılarına özgü WhatsApp üzerinden derin solunum egzersizlerine yönelik video gönderildi. Hastanın videodaki basamakları kendi başına tamamladıktan sonra maskesini çıkartmadan hemşire eşliğinde bir kez daha uygulaması istendi. Tedavi sürecinde ve taburculuktan sonrada evde günde 2 kez solunum egzersizlerini yapması konusunda bilgilendirildi. Taburculuk öncesi subkutan antikoagülan uygulama, izolasyon önlemleri, kontrol zamanı vb. eğitimler verildi. Hasta taburcu edildikten 4 gün sonra eşini kaybetti. Devam eden süreç ve yas sürecinde de haftada 4 kez 10-15 dakikalık telefon aracılığı ile hemşirelik desteği (hastalıktan korunma, taziye ziyaretleri, ilaçların kullanımı, psikolojik güçlenmesi, solunum egzersizlerinin sürdürülmesi) sağlandı.

Bulgular: PCR test sonucu pozitif olan 57 yaşındaki kadın hasta nefes darlığı ve öksürük şikayetiyle hastaneye başvurdu. Kronik hastalık öyküsü yoktu. Yattığı süre içerisinde oksijen saturasyon değerleri normal olmasına ve tedaviye hızlı cevap vermesine rağmen nefes darlığı şikayetleri ve boğulma hissi yaşadığını ifade eden hasta, sosyal hayatta kurallara dikkat ettiği halde hastalığa yakalandığı için sürekli kendisini suçlamaktaydı. Covid-19 pozitif olan eşi ile birlikte aynı odada kalmaktaydı. Eşinin durumunun her gün daha kötüye gitmesi, her an kendine ve eşine bir şey olacağı korkusu ile geceleri uykusuzluk yaşamaktaydı. Eşinin Pandemi Yoğun Bakım Ünitesi'ne alınması hastanın anksiyete düzeyinin daha da artmasına neden oldu. Süreç ile ilgili yaşadığı bilgi eksikliği, yalnızlık, izole olması ve çevresi ile olan iletişiminin azalması hastanın durumuyla ilgili daha çok olumsuz düşünmesine neden olmaktadır. Hastaya GFSÖM doğrultusunda "Sağlığı Algılanma- Sağlığın Yönetimi; enfeksiyon bulaştırma riski", "Uyku- Dinlenme; uykusuzluk", "Kendini Algılama-Benlik Kavramı; bilgi eksikliği, anksiyete, ölüm anksiyetesi", "Rol- İlişki; yalnızlık riski, sosyal izolasyon, aile içi işlevlerde bozulma" ve "Başetme- Stres Toleransı; etkisiz başetme, umutsuzluk" hemşirelik tanıları konuldu.

Sonuç ve Öneriler: Hemşire desteğinin yatış sürecinde başlaması ve taburculuk sonrasında da telefon aracılığı ile devam etmesi hastanın güçlendirilmesi ve enfeksiyon kontrol önlemlerinin devam ettirilmesi açısından önemlidir. Solunum sıkıntısı ve boğulma hissini psikolojik nedenlerle de gelişebileceği göz ardı edilmemelidir. Yatış sürecinde başlatılan güvene dayalı bir iletişim hastanın solunum sıkıntısının giderilmesinde, yas sürecinin sağlıklı atlatılmasında ve enfeksiyon kontrol önlemlerinin taburculuk sonrasında da devam ettirilmesinde etkili olmuştur. Yatış süreci ve taburculuk sonrası hemşire-hasta iletişiminin ve telefon desteğinin hastaların sosyal, fiziksel, psikolojik sağlığına kavuşmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19; İletişim; Hemşirelik; Telefon desteği

Importance of Nurse Support For The Covid- 19 Positive Patients During Hospitalization and After Discharge: Case Report

ABSTRACT

Objective: The aim is to determine the importance of phone support provided for the nursing care and training of the Covid-19 positive patients, both during hospitalization and after discharge.

Method: Nursing diagnosis of the patient who admitted to the pandemic service of Amasya University Sabuncuoglu Serefeddin Training and Research Hospital on 19.10.2020 for being tested positive for Covid-19 was done by following Gordon's Functional Health Patterns(GFHP). Interventions were applied and evaluated by using Internal Medicine Nursing Applications Student Module Effects of Covid-19-related anxiety and stress on the respiration and sleep pattern of the patient, whose husband was also admitted to the same service due to Covid-19, were investigated. Videos on deep breathing exercises specific for the nursing diagnosis were sent via Whatsapp. Patient was asked to perform the steps in the video with the nurse without taking the mask off after completing the steps by herself. Patient was informed to perform the exercises 2 times a day during hospitalization and after discharge. Subcutaneous anticoagulant application training, isolation measures, control times etc. were provided before discharge. Patient lost her husband 4 days after discharge. Nursing support (protection from disease, condolence visits, medication use, psychological strength, breathing exercises) was provided for the ongoing and grief processes via telephone for 10-15 minutes four times a week.

Results: 57-year-old female patient with positive PCR test result applied to hospital with shortness of breath and coughing. There was no history of chronic disease. Despite of normal oxygen saturation levels and quick respond to treatment, patient stated experiencing shortness and zonesthesia. Patient blamed herself for getting sick although carefully following all the rules. She stayed in the same room with her husband, who was also tested positive for Covid-19. She experienced insomnia because of the worsening condition of her husband and the fear that something would happen to her and her husband. Admission of her husband to Pandemic Intensive Care Unit lead to more anxiety. Lack of knowledge about the process, loneliness, isolation and decreased communication caused more negative thinking about the situation. Patient was diagnosed with "Health Perception and Management; risk of contamination", "Sleep-Rest; sleeplessness", "Self perception-Self concept; lack of knowledge, anxiety, death anxiety", "Role-relationship; loneliness, social isolation, impairment in family functions" and "Coping-stress tolerance; ineffective coping, despair" according to GFHP.

Conclusion and Recommendations: Starting nurse support during hospitalization and continuing it via phones after discharge is important to strengthen patients and maintain infection control measures. It should be considered that shortness of breath and zonesthesia can be caused by psychological reasons. Trust-based communication started during hospitalization was effective in relieving the patients' respiratory distress, experiencing a healthy grief period and continuing infection control measures after discharge. Phone support and nurse-patient relationship during hospitalization and after discharge is thought to be effective in regaining the patients' social, physical and psychological health.

Keywords: Covid-19; Communication; Nursing; Phone support

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, esrasaglam.55@windowslive.com

²Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, eylemtopbas@gmail.com

DİYABET HASTALARININ COVID-19 SALGINIYLA İLGİLİ ENDİŞELERİNİN VE BAKIM İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ

Esra Saraçoğlu¹, İlknur Aydın Avcı²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı diyabet hastalarının Covid-19 salgını ile ilgili endişelerini ve bakım ihtiyaçlarını belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmanın evrenini Samsun'da bir kamu hastanesinde takip ve tedavileri yapılan diyabet hastaları oluşturmuştur. Çalışmaya katılmaya istekli 213 diyabet hastası çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan soru formu aracılığı ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik testleri kullanılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce Sağlık Bakanlığı'ndan çalışma izni ve etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 213 diyabet hastası katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 55,12±12,79'dur. Katılımcıların %61,5 kadın, %43,7'si "5-10 yıl arasında" diyabet olan hastalardan oluşmaktadır. Katılımcıların %58,7'si diyabete ek olarak başka bir kronik hastalıklarının olduğunu belirtmiştir. Hipertansiyonun %31,9'la en fazla görülen ek kronik hastalık olduğu saptanmıştır. Covid-19 salgını sürecinde katılımcıların; %69,0'ı hastaneye doktor kontrolüne gidemediğini, %50,2'si yeterli egzersiz yapmadığını, %50,2'si arkadaşlarıyla sohbet edemediğini, %33,3'ü ilaçlarını temin etmekte sıkıntı yaşadığını ve %31,0'ı gerekli yiyecek ve içecek temininde zorlandığını belirtmiştir. Covid-19'dan korunma yöntemi olarak %85 maske taktığını ve %50,7 sık sık ellerini yıkadığını belirtmiştir. Katılımcıların sadece %15,0'nın tanıdığı hiç kimsenin Covid-19 virüsü nedeniyle hasta olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %82,6'sı Covid-19'la ilgili haberleri televizyondan, %46,0'ı sosyal medyadan takip ettiklerini bildirmiştir. Covid-19 salgını sürecinde diyabet hastalarının en fazla gereksinim duydukları bakım ihtiyaçları; kan şekeri kontrolü, diyete uyum, fazla dışarı çıkamadıkları için evde düzenli egzersiz yapamama (%46,5), salgından diyabet hastalarının nasıl etkileneceği hakkında bilgi sahibi olma (%61,5), diğer diyabet hastalarının bu süreçte neler yaptığını bilmek isteme (%53,1), bu süreçte sağlık personelinde tavsiyeler almak isteme (%77,9) olarak belirlenmiştir. Salgın sürecinde diyabet hastalarının en fazla endişeleri ise; virüsün kendilerine bulaşma ihtimali (%68,1), virüsün kendilerini hasta etme ihtimali (%68,1), ve virüs nedeniyle ölmek (%69) olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemi sürecinde yüksek riskli grup olarak değerlendirilen diyabet hastalarının çoğunluğunun ilaçlarını düzenli kullandıkları, virüs bulaşmasına karşı önlemlere uydukları halde virüsün bulaşmasıyla ilgili endişeleri olduğu ve virüs nedeniyle ölmekten korktukları belirlenmiştir. Bu süreçte diyabet hastalarının endişe ve bakım ihtiyaçlarını gidermek için sağlık kurumlarında diyabet destek masaları, telefon danışma hatları gibi birimler oluşturulması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet; Diyabet hastası; Covid-19; Pandemi; Bakım ihtiyaçları

Determination Of The Diabetes Patients' Concerns And Care Needs About The Covid-19 Pandemic

ABSTRACT

Objective: The purpose of this study is to identify the COVID-19 epidemic concerns and care needs of diabetes patients.

Method: The universe of this descriptive study was composed of diabetes patients who were followed up and treated in a public hospital in Samsun. The sample of the study consisted of 213 diabetic patients who were willing to participate in the study. Snowball sampling method was used. The data were obtained through a questionnaire created by the researchers in line with the literature. Descriptive statistical tests were used to evaluate the data. Before starting work, work permit was obtained from the Ministry of Health and ethics committee approval was obtained.

Results: 213 diabetic patients participated in the study. The average age of the participants is $55,12 \pm 12,79$. 61,5% of the participants are women, 30,5% are in the "51-60 age range" and 43,7% are patients "5-10 years " with diabetes. 58,7% of the participants stated that they have other chronic diseases in addition to diabetes. Hypertension was found to be the most common additional disease with 31,9%. During the Covid19 epidemic, 69,0% could not go to the hospital for doctor's control, 50,2% could not do enough exercise, 50,2% could not chat with friends, 33,3% had trouble in obtaining their medicines and 31,0% was difficult to provide the necessary food and drinks. Participants 85% said that they wear of the mask as protection method from Covid-19 and that they wash their hands 50,7% frequently. No one who has only been recognized by 15,0% of respondents has been to be ill due to the Covid-19 virus. 82,6% of the participants stated that they followed the news about Covid-19 on television and 46,0% on social media. The most important care needs of diabetes patients during the Covid-19 outbreak determined as; blood sugar control, compliance with diet, not being able to exercise regularly at home because they cannot go out too much (46.5%), having information about how diabetic patients will be affected by the epidemic (61.5%), wanting to know what other diabetic patients do in this process (53.1%) , asking for advice from healthcare personnel during this process (77.9%). The most worries of diabetes patients during the epidemic process are; the probability of the virus infecting them (68.1%), the probability of the virus making them sick (68.1%), and dying due to the virus (69%).

Conclusion and Recommendations: As a result, it has been determined that the majority of diabetic patients, who are considered as a high-risk group during the Covid19 pandemic process that affect the whole world, use their medicines regularly, have concerns about the transmission of the virus and are afraid of dying due to the virus, although they follow the precautions against virus transmission. In this process, it may be suggested to establish units such as diabetes support desks and telephone information lines in health institutions to address the anxiety and care needs of diabetic patients.

Keyword: Diabetes; Diabetes patient; Covid-19; Pandemic; care needs

¹Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, eesrasaracoglu@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, ilknura@omu.edu.tr

COVID-19 PANDEMİSİYLE GÜNDEME GELEN BİLEKTEN VÜCUT SICAKLIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Hanife DURGUN¹, Feyza BAYRAKTAR², Melike ÖZTÜRK³, Hakan DAŞKIN⁴

ÖZET

İlk olarak 2019 Aralık tarihinde Çin'in Wuhan eyaletinde ortaya çıkmış olan ve yapılan araştırmalar sonrasında 13 Ocak 2020 tarihinde SaRS-CoV-2 virüsü olarak tanımlanan Covid-19, çok hızlı bir şekilde dünya genelinde yayılmaya başlamasıyla birlikte 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. İnsandan insana damlacık yolu ve temas ile kolaylıkla bulaşabilen SaRS-CoV-2 virüsü, ateş, kuru öksürük, dispne ve yorgunluk gibi yaygın semptomlara neden olan solunum oksijenasyonu ve ventilasyon desteği gerektiren pnömoni ve şiddetli akut solunum sendromuna yol açabilmektedir. Covid-19'un en sık görülen belirtilerinden birisi ateştir. Covid-19 tanısı konmuş hastaların %99'unda ateş belirtisinin olduğu tespit edilmiştir. Covid-19 tanısı konmamış bireylerin belirlenebilmesi amacıyla ülkemizde yeni normalleşme sürecinin başlamasıyla birlikte sosyal yaşamın devamı için bazı tedbirler belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü ve T.C. Sağlık Bakanlığı salgının artmadan yaşantımıza devam edebilmemiz için alınacak tedbirleri yayınlamıştır. T.C. Sağlık Bakanlığı, Covid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi'nde işyerleri, alışveriş merkezleri, okul gibi insanların bir arada bulunduğu yerlerde alınması zorunlu olan tedbirleri yayınlamıştır. Bu tedbirlerden en önemlileri mesafe kurallarına uyulması, maske kullanımı, uygun maddelerle temizlik, kişi sayısının sınırlandırılması, havalandırma kuralları ve kapalı mekanlara girişte uygulanan vücut sıcaklığı ölçme uygulamasıdır. Kapalı mekanlara girişlerde ateş ölçülmesi, vücut sıcaklığı değerinin 38°C ve üzeri olan bireylerin sağlık kurumlarına yönlendirilmesi önerilmektedir. Bu kapsamda, yaygın şekilde, vücut sıcaklığı ölçüm işlemi infrared temassız alın termometreler ile temporal bölgeden yapılması gerekmektedir fakat COVID-19 pandemisi döneminde infrared temassız termometrelerin el bileğinden ölçüm için kullanıldığı görülmektedir. Temassız infrared termometrenin kullanımı incelendiğinde 2003 yılı SARS salgını sırasında Uzakdoğu'da ateş taraması için kullanılmış ve tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kullanımı yaygınlaşmıştır. İnfrared temassız alın termometresi, küçük kızıl ötesi tarayıcı ile arteriyel sıcaklığı ölçmektedir. İnfrared temassız alın termometreler ile ölçüm süresinin kısa olması ve temas gerektirmemesi nedeniyle Covid-19'da da oldukça fazla tercih edilmektedir. Yeni normalleşme süreciyle birlikte kalabalık ve kapalı ortamlara girişte vücut sıcaklığının değerlendirilmesi amacıyla infrared temassız alın termometreleri ile el bileğinden ateş ölçümü yapılmaktadır. Ancak infrared temassız alın termometrelerinin, temporal arterdeki sıcaklığı baz alarak çalıştığı göz önünde bulundurduğunda yapılan bu değerlendirmenin doğru sonucu verme ihtimalinin düşük olduğu ve bu nedenle yüksek ateşli bireylerin tespit edilebilmesinde uygun bir yöntem olmadığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19; Pandemi; Termometre; Vücut sıcaklığı

Evaluation of Body Temperature from the Wrist Coming to the Agenda with the Covid-19 Pandemic

ABSTRACT

Covid-19, which first appeared in Wuhan province of China in December 2019 and was identified as the SaRS-CoV-2 virus on January 13, 2020 after the researches. With the virus spreading very rapidly around the world, it was declared as a pandemic by the World Health Organization as of March 11, 2020. SaRS-CoV-2 virus can easily be transmitted from person to person by droplet route and contact. It can lead to pneumonia and severe acute respiratory syndrome requiring respiratory oxygenation and ventilation support, causing common symptoms such as fever, dry cough, dyspnoea and fatigue. One of the most common symptoms of Covid-19 is fever. It was found that 99% of patients diagnosed with Covid-19 had fever symptoms. In order to identify individuals who have not been diagnosed with Covid-19, some measures have been determined for the continuation of social life with the start of the new normalization process in our country. World Health Organization and T.R. The Ministry of Health has published the measures to be taken so that we can continue our lives without increasing the epidemic. T.R. the

Ministry of Health, In the Covid-19 Outbreak Management and Work Guide, has published the necessary measures to be taken in places such as workplaces, shopping centers and schools. The most important of these measures are compliance with distance rules, use of masks, cleaning with appropriate materials, limitation of the number of people, ventilation rules and body temperature measurement at the entrance to closed spaces. It is recommended to measure fever at entrances to closed spaces, and direct individuals with a body temperature of 38°C and above to health institutions. In this context, body temperature measurement, which is widely carried out, should be done with infrared non-contact forehead thermometers from the temporal area, but it is seen that infrared non-contact thermometers are used for wrist measurement during the Covid-19 pandemic period. When the use of non-contact infrared thermometers was examined, it was used for fever screening in the Far East during the SARS epidemic in 2003, and its use has become widespread in our country as in the whole world. The infrared non-contact forehead thermometer measures arterial temperature with a small infrared scanner. It is highly preferred in Covid-19 as the measurement time is short and does not require contact with infrared non-contact forehead thermometers. With the new normalization process, fever is measured from the wrist with infrared non-contact forehead thermometers in order to evaluate body temperature when entering crowded and closed environments. However, considering that infrared non-contact forehead thermometers operate on the basis of the temperature in the temporal artery, it is thought that this assessment is unlikely to give the correct result and therefore it is not a suitable method for detecting individuals with high fever.

Keywords: Covid-19; Pandemic; Thermometry; Body temperature

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, hanife.balik@gmail.com

²Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, fyzbyrkr@gmail.com

³Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, meliketrbz5361@gmail.com

⁴Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, hakandskn.52@hotmail.com

COVID-19 PNÖMONİSİNDE GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİNE GÖRE HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Gamze SAATÇİ¹, Ayla ÜNSAL²

ÖZET

Amaç: Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde 31 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan COVID-19, hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılmıştır. Bu da corona virüslerinin neden olduğu ilk pandemi olarak tarihe geçmiştir. Türkiye'de 11 Mart 2020 tarihinde ilk pozitif vakanın belirlenmesiyle başlayan salgın süreci etkisini arttırarak devam etmektedir (Dikmen 2020). Corona virüsün ortaya çıkmasıyla birlikte birçok ülkede ve Türkiye'de COVID-19 ile ilgili çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Özellikle iyileşme düzeyinin yüksekliğinden dolayı Türkiye'de uygulanan bakım hizmetleri ve tedavi yöntemleri konusunda bilimsel verilere daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Hemşirelerin geniş kapsamlı bakım ve tedavi edici rolü göz önüne alındığında bu süreçte hemşirelerin rolü büyüktür.

Yöntem: Sözü edilen hastaya yönelik aşağıda öncelikle tanıtıcı özellikleri sonrasında da 12 Günlük Yaşam Aktiviteleri (GYA) sırasıyla irdelenmiştir. Bu olgu GYA modeli doğrultusunda sunulmuştur.

Bulgular: Hasta, 59 yaşında, emekli, lise mezunu, evli ve üç çocuk sahibi erkek hastadır. Bilinen kronik hastalığı olmayan hasta eklem ağrısı, üşüme ve titreme şikayeti ile acile başvurmuştur. Akciğer tomografisi, COVID-19 virüsü ile uyumlu olan hastanın durumu kötüleşince pandemi yoğun bakım ünitesine alınmıştır. Günlük yaşam aktivitelerine göre değerlendirilen hastaya öz-bakım eksikliği, hastalık ve koruyucu önlemler hakkında bilgi eksikliği, sosyal izolasyon, spontan solunumunda bozulma, gastrointestinal motilite işlevinde bozulma, banyo yapma öz-bakım eksikliği, aktivite intoleransı, uyku örüntüsünde bozulma hemşirelik tanıları konmuştur. Bu tanılara yönelik hemşirelik girişimleri planlanmış ve uygulanmıştır.

Tartışma: Bu çalışmada, COVID-19 pnömonisi tanısı konulan bir hastanın sorunlarının çözümüne yönelik olarak GYA doğrultusunda NANDA hemşirelik tanuları kullanılarak bakım planı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Hastalara başlangıçta 7 günlük bir tedavi uygulanmaktadır. Bağışıklık sistemini güçlendirmek için yüksek dozda C vitamini verilmekte olup semptomlara yönelik analjezik ilaç uygulaması, prone pozisyonu verilmesi, solunum egzersizleri vs. gibi semptomatik tedaviler uygulanmıştır. COVID-19 pnömonisine yönelik hidrosiklorokin ve favilpiravir tedavisi uygulanmıştır. Kullanılan bu ilaçlardan kaynaklı hastalarda komplikasyon riski çok yüksektir. Fakat hastada herhangi bir komplikasyon gelişmemiştir.

Sonuç: GYA doğrultusunda NANDA hemşirelik tanularına göre uygulanan hemşirelik bakımı ve sağlık çalışanları ile hasta arasındaki iletişimin de üst seviyede tutulmaya gayret edilerek hastanın sağlık sorunları kısmen ve tamamen giderilmiştir. Ancak COVID-19 pnömonisinin komplikasyon riskinden dolayı hasta, COVID-19 test sonucu negatif çıkana kadar hastanede kalmaya devam etmiştir. Son yapılan COVID-19 testinin negatif çıkması ve hastanın semptomlarının azalması nedeniyle hasta 17 gün içerisinde taburcu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19; SARS-CoV-2; Yeni tip koronavirüs; Pnömoni.

Nursing Care According to Activities of Daily Living in COVID-19 Pneumonia: Case Report

Objective: COVID-19, which emerged on December 31, 2019 in Wuhan, Hubei province of China, quickly spread all over the world. This has gone down in history as the first pandemic caused by corona viruses. The first positive cases identified by the epidemic began on March 11, 2020, Turkey will continue to increase the impact. With the emergence of Corona in many countries and in Turkey it has started to conduct studies related to Covidien-19. In particular, there is a need for more scientific data about the care and treatment methods applied in Turkey due to the high level of healing. Considering the wide-ranging care and therapeutic role of nurses, nurses play an important role in this process.

Method: First the introductory characteristics of the patient and then the 12 Activities of Daily Living (ADL) are discussed in order. This case is presented in accordance with the ADL model.

Results: *The patient is a 59-year-old male, retired, high school graduate, married with three children. The patient, who did not have a known chronic disease at the time, applied to the emergency department with joint pain, chills and tremors. The patient whose lung tomography was matching with the Covid was immediately taken to the pandemic intensive care unit. The patient, who was evaluated according to activities of daily living, was diagnosed with lack of self-care, lack of information about disease and preventive measures, social isolation, impaired spontaneous breathing, impaired gastrointestinal motility function, lack of self-care to bathe, activity intolerance, and sleep pattern deterioration. Nursing interventions for these diagnoses have been planned and implemented.*

Discussion: *In this study, a care plan was prepared and implemented using NANDA nursing diagnoses in line with ADL in order to solve the problems of a patient diagnosed with COVID-19 pneumonia. Initially, a 7-day treatment was applied to the patients. High doses of vitamin C were given to strengthen the immune system, analgesic application for symptoms, prone position, breathing exercises, etc. such as symptomatic treatments, hydroxychloroquine and favilpiravir treatment were used. The risk of complications caused by these drugs is very high in patients. However, no complications developed in the patient.*

Conclusion: *Nursing care applied according to NANDA nursing diagnoses in line with ADL and efforts to keep the communication between healthcare professionals and the patient at a high level, the health problems of the patient were partially and completely eliminated. However, due to the risk of complications from COVID-19 pneumonia, the patient continued to stay in the hospital until the COVID-19 test result was negative. The patient was discharged within 17 days because the last COVID-19 test was negative and the patient's symptoms decreased.*

Keywords: *COVID-19; SARS-CoV-2; Novel coronavirus; Pneumonia.*

¹KırşehirAhi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, hem.gamzesaatci@gmail.com

²Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ay_unsal@hotmail.com

RİSKLİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HİZMET İÇİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gamze SAATÇI¹, Ayla ÜNSAL²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, riskli birimlerde görev yapan hemşirelerin HİE konusundaki düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmanın evrenini Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde riskli birimlerde çalışan 167 hemşire oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuş soru formu ile 28 Aralık 2019 – 2 Şubat 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Soru formu, katılımcıların tanıtıcı özelliklerini (yaş, cinsiyet, çalışma yılı vs.) ve hizmet içi eğitim hakkındaki görüşlerini kapsayan 25 sorudan oluşmaktadır. Soru formu ilgili araştırmacı tarafından yüz yüze, sorular açıklanarak katılımcıya sorulmuştur. Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra hazırlanan soru formunu doldurmayı kabul eden 151 hemşire araştırma kapsamına alınmıştır. Hemşirelere uygulanan soru formundan elde edilen bilgilerin istatistiksel analizleri bilgisayar ortamında yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %21.9'u acil servis, %17.9'u ameliyathane, %17.2'si genel yoğun bakım, %10.6'sı koroner yoğun bakım, %9.3'ü palyatif birimi, %7.3'ü diyaliz ünitesi, %6'sı yenidoğan yoğun bakım, %5.3'ü kardiyovasküler cerrahi yoğun bakım ve %4.6'sı süt çocuğu servisinde çalışmaktadır. Katılımcıların %50'si çalıştığı birime özel HİE almıştır. Çalıştığı birime özel HİE almayanların da %96.8'i çalıştığı birime özel HİE almak istediklerini ifade etmişlerdir. Hemşirelerin HİE'ye ilişkin görüşleri incelendiğinde; %89.4'ünün son 1 yılda katıldıkları HİE sayısı 1-5 kez olup ortalama 2,64±1,86'dır. Hemşirelerin %53'ü çalıştıkları birime özel HİE almıştır. Çalıştıkları birime özel HİE almayanların %34.4'ü çalıştıkları birime özel HİE almak istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %51.7'si HİE'e kısmen gönüllü katılıyor ve %51.7'si HİE'e kısmen faydalı buluyor. Katılımcıların %39.7'si HİE'i yılda bir kez almak istediğini, %55'i ise mesai saati içinde HİE almak istediğini ifade etmiştir. Katılımcıların %50'si çalıştığı birime özel HİE almıştır fakat bu durum anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Çalıştığı birime özel HİE almayanların da %96.8'i çalıştığı birime özel HİE almak istediklerini ifade etmişlerdir ($p<0.01$). HİE'ye kısmen gönüllü katılanlar da HİE almayı kısmen istiyor (%81.8). %51.7'si HİE'yi kısmen faydalı buluyor, HİE'yi faydalı bulanların (%33.1) %51.7'si HİE almak istiyor fakat %77.3'ü kısmen almak istiyor ($p<0.01$). Katılımcıların %39.7'si HİE'yi yılda bir kez almayı isterken %55'i HİE'nin mesai saati içinde alınmasını istiyor ($p<0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Riskli birimlerde hemşirelerin 5 yıldan fazla çalışması hemşirelerin tükenmişliğini artırdığı için eğitime verilen önem de yıl ile birlikte azalmaktadır. Bu yüzden riskli birimlerde hemşirelerin 5 yıldan fazla çalışmaması gerekiyor. Riskli birimler çok özel eğitimleri ve uygulamaları kapsayan bir hemşirelik alanı olduğu için bu birimlerde belirli periyodlarla HİE'ye daha çok ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim; Riskli birim; Hemşire; Sağlık çalışanları

Views of Nurses Working In Risk Units About In-Service Training

ABSTRACT

Objective: This research was conducted to determine the thoughts of nurses working in risky units on in-service training (IST).

Method: The universe of the descriptive study consists of 167 nurses working in risky units in Kırşehir Training and Research Hospital. Sample selection was not made in the study, it was tried to reach the whole population. The data were collected between December 28, 2019 and February 2, 2020 with a questionnaire created by the researchers by scanning the literature. The questionnaire consists of 25 questions covering the introductory characteristics of the participants (age, gender, working year, etc.) and their views on in-service training. The questionnaire was asked face to face by the researcher, explaining the questions to the participant. 151 nurses who accepted to fill out the questionnaire prepared after the purpose of the study was explained

were included in the study. The statistical analyzes of the information obtained from the questionnaire applied to the nurses were made in computer environment.

Results: Of the nurses participating in the study, 21.9% were emergency service, 17.9% operating room, 17.2% general intensive care, 10.6% coronary intensive care, 9.3% palliative unit, 7.3% dialysis unit, 6% of them work in neonatal intensive care, 5.3% in cardiovascular surgery intensive care, and 4.6% in infant ward. 50% of the participants received private IST for the unit they work for. 96.8% of those who do not receive private IST for their unit stated that they would like to receive IST specific to their unit. When the views of the nurses on IST are examined; The number of ISTs that 89.4% of them have attended in the last 1 year is 1-5 times and the average is 2.64 ± 1.86 . 53% of the nurses received IST specific to the unit they work in. 34.4% of those who do not receive IST specific for their unit stated that they would like to receive IST specific to the unit they work in. 51.7% of the participants voluntarily participate in the IST partially and 51.7% find it partially beneficial for the IST. 39.7% of the participants stated that they would like to receive IST once a year, and 55% stated that they would like to receive IST within working hours. 50% of the participants received IST specific to the unit they work in, but this was not significant ($p > 0.05$). 96.8% of those who did not receive IST specific for their unit stated that they would like to receive IST specific to the unit they work ($p < 0.01$). Participants who voluntarily participate in HIE partially want to receive IST (81.8%). 51.7% of them find IST partially beneficial, 51.7% of those (33.1%) who find IST useful, but 77.3% want to take IST partially ($p < 0.01$). While 39.7% of the participants want to receive the IST once a year, 55% want the IST to be received within working hours ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: Since nurses working in risky units for more than 5 years increase the burnout of nurses, the importance given to education decreases with the year. Therefore, nurses should not work more than 5 years in risky units. Since risky units are a nursing field that includes very special trainings and practices, these units require more IST at certain periods.

Keywords: In-service training; Risky unit; Nurse; Health workers

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, hem.gamzesaatci@gmail.com

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ay.unsal@hotmail.com

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRE VE TÜKENMİŞLİK DURUMU

Birsen ALTAY ¹, Gökçenur DİNÇER ²

ÖZET

Derleme türünde olan bu çalışmada amaç, Covid-19 sürecinde hemşirelerde tükenmişlik durumunu farklı boyutlarıyla incelemektir. SARS-CoV-2 (Covid-19) zoonotik kaynaklı yeni tip koronavirüsdür. İlk olarak Çin'in Hubei eyaleti Wuhan kentinde yabani hayvan pazarındaki insanlarda bildirilen ağır pnömoni vakaları 11 Mart tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın (pandemi) olarak ilan edilmiştir. Soğuk algınlığına benzer yüksek ateş, kuru öksürük, boğaz ağrısı ile başlayan semptomlara zamanla kronik yorgunluk, tat ve koku kaybı, eklem ağrıları, kas krampları, diyare, bulantı-kusma, dispne ve oksijen satürasyonunda düşme eklenir. Öksürme ve hapşırma yolu ile dağılan solunum damlacıkları ve sıkı temas yolu insandan insana bulaş gerçekleşir. Hızla tüm dünya ülkelerine yayılım gösteren enfeksiyon ciddi solunum yolları komplikasyonlarına ve ölümlere sebep olmuştur. Ekim 2020 itibarıyla dünya genelinde 218 ülkede 43 milyondan fazla vaka bildirilmiş, bir milyondan fazla kişi ise virüs nedeni ile yaşamını yitirmiştir. Vakaların dünya genelinde ciddi oranda artış göstermesi sağlık hizmetlerine olan talepte artışa sebep olmuştur. Sağlık çalışanları ağır iş yükü ve strese maruz kalmıştır. Tedavi ve aşısı henüz bulunamamış bu virüs ile enfekte olan hastalara bakım vermek sağlık çalışanlarında özellikle de hasta ile yakın temasta olan ve uzun süre vakit geçiren hemşirelerde korku ve endişeye neden olmuştur. Artan iş yükü, fazla mesailer, sürekli kullanılan koruyucu ekipmanların rahatsızlığı, enfeksiyonun kendisine ve ailesine bulaşma korkusu, Covid-19 ve korunma yöntemleri hakkında yetersiz bilgi düzeyi hemşirelerde strese neden olarak tükenmişliği tetikler. Tükenmişlik yaşayan hemşirelerde depresyon, öfke nöbetleri, uyku problemleri, baş ağrıları, dikkat dağınıklıkları ve kronik yorgunluk görülür. Uzun süren ciddi tükenmişlik durumlarında bakım kalitesi azalır, iş kazaları ve meslek hastalıkları artış gösterir. Bu süreçte hemşirelerin yüksek kalite ve standartta bakım verebilmeleri için; tükenmişlik ile baş etme mekanizmaları geliştirilmeli, çalışma saatleri iş dışı sosyal aktivitelere vakit ayırabilecek şekilde düzenlenmelidir. Çalışma ortamlarında iyileştirmeler yapılarak hemşirelerin daha rahat ve uygun bir ortamda çalışmalarını desteklenmelidir. Covid-19 'a yönelik hizmet içi eğitimler planlanarak hemşirelerin mesleki yeterlilik duygusu pekiştirilmelidir. Hastane içerisinde servisler arası hemşire dönüşümleri yapılarak sürekli olarak aynı hemşirenin Covid-19 hastasına bakım vermesi engellenmelidir. Sonuç olarak, Hemşirelere ve tüm sağlık çalışanlarına yeterli ve kaliteli koruyucu ekipmanlar temin edilerek bulaşın önlenebileceğine yönelik güven duygusu artırılmalıdır. Covid-19 sürecinin etkin bir şekilde yönetilmesi ile hemşirelerde tükenmişlik engellenebilecektir.

Anahtar kelimeler: Hemşire; Koronavirüs; Tükenmişlik; Pandemi

Nurse in Covid-19 Pandemia Process and Burnout Status

ABSTRACT

The aim of this review is to examine the burnout status of nurses during the covid 19 process in different dimensions. SARS-CoV-2 (Covid-19) is a new type of coronavirus of zoonotic origin. Severe pneumonia cases first reported in people in the wild animal market in Wuhan, Hubei province of China, were declared as a global epidemic (pandemic) by the World Health Organization on March 11. Symptoms that start with high fever, dry cough, sore throat similar to the common cold are added to chronic fatigue, loss of taste and smell, joint pains, muscle cramps, diarrhea, nausea-vomiting, dyspnea and a decrease in oxygen saturation over time. The respiratory droplets dispersed by coughing and sneezing, and the tight contact path, are transmitted from person to person. The infection, which spread rapidly to all countries of the world, caused serious respiratory complications and deaths. As of October 2020, more than 43 million cases were reported in 218 countries around the world, and more than 1 million people died due to the virus. The worldwide increase in the cases has led to an increase in the demand for healthcare services. Healthcare workers have been exposed to heavy workload and stress. Caring for patients infected with this virus, whose treatment and vaccine has not yet been found, has caused fear and anxiety among healthcare professionals, especially nurses

who are in close contact with the patient and spend a long time. Increasing workload, overtime work, discomfort of constantly used protective equipment, fear of contaminating the infection itself and its family, insufficient knowledge about Covid-19 and prevention methods trigger burnout by causing stress in nurses. Nurses experiencing burnout experience depression, tantrums, sleep problems, headaches, distractions, and chronic fatigue. In cases of prolonged severe burnout, the quality of care decreases, occupational accidents and occupational diseases increase. In this process, in order for nurses to provide high quality and standard care; Mechanisms for coping with burnout should be developed, working hours should be arranged in a way that allows time for social activities outside of work. Nurses should be supported to work in a more comfortable and suitable environment by making improvements in working environments. Nurses' sense of professional competence should be reinforced by planning in-service trainings for Covid-19. Inter-service nurse transformations should be made within the hospital to prevent the same nurse from providing care to Covid-19 patients continuously. As a result, the sense of confidence that contamination can be prevented should be increased by providing adequate and high quality protective equipment to nurses and all healthcare professionals. With the effective management of the Covid-19 process, burnout in nurses can be prevented.

Keywords: Nurse; Coronavirus; Burnout; Pandemic

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, gokcenur.dincer1997@gmail.com

COVID-19 PANDEMI SÜRECİNDE OKULLARDA ALINMASI GEREKEN KORUYUCU ÖNLEMLER VE HALK SAĞLIĞI HEMŞİRESİNİN ROLÜ

Hacer GÖK UĞUR¹, Havagül AYRUK², Elif ÇİÇEK²

ÖZET

Dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu olan Covid 19 pandemisi okullarda eğitim sürecinide etkilemiştir. Pandemi ile birlikte eğitimin bütün kademelerinde yüz yüze eğitim sonlandırılarak uzaktan eğitime geçilmiştir. Pandemi sürecinde okulların açık veya kapalı olması durumunun Covid-19 salgınına etkisi konusundaki görüşler farklılık göstermektedir. Okulların kapatılmasının çocuklar üzerinde olumsuz ruh sağlığı, artan stres, eğitim düzeyinin düşmesi, akranlarla ve toplumla bağlantı kuramama ve sağlık davranışları üzerinde önemli etkileri olduğu belirtilmektedir. Okullar sadece akademik başarıda değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden de çocukları desteklemektedir. Okul ortamında verilen eğitimin, çocuklar ve gençler için sağladığı yararlar dikkate alındığında, okulların güvenli biçimde açılmasını sağlamak için gerekli bütün çabanın gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir. Özellikle Covid 19'un yayılma hızının düşük olduğu yerlerde, gerekli koruyucu önlemlerin alınarak eğitimin devam etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu kapsamda Covid-19'un bulaşmasını ve yayılmasını engellemek için okul ortamında koruyucu önlemlerin alınarak uygulanması önemlidir. Bu çalışma, Covid-19 pandemi sürecinde okullarda alınması gereken koruyucu önlemleri ve halk sağlığı hemşiresinin rolünü açıklamak amacıyla yapılmıştır. Okullarda Covid-19 bulaşma riskini en aza indirmek için alınacak koruyucu önlemler bir süreç yönetimidir. Bu süreç yönetiminde okul yönetimi, öğretmenler, aileler, öğrenciler ve okul çalışanlarının üzerine düşen görev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Covid 19 pandemi sürecinde okullarda, öncelikle bireyler hem kendilerini hem de başkalarını hastalıktan korumak için fiziksel mesafe, maske ve el yıkama davranışlarını içeren bireysel önlemlere uymalıdır. Bununla birlikte okullarda; giriş ve çıkışlarda kalabalığa izin verilmemesi, girişlerde ateş ölçümü, ortam temizliği, sık kullanılan yerlerin dezenfeksiyonu, havalandırma, güvenli biçimde nasıl hareket edileceğini gösteren afiş ve posterlerin asılması, hasta ve temaslı olan kişilerin izole edilmesi, yüksek risk altındaki bireylerin korunması, düzenli izlem ve kayıt yapılması, veliler ile iletişim kurularak bilgilendirme yapılması, yemekhane, kantin, okul mağazası ve servis hizmetlerinde gerekli önlemlerin alınması ve ruh sağlığı çalışmalarını içeren koruyucu önlemlere uyulmalıdır. Öğrenci, öğretmen, okul personeli ve ailelerin her bir önlemin gereğini ve bulaşmadan nasıl koruduğunu anlamaları çok önemlidir. Halk sağlığı hemşireleri bulaşıcı hastalıkların bulaşmasını ve yayılmasını önlemede kilit rol oynamaktadır. Bu nedenle okullarda Covid-19'u önleme ve müdahale çalışmalarının merkezinde yer almalıdırlar. Halk sağlığı hemşireleri Covid 19'dan korunma yöntemleri konusunda öğrenci, öğretmen, okul personeli ve ailelere eğitim yaparak farkındalık artırma, düzenli izlem ve kayıt yapılması, ateş takibi, hasta ve temaslı olan kişilerin izolasyonu ve yüksek risk altındaki bireylerin korunması gibi çalışmalarda aktif rol almalıdır. Sonuç olarak, okul ortamında Covid 19'un bulaşmasını ve yayılmasını önlemek için bireysel ve kurum boyutunda bazı koruyucu önlemlerin alınarak uygulanması gerekmektedir. Bu süreçte halk sağlığı hemşireleri okullarda koruyucu önlemlerin alınmasında ve uygulanmasında etkin rol alarak çalışmalıdır.

Anahtar Kelimeler; Covid 19; Hemşirelik; Koruyucu önlem; Okul

During the Covid-19 Pandemia Process Protective Measures to Be Taken in Schools and the Role of Public Health Nurse

ABSTRAC

Covid 19 pandemic, which is an important public health problem in the world, has also affected the education process in schools. With the pandemic, face-to-face education was terminated at all levels of education and distance education was started. Opinions differ on the effect of schools being open or closed during the pandemic process on the Covid-19 outbreak. It is stated that school closure has significant effects on children mental health, increased stress, decrease in education level, inability to connect with peers and society, and health behaviors. Schools support children not only in academic success but also in physical, mental and

social aspects. Considering the benefits of education provided in the school environment for children and young people, it is stated that all necessary efforts should be made to ensure that schools are opened safely. It is emphasized that education should continue by taking the necessary protective measures, especially in places where the rate of spread of Covid 19 is low. In this context, it is important to take protective measures in the school environment to prevent the transmission and spread of Covid-19. This study was conducted to explain during the Covid-19 pandemic process the protective measures to be taken in schools and the role of the public health nurse. Preventive measures to be taken to minimize the risk of Covid-19 transmission in schools are a process management. In this process management, the school administration, teachers, families, students and school staff have duties and responsibilities. In schools during the Covid 19 pandemic process, first of all, individuals should comply with individual precautions including physical distance, mask and hand washing behaviors to protect both themselves and others from the disease. However, in schools; not allowing crowds at entrances and exits, fever measurement at entrances, cleaning the environment, disinfection of frequently used places, ventilation, hanging posters and posters showing how to move safely, isolation of patients and people with contact, protection of individuals at high risk, regular monitoring and recording, preventive measures should be followed, including the provision of information by communicating with parents, taking necessary measures in the cafeteria, canteen, school store and service services, and mental health activities. It is very important for students, teachers, school personnel and families to understand the necessity of each measure and how it protects it from contamination. Public health nurses play a key role in preventing the transmission and spread of infectious diseases. Therefore, it should be at the center of Covid-19 prevention and intervention studies in schools. Public health nurses should take an active role in studies such as raising awareness by educating students, teachers, school staff and families on methods of protection from Covid 19, regular monitoring and recording, fever monitoring, isolation of patients and contact persons, and protection of individuals at high risk. As a result, in order to prevent the transmission and spread of Covid 19 in the school environment, some individual and institutional protective measures should be taken and implemented. In this process, public health nurses should take an active role in taking and applying protective measures in schools.

Key Words; Covid 19; Nursing; Protective measure; School

¹Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, hacer32@gmail.com

²Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

COVID 19 PANDEMİSİ VAROLUŞSAL BİR TEHDİT Mİ? YOKSA FIRSAT MI?

Kübra GÜLİRMAK¹, Seval AĞAÇDİKEN ALKAN², Serap GÜLEÇ KESKİN³

ÖZET

Amaç: İlk insanın var olduğu günden bugüne kadar olan tarihsel süreçte, insanların yaşamını çeşitli olaylar etkilemiş ve yönlendirmiştir. İnsanlar pandemilerden en az zararla kurtulabilmek için, zamanla hayatlarını pandemiye göre düzenlemek durumunda kalmışlardır. Özellikle bulaşıcılık riski yüksek olan salgın türlerinde sosyal izolasyonun en aza indirilmesi, insan ilişkilerinin kısıtlanması ve buna yönelik birtakım önlemlerin alınması pandemi sürecinin insan yaşamının yeniden şekillenmesine yol açmıştır. 21.yy etkileyen olaylardan biri de COVID-19 pandemisidir. COVID-19 Pandemisini, tüm dünya bir tehdit olarak tanımıştır. Virüsün küresel olması; din, dil, ırk, cinsiyet, sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıkları gözetmeksizin Dünya'da yaşayan herkesin hayatının etkilenmesine yol açmıştır. Gerçek bir tehdit ile karşılaşma 'var olma' ve 'var olmama' kavramlarına derinden bakmaya ve insanların hayatlarını yeniden gözden geçirmesine fırsat yaratmıştır. Varoluş, (existence), Latince "exsistere" kökünden gelen ve var olmak, ortaya çıkmak anlamında kullanılan bir kelimedir. Varoluşçuluk, insanın anlam arayışına odaklanan, insanın kendine ve varlığa dair sorgulamaları sonucunda cevabını bulamadığı sorulara yanıt arayan varlık felsefesidir. Kişi bu dünyada var olma- var olmama kavramları ile karşılaştığında yani ontolojik kaygıyla yüzleştiğinde ölüm, özgürlük,yalıtım ve anlamsızlık olmak üzere dört varoluşsal çatışma yaşar. Ölüm konusu aslında temelde varolmama kavramıyla ilişkilidir. May, kişinin var olmanın ne anlama geldiğini kavrayabilmesi için var olmayabileceğini (yok olabileceğini) anlaması gerektiğini vurgulamıştır. Ölüm konusu aslında temelde varolmama kavramıyla ilişkilidir. May, kişinin var olmanın ne anlama geldiğini kavrayabilmesi için var olmayabileceğini (yok olabileceğini) anlaması gerektiğini vurgulamıştır. Varoluşsal anlamda özgürlük ise, sorumluk kavramını çağrıştırmaktadır. Yalıtımdan kastedilen, genellikle yalnızlık olarak yaşanan kişilerarası yalıtım ya da insanın bazı parçalarını birbirinden ayırdığı kendi içindeki yalıtım değildir. Varoluşsal yalıtım, insanın kendisi ile diğer kişiler arasındaki kapanmayan boşluğu ifade etmektedir. Anlamsızlık ise, insanın yaşadığı son varoluşsal kaygıdır. Yaşamda anlamlı bir yaşam sürmek adına çaba sarf etmediğimizde gıyaben bir yaşam sürdürmekteyizdir. Gıyaben yaşamak teriminden, insanın kendine yabancılaşması, diğerlerinin etkisi altına girmesi, yaşamını hayati gereksinimler ve yaşamdaki işe yararlık ve kabul edilme üzerine kurması kastedilmektedir. Temelde bireylerin deneyimlerinin ve öznelliğinin önemini ve vazgeçilmezliğini savunur. Kierkegaard, Heidegger, Sartre, Nietzsche, Rollo May, Victor Frankl gibi filozoflar varoluşçuluk felsefesinin önde gelen isimlerindedir. Bu derlemenin amacı, COVID-19 pandemisini varoluşçu felsefe bakış açısı ile ele almak, pandeminin varoluşsal tehdit mi yoksa fırsat mı olduğunu değerlendirmektir.

Yöntem: Konuyla ilişkili olarak arama motorlarından ulusal ve uluslararası yayınlar, kitaplar incelenmiştir.

Sonuç: COVID-19 pandemisi dil, din, ırk ayrımı yapmadan tüm insanlık için hem tehdit ve hem de fırsatlar sunmuştur. Bu nedenle pandemi sürecinde anlam bulmak, varlığımızla ilgili aradığımız soruların cevaplarını yakalayabileceğimiz, varoluşsal meseleler hakkında uzun uzadıya düşünebileceğimiz, hayatı ve yaşamın kıymetini daha fazla anlayabileceğimiz bir fırsat unsuru olarak gördüğümüzde, tehdit algısının uzaklaştığını ve içsel huzurumuzun daha da arttığını deneyimlemediğimizi göreceğiz. Yaşanılan durum ne olursa olsun, bireysel bakış açımız, durumlara yüklediğimiz anlamlar acıya karşı tutumumuzu belirlemektedir. Bu yönüyle COVID-19 sürecine yüklediğimiz anlamlar bizim yaşamımızı yönlendirecektir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19; Fırsat; Pandemi; Tehdit; Varoluşçuluk.

Is The Covid- 19 Pandemic An Existential Threat? Do Not Opportunity?

ABSTRACT

Objective: Various events have influenced and guided people's lives in the historical process from the first human existence to today. In order to avoid pandemics with the least damage, people have had to organize their lives according to the pandemic

over time. Especially in epidemic types with a high risk of contagion, minimizing social isolation, restricting human relations and taking certain precautions have led to the reshaping of human life during the pandemic process. One of the events affecting the 21st century is the COVID-19 pandemic. The whole world has recognized the COVID-19 Pandemic as a threat. The virus is global; It has caused the lives of everyone living in the world to be affected regardless of religion, language, race, gender, socioeconomic and sociocultural differences. The encounter with a real threat has created an opportunity to look deeply into the concepts of 'existence' and 'non-existence' and revisit people's lives. Existence is a word that comes from the root of "existere" in Latin and is used to mean to exist. Existentialism is the philosophy of existence that focuses on the search for meaning of the human being, seeking answers to questions that cannot be answered as a result of human questions about himself and existence. When a person encounters the concepts of not being-nonexistent in this world, that is, when confronted with ontological anxiety, he experiences four existential conflicts: death, freedom, isolation and meaninglessness. The issue of death is essentially related to the concept of nonexistence. May emphasized that in order to understand what it means to exist, one must understand that it may not exist (disappear). The issue of death is essentially related to the concept of nonexistence. May emphasized that in order to understand what it means to exist, one must understand that it may not exist (disappear). In the existential sense, freedom evokes the concept of responsibility. What is meant by insulation is not interpersonal insulation, which is usually experienced as loneliness, or the insulation in itself, where people separate some parts from each other. Existential isolation refers to the unclosed gap between the person himself and other people. Frivolity is the last existential anxiety that a person experiences. When we do not make an effort to lead a meaningful life in life, we lead a life in absentia. By the term living in absentia, it is meant that the human being alienated from himself, being under the influence of others, basing his life on vital needs and usefulness and acceptance in life. Basically, it defends the importance and indispensability of the experiences and subjectivity of individuals. Philosophers such as Kierkegaard, Heidegger, Sartre, Nietzsche, Rollo May, Victor Frankl are among the leading names of existentialism philosophy. The purpose of this review is to address the COVID-19 pandemic from an existential philosophy perspective, and to evaluate whether the pandemic is an existential threat or an opportunity.

Method: Regarding the subject, national and international publications and books from search engines were examined.

Conclusion: The COVID-19 pandemic has presented both threats and opportunities for all humanity, regardless of language, religion and race. For this reason, when we see it as an opportunity to find meaning in the pandemic process, to find the answers to the questions we are looking for about our existence, to think at length about existential issues, to understand life and the value of life more, we will see that we do not experience that the perception of threat goes away and our inner peace is further increased. Whatever the situation is experienced, our individual point of view, the meanings we attribute to the situations determine our attitude towards pain. In this respect, the meanings we attribute to the COVID-19 process will direct our lives.

Keywords: COVID-19; Existentialism; Nopportunity; Pandemic; Threatening

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, kubra.gulirmak@omu.edu.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, seval_mavice@hotmail.com

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, dr.seraps@gmail.com

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA KOLEKTİVİST BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİNİN COVID-19 KORKUSU ÜZERİNE ETKİSİ

Tuba YILMAZ BULUT¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı sağlık çalışanlarında Kolektivist Başa Çıkma Yöntemlerinin COVID-19 korkusu üzerine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ilişki arayıcı tipte olan araştırma Ağustos-Eylül 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışma evrenini tüm sağlık çalışanları oluşturmuştur. Bu sağlık çalışanlarını Hemşire, Ebe, Doktor, Anestezi Teknikeri, Fizyoterapist, Diyetisyen, Röntgen Teknikeri ve Acil Tıp Teknikerleri oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmeyip, çalışmaya katılmaya gönüllü olan olasılıksız olarak Google formu dolduran 290 birey ile araştırma yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan soru formu, Korona-virüs (COVID-19) Korkusu Ölçeği ve Kolektivist Başa Çıkma Stilleri Envanteri kullanılmıştır. Veriler Google formlar üzerinden on-line olarak hazırlanarak katılımcılara sosyal medya hesapları üzerinden iletilmiş ve formu doldurmaları istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdellik, ortalama, Anova, t testi ve korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 35.46±10.87'dir. Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının %67.9'u kadın olarak belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların %16.9'unun COVID-19 geçirdiği ve %50.3'ünün ise yakınlarının hastalığı geçirdiğini ifade etmişlerdir. Korona-virüs Korkusu Ölçeği toplam puanı 20.15±7,37 olarak bulunmuştur. Bu durum sağlık çalışanlarının orta yüksek düzeyde Korona-virüs korkusu yaşadıkları anlamına gelmektedir. Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının Kolektivist Başa Çıkma Stilleri Envanteri alt bölümlerinden olan Problem Çözme Endeksi orta düzeyde bulunmuştur. Ayrıca Kolektivist Başa Çıkma Stillerinden en fazla aile desteği ile din ve maneviyat yöntemini kullandıkları bulunmuştur. Ayrıca COVID-19'un ilk başladığı dönemde ki etki endeksleri şu ankinden yüksek bulunmuştur. COVID-19 korkusu ile Kolektivist Başa Çıkma Stilleri envanteri alt faktörlerinden Kaçınma-Ayrışma ve Özel Duygusal Paylaşımlar arasında pozitif bir korelasyon ilişkisi bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler: Yapılan araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular dikkate alındığında: Sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığından etkilendiği belirlenmiştir. Her bir sağlık çalışanının Aile Desteği, Din-Maneviyat, Kaçınma-Ayrışma, Kabul-Yeniden Yapılandırma ve Özel Duygusal Paylaşımlar gibi alt faktörlerden oluşan Kolektivist Başa Çıkma Yöntemlerini kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca katılımcılarda COVID-19 hastalığına yönelik sarsıntının hala devam ettiği bulunmuştur. Bu bağlamda sağlık çalışanlarının COVID-19 gibi pandemi durumları ile baş etmeleri için iyileştirme programları hazırlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Sağlık Çalışanları; Kolektivist Başa Çıkma Yöntemleri; COVID-19; COVID-19 korkusu

The Effect Of Collectivist Coping Methods In Healthcare Professionals On Fear Of Covid-19

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to determine the effect of Collectivist Coping Methods on COVID-19 fear in healthcare workers.

Methods: This descriptive relationship seeking study was conducted between August and September 2020. All healthcare professionals constituted the study universe. These healthcare professionals are Nurses, Midwives, Doctors, Anesthesia Technicians, Physiotherapists, Dieticians, X-ray Technicians and Emergency Medicine Technicians. The research was conducted with 290 individuals who volunteered to participate in the study, not selecting the sample, and filling out the google form. A questionnaire prepared by the researchers in line with the literature, the Coronavirus (COVID-19) Fear Scale and the Collectivist Coping Styles Inventory were used as data collection tools. The data was prepared online via google forms and sent

to the participants through their social media accounts and they were asked to fill the form. Percentage, mean, Anova, t test and correlation analysis were used to evaluate the data.

Results: The average age of the individuals participating in the study is 35.46 ± 10.87 . 67.9% of the healthcare workers participating in the study were determined as women. In addition, they stated that 16.9% of the participants had COVID-19 and 50.3% of their relatives had the disease. The total score of the Coronavirus Fear Scale was found to be 20.15 ± 7.37 . This means that healthcare workers experience moderate to high levels of corona virus fear. The Problem Solving Index, which is one of the sub-sections of the Collectivist Coping Styles Inventory, of the healthcare professionals participating in the study was found to be at a medium level. In addition, it was found that among the Collectivist Coping Styles, they mostly used religion and spirituality with family support. In addition, the impact indexes in the period when COVID-19 first started were found higher than they are now. A positive correlation was found between the fear of COVID-19 and the Avoidance-Separation and Special Emotional Sharing sub-factors of the Collectivist Coping Styles inventory.

Conclusion and Recommendations: Considering the findings obtained according to the results of the research: It was determined that healthcare workers were affected by the COVID-19 disease. It was determined that each healthcare worker used Collectivist Coping Methods, which consist of sub-factors such as Family Support, Religion-Spirituality, Avoidance-Separation, Acceptance-Restructuring and Special Emotional Shares. In addition, it was found that the trauma for COVID-19 disease was still continuing in the participants. In this context, recovery programs should be prepared for healthcare professionals to cope with pandemic situations such as COVID-19.

Keywords: Healthcare Professionals; Collectivist Coping Methods; COVID-19; Fear of COVID-19

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, tuba_yilmaz1991@hotmail.com
²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

COVID-19 PANDEMİSİNDE ALGILANAN STRES VE DEPRESYON DÜZEYİNİN "PANDEMİDE YAŞLI OLMA" DENEYİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Oya Sevcan ORAK¹, Mükerrerem KABATAŞ YILDIZ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemisinde algılanan stres ve depresyon düzeyinin "pandemide yaşlı olma" deneyimi açısından incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Covid-19 pandemisinde Türkiye’de yaşayan 255 yaşlı ile Mayıs-Haziran 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Sosyodemografik Özellikler Formu”, “Algılanan Stres Ölçeği” ve “Geriatrik Depresyon Ölçeği” kullanılmış ve veriler online sistem üzerinden toplanmıştır. Gönüllü olan, bilişsel işlevleri soruları anlayıp cevap verebilecek düzeyde olan, veri toplama sürecinde destek verecek gönüllü bir aile üyesi bulunan yaşlılar araştırmaya dahil edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20.00 paket programı kullanılmış; tanımlayıcı istatistikler, independent t testi, ANOVA, pearson korelasyon analizi ile istatistiksel değerlendirme yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen yaşlıların yaş ortalamasının $70,40\pm 10,06$ olduğu; %57,6’sının kadın, %70,6’sının evli ve %58,0’inin eş ile birlikte yaşadığı, %77,6’sının kronik bir hastalığının olduğu belirlenmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde yaşlıların yaşam değişimleri incelendiğinde %79,6’sı kaygı, %87,1’i kısıtlanma-engellenme, %57,6’sı çaresizlik, %67,5’i baskı hissini eskiye göre daha fazla hissettiğini bildirmiştir. Yaşlıların %63,1’i pandemide en çok “belirsizlik”ten zorlandığını belirtmiştir. Araştırmadaki yaşlıların algılanan stres ölçeği puan ortalaması $27,85\pm 6,19$; geriatrik depresyon ölçeği puan ortalaması ise $12,29\pm 6,79$ olarak belirlenmiştir. Yaş ile algılanan stres ölçeği ve geriatrik depresyon ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Medeni durum ($p<0,05$), kronik hastalığa sahip olma ($p<0,05$) değişkenlerine göre geriatrik depresyon ölçeği puan ortalamalarında; kaygı ($p<0,05$), çaresizlik ($p<0,05$) ve baskı ($p<0,05$) hissini eskiye göre daha fazla hissetme durumlarına göre algılanan stres ölçeği ve geriatrik depresyon ölçeği puan ortalamalarında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada yaşlıların Covid 19 pandemi sürecinde algıladıkları stres düzeyinin orta seviyede; geriatrik depresyon durumunun ise “olası depresyon” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pandeminin yaşlılar üzerinde oluşturduğu kısıtlanma-engellenme hissini algıladıkları stres düzeyini etkilediği; kaygı, baskı, çaresizlik hissini ise algılanan stres ve depresyon düzeyini etkilediği saptanmıştır. Covid 19 tedbirleriyle birlikte ortaya çıkan yaşam şekli değişimlerine paralel olarak ruh sağlığını koruma ve geliştirme çalışmalarına yönelik stratejilerin geliştirilmesi, mevcut şartlara uygun olarak risk altındaki gruplara ve ruhsal sorunu olan bireylere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, yaşlılarla birlikte yaşayan aile üyelerinin psikososyal bakım becerilerini geliştirecek programların yaygınlaştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon; Stres; Covid 19; Pandemi; Yaşlı

Analysis of Perceived Stress And Depression Levels During Covid-19 Pandemic In Terms of The Experience of “Being Old In The Pandemic”

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to examine the perceived stress and depression levels in Covid-19 pandemic in terms of the experience of “being old in the pandemic”.

Method: This descriptive study was conducted between May and June 2020 with 255 elderly individuals living in Turkey during the Covid-19 pandemic. In the study, “Sociodemographic Characteristics Form”, “Perceived Stress Scale” and “Geriatric Depression Scale” were used as data collection tools and the data were collected online. Elderly individuals who volunteered to participate, whose cognitive functions were at a level to understand and answer the questions and who had a volunteering family member that would support during the data collection process were included in the study. SPSS 20.00 program was used to evaluate the data

and statistical analyses were made with descriptive statistics, independent t test, ANOVA and Pearson correlation analysis. Level of significance was taken as $p<0,05$.

Results: It was found that the mean age of the elderly individuals in the study was $70,40\pm 10,06$, 57,6% were female, 70,6% were married and 58,0% lived with their spouses and 77,6% had a chronic illness. When the life changes of the elderly individuals during the Covid-19 pandemic were examined, it was found that 79,6% felt anxiety, 87,1% felt restraint/inhibition, 57,6% felt desperation and 67,5% felt pressure more when compared with the past. 63,1% of the elderly individuals stated that they had the greatest difficulty due to "uncertainty" during the pandemic. In the study, perceived stress scale mean score was found as $27,85\pm 6,19$; while geriatric depression scale mean score was found as $12,29\pm 6,79$. No statistically significant association was found between age and perceived stress scale and geriatric depression scale ($p>0,05$). Significant difference was found in geriatric depression scale mean scores in terms of the variables of marital status ($p<0,05$), having a chronic illness ($p<0,05$) and in perceived stress scale and geriatric depression scale mean scores in terms of feeling anxiety ($p<0,05$), desperation ($p<0,05$) and pressure ($p<0,05$) more when compared with the past.

Conclusion and Suggestions: It was concluded that the elderly individuals in the study had moderate level of perceived stress during the Covid 19 pandemic process, while their geriatric depression state was at "possible depression" level. It was found that the feeling of restraint/inhibition the pandemic created on elderly individuals affected their perceived stress levels, while the feelings of anxiety, pressure and desperation affected their perceived stress and depression levels. In parallel with the life style changes that occur with Covid 19 measures, it is recommended to develop strategies for protecting and improving mental health, to develop services for groups under risk and for individuals with mental problems in line with the existing conditions and to generalize programs that will develop the psychosocial care skills of family members living with elderly individuals.

Key Words: Depression; Stress; Covid 19; Pandemic; Elderly

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, oysev@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, mukerremkabatas@hotmail.com

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARIFigen ÇAVUŞOĞLU ¹, Çağrı TEMUR ²**ÖZET**

Günümüzdeki sağlık anlayışı; birey, aile ve toplumun sağlıklı olmasını amaçlayan bunun için de çok küçük yaşlardan başlayarak sağlığı koruyan ve geliştiren davranışların uygulanması yönündedir. Bu yaklaşımda sağlıklı yaşam biçimi davranışları uygulamak esastır. Sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru olan sağlıklı insan gücü hedefine yönelik sağlıklı bir toplum yetiştirilmelidir. Bu noktada öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Çocukların eğitiminde önemli rolleri olan öğretmenler ve öğretmen adayları mesleki sorumlulukları, sosyal rolleri, yaşam biçimleri ile eğitim-öğretim sürecinde bireyleri etkileme özelliğine sahiptirler. Okul eğitimi kapsamında özellikle ilkökul, çocuklara sağlıkla ilgili doğru bilgi, tutum ve davranışların kazandırıldığı en ideal dönemdir. İlkokul döneminde sağlık eğitiminde en etkili kişinin öğretmen olduğu, çocukların öğretmenlerini örnek aldığı, ilkökulda verilecek iyi bir sağlık davranışı eğitiminin çocuğun gelecek yıllarını olumlu ve kalıcı yönde etkileyebileceği dolayısıyla öğretmenlerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları kazandırmada ne kadar önemli olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Üniversite yılları özellikle sağlıkla ilgili tutum ve davranış değişikliklerinin olduğu yıllar olup bu değişiklikler öğretmen adaylarının gelecekteki yaşamını ve ileride eğitim vereceği öğrencilerin yaşamını dolayısıyla toplumu etkileyebilecek davranışlara sebep olabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve sonuçlara göre yaklaşımda bulunulması önemlidir. Literatürde eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları incelendiğinde ölçek puan ortalamalarının 122.10±24.91 ile 125.9±17.4 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçekten alınabilecek maksimum puanın 208 olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin orta düzeyin biraz üstünde sağlık davranışları sergiledikleri söylenebilir. Meslekte çalışan öğretmenlerin ise puan ortalamalarının 129.0±20.0 ile 138.8±21.1 arasında olduğu görülmüştür. Sonuçlar karşılaştırıldığında öğretmenlerin öğrencilik yıllarına göre daha yüksek düzeyde sağlıklı yaşam biçimi davranışları sergiledikleri görülmüş, bu durumun yaşla birlikte sağlık konusunda bilgi düzeylerinin ve farkındalıklarının artmasıyla birlikte kendilerini geliştirme çabalarının sonucu olabileceği düşünülmüş ancak istendik düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Çalışmalarda alt boyutlardan en yüksek puanın kendini gerçekleştirme ve kişilerarası ilişkiler, en düşük puanın ise fiziksel aktiviteye ait olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar öğretmenlerin kendilerini geliştirme yolunda olumlu adımlar attığını ancak egzersiz açısından genel olarak toplumun büyük çoğunluğu ile aynı davranışlara sahip olduğu, bu konuda yeterince farkındalıklarının olmadığı, bu nedenle de günlük yaşamdaki öncelikler arasında egzersiz davranışlarının yer almadığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının sosyo-demografik özellikleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları incelendiğinde sigara ve alkol kullanmayan öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları puanları kullananlara göre daha yüksek düzeyde bulunmuş, ekonomik durumları ile arasında pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır. Cinsiyet ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösteren çalışmaların yanı sıra kadın öğrencilerin erkeklere göre sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının daha yüksek olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Bu durum kadınların estetik görünüme ve sağlığa erkeklerden daha sorumlu ve özenli davranışları ile ilgili olabilir. Yurt dışında yapılan çalışmalarda eğitim fakültesini de içine alan üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının 135,38 ile 144,48±18,66 arasında değiştiği, Türkiye'deki öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksek düzeyde bir ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir. Bu farklılık, sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları üzerindeki etkisine bağlı olabilir. Sağlığı geliştirme faaliyetlerini desteklemek için öğretmen adaylarının eğitim süreçlerinde sağlıkla ilgili derslere yer verilerek bilgileri artırılmalı ve bilgilerin davranışa dönüştürülmesi yönünde teşvik edilmelidir. Öğretmenlerin de gelişimine katkı sağlamak için hizmet içi eğitimler verilerek, bunları yaşam biçimi davranışları haline getirmesi ve iyi bir rol model olmaları yönünde desteklenmelidir. Bu bildirinin amacı, eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını ortaya koymak ve sağlıklı toplum oluşturmadaki rollerini ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Eğitim fakültesi; Üniversite öğrencisi; Sağlıklı yaşam biçimi davranışları, Öğretmen

Healthy Lifestyle Behaviors of Students at The Faculty of Education

ABSTRACT

Today's understanding of health; Aiming to ensure the health of the individual, family and society, it is towards the implementation of behaviors that protect and improve health starting from a very young age. In today's approach to health, it is essential to apply healthy lifestyle behaviors. A healthy society should be raised towards the goal of healthy manpower, which is the basic element of social, cultural and economic development. At this point, teachers have important responsibilities. Teachers and teacher candidates, who have important roles in the education of children, have the ability to influence individuals in the education process with their professional responsibilities, social roles, life styles. Within the scope of school education, especially primary school is the ideal period in which children gain the right knowledge, attitudes and behaviors about health. Studies have shown that the most effective person in health education during primary school is a teacher, that children take their teachers as an example, and that a good health behavior education to be given in primary school can affect the child's future years positively and permanently and it has revealed how important teachers are in achieving healthy lifestyle behaviors. University years are especially the years when there are changes in attitudes and behaviors related to health, and these changes can lead to behaviors that can affect the future life of teacher candidates, the life of students who will be educated in the future, and the community. For this reason, it is important to determine the healthy lifestyle behaviors of prospective teachers and to approach according to the results. When the healthy lifestyle behaviors of students studying at the faculty of education are examined in the literature, it is seen that the mean scale scores vary between 122.10 ± 24.91 and 125.9 ± 17.4 . Considering that the maximum score that can be obtained from the scale is 208, it can be said that the students exhibit slightly above average health behaviors. It was observed that the mean score of the teachers working in the profession was between 129.0 ± 20.0 and 138.8 ± 21.1 . When the results were compared, it was seen that teachers exhibited a higher level of healthy lifestyle behaviors compared to their student years, and this situation was thought to be a result of their efforts to improve themselves as their knowledge and awareness about health increased with age, but it was determined that it was not at the desired level. In the studies, it is seen that the highest score from the sub-dimensions belongs to self-actualization and interpersonal relations, and the lowest score belongs to physical activity. These results can be said that teachers take positive steps towards self-improvement, but generally have the same behaviors as the majority of the society in terms of exercise, they do not have enough awareness on this issue, so exercise behaviors are not among the priorities. When the socio-demographic characteristics and healthy lifestyle behaviors of teacher candidates were examined, the scores of healthy lifestyle behaviors of students who did not smoke and alcohol were higher than those who used. A positive relationship was found between students economic status and their healthy lifestyle behavior scores. In addition to studies showing that there is no significant difference between gender and healthy lifestyle behaviors, there are studies showing that female students have higher healthy lifestyle behaviors than men. This situation may be related to the responsible and attentive behavior of women to aesthetic appearance and health than men. Including its education faculty study abroad in areas of average scores of university students ranged between 135.38 and 144.48 ± 18.66 , higher levels according to students' average scores in Turkey is determined to have an average. This difference may be due to the impact of socio-economic and cultural characteristics on healthy lifestyle behaviors. In order to support health promotion activities, preservice teachers knowledge should be increased by including health-related lessons in their education processes and encouraged to transform knowledge into behavior. In order to contribute to the development of teachers, in-service trainings should be given, and they should be supported to develop lifestyle behaviors and become good role models. The aim of this report is to reveal the healthy lifestyle behaviors of students studying at the faculty of education and their roles in creating a healthy society.

Keywords: Education faculty; University student; Healthy lifestyle behaviors; Teacher

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, figen.cavusoglu@omu.edu.tr

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, cagrtemur@gmail.com

TOPLUM SAĞLIĞINDA BÜYÜYEN TEHDİT: AŞI REDDİ

Deniz Sümeyye YORULMAZ¹, Havva KARADENİZ²

ÖZET

Dünyada ve Türkiye’de halk sağlığını tehdit eden ‘aşı reddi’ sorunu giderek artmaktadır. Aşı reddi, bireyin kendi idaresini kullanarak tüm aşıları ve aşılınmayı reddetmesidir. Aşı reddinin nedenleri ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye farklılık gösterebilmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu verilerine göre tüm dünyada 20 milyon aşısız çocuk bulunmaktadır. Türkiye’de son 5 yıl içerisinde hiç aşılınmayan çocuk sayısı %81 oranında artış göstermiştir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması-2018 verilerine göre tüm aşıları bulunan çocuk sayısı azalırken, hiç aşılınmayan çocuk sayısında artış olmuştur. Aşı reddi sorununun küresel düzeyde artışı, salgın şeklinde bulaşıcı hastalıkların görülmesi üzerine Dünya Sağlık Örgütü 2019 küresel sağlık sorunları içinde aşı reddine de yer vermiştir. Türkiye’de aşı reddi ile ilgili olarak herhangi bir yaptırım veya zorunlu bir uygulama bulunmaması aşı reddinin artışına dayanak oluşturmaktadır. Aşı reddinin artması ve aşılama oranlarının azalması ile başta bulaşıcı hastalıklar olmak üzere zamanla pek çok olumsuz sonuç meydana geleceği öngörülmektedir. Temel amacı sağlığı koruma ve geliştirme olan halk sağlığı hemşiresi, aşı reddinin önlenmesinde birey ve ailelerin aşıya yönelik düşüncelerini belirleyip doğru bilginin aktarılmasında eğitim ve danışmanlık sağlayarak sorunun büyümesine engel olabilir.

Anahtar kelimeler: Aşı; Aşı reddi; Hemşirelik; Halk sağlığı hemşiresi.

Growing Threat to Community Health: Vaccine Rejection

ABSTRACT

The issue of "vaccine refusal" that threatens public health is gradually increasing in the world and in Turkey. Vaccine refusal is the refusal of all vaccines and vaccination by the individual's own will. The reasons for vaccine refusal may differ from country to country and from region to region. According to the United Nations Children's Fund data, there are 20 million unvaccinated children worldwide. The number of children who have never been vaccinated has increased by 81% in Turkey in the last 5 years. According to the 2018 Turkey Demographic and Health Survey data, the number of children who have all vaccines has decreased while the number of children who have never been vaccinated has increased. As the issue of vaccine refusal increases globally and infectious diseases emerge in the form of epidemics, the World Health Organization has also included vaccine refusal among the global health issues of 2019. The absence of any sanction or compulsory practice regarding vaccine refusal in Turkey constitutes the basis for the increase in vaccine refusal. With the increase in vaccine refusal and decreasing vaccination rates, it is predicted that many negative consequences will occur over time, especially infectious diseases. The public health nurse, whose main purpose is to protect and improve health, can prevent the growth of the problem by determining the opinions of individuals and families about vaccination in the prevention of vaccine refusal and providing education and consultancy in the transfer of correct knowledge.

Key word: Vaccine; Vaccine refusal; Nursing; Public health nurse.

¹Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, denizyorulmaz@artvin.edu.tr

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı; hkmumcu@yahoo.com

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ DOĞUM İZİNİ SONRASI İŞE UYUM SÜRECİ

Elif KALIN¹, Özen KULAKAÇ²

ÖZET

Bireyler yaşamları boyunca uyum sağlaması gereken pek çok fizyolojik ve psikolojik değişime maruz kalmaktadır. Bu değişimler gelişim dönemleri, yaşam evreleri olabileceği gibi yeni roller, mesleki durumlar olabilmektedir. Edinilen yeni rollere uyumda geçiş dönemlerinin özelliklerinin bilinmesi önemlidir. Geçiş dönemleri bireylerin içsel dışsal uyaranlar nedeniyle oluşan karmaşa sonrası yeni bir denge durumuna gelmesini içeren süreçlerdir. Pek çok bireyin deneyimlediği önemli bir geçiş dönemi de ebeveynliğe geçiştir. Kadınların anne olduktan sonra uyum sürecine girdikleri bir konu da çalışan anne olma durumudur. Günümüzde kadınlar çalışma yaşamında önemli bir konumdadır. Kadının aktif çalışma yaşamında olması kalkınmış bir ülke için gereklilik olmakla birlikte, ailesel ve bireysel gelişmişlik ve doyumu da yükselten bir faktördür. Bununla birlikte kadınlar çalışan rolüne, anne rolünü de kattıklarında, bunun yanında pek çok ev sorumluluğunu da babaya göre daha yüksek bir payla ya da tamamıyla üstlenmektedir. Bu durum kadınların pek çok rolü aynı anda üstlenmesine ve rolde yüklenme yaşamasına sebep olmaktadır. Yaşanan çok sayıdaki teknolojik gelişmeye rağmen sağlık hizmetlerinde insan gücü önemini korumaktadır. Sağlık sektörü vardiyalı çalışma sistemiyle, insan yaşamı ile ilgileniyor olmasıyla fiziksel ve psikolojik emek gerektiren bir ekip işidir. Doktorlar ve hemşireler bu sektörde profesyonel bakım vericiler olarak ön saflarda yer almaktadır. Kadın hemşireler ve doktorlar anne olduktan sonra pek çok rolü üstlenmek durumundadır. Aynı zamanda edindikleri annelik rolünün de hasta bakımına yansımaları olmaktadır. Bu durum iş yaşamına uyumlarının desteklenmesini, aile ve iş yaşamlarını dengelemelerini sağlayan destekleyici kurumsal yapıların oluşturulmasını gerektirmektedir. Doğum sonu uyuma ilişkin çalışmalar daha çok ebeveynliğe uyum, anne bebek bağlanması, çalışma durumunun emzirmeye etkileri konularını ele almaktadır. İlgili veri tabanlarında; 'anneliğe uyum', 'işe uyum', 'doğum izni sonrası işe uyum' anahtar kelimeler kullanarak tarama yapılmıştır. Ulaşılan çalışmalardan, farklı boyutlara örnek teşkil edecek şekilde 13 yayın bu çalışmaya dahil edilmiştir. Hemşire ve doktorların doğum sonu işe uyum deneyimlerinin araştırıldığı çalışmalara ulaşılabilen literatürde rastlanmamıştır.

Anahtar kelimeler: Hasta bakımı; İşe uyum; Doğum izni sonrası işe uyum; Geçiş dönemleri

Adaptation Processes of Healthcare Employees After The Maternity Leave

ABSTRACT

Individuals are exposed to many physiological and psychological changes that must be adapted throughout their lives. These changes may be developmental periods, life stages, as well as new roles and professional situations. It is important to know the characteristics of transition periods in adaptation to new roles. Transition periods are the processes that involve individuals coming to a new balance state after the chaos caused by internal and external stimuli. An important transition period experienced by many individuals is the transition to parenthood.

Another issue that women enter into the adjustment process after becoming mothers is the status of working mothers. Today, women have an important place in working life. Active working life of women is a necessity for a developed country, it is also a factor that increases family and individual development and satisfaction. However, when women include the role of mother in the role of employee, they also take on a higher share or wholly in many house responsibilities than the father. This situation causes women to assume many roles at the same time and experience burden in roles.

Despite the many technological developments experienced, manpower maintains its importance in health services. The health sector is a team work that requires physical and psychological labor, with a shift working system, being interested in human life. Doctors and nurses are at the forefront of this industry as professional caregivers. Women nurses and doctors have to take

on many roles after they become mothers. At the same time, their maternal role has reflections on patient care. This situation requires the establishment of supportive institutional structures that enable them to be supported in their adaptation to business life and to balance their family and work lives. Studies on postpartum adaptation mostly address the issues of parental adjustment, mother-infant attachment, and the effects of working status on breastfeeding. Thirteen publications were included in this study, as examples of different dimensions. Studies investigating postpartum adaptation experiences of nurses and doctors have not been found in the available literature.

Keywords: *Patient care; Adaptation to work; Adaptation to work after maternity live; Transition periods*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, elifkalin00@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ozenkulakac@gmail.com

PRİMİPAR ANNELERİN DOĞUM SONRASI FONKSİYONEL DURUMLARINA GÖRE EVDE BAKIM GEREKSİNİMLERİNİN SAPTANMASI

Emel ATAK YILDIZ¹, Dr. Öğr. Üyesi Nuran MUMCU²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde doğum yapmış annelerin, doğum sonrası fonksiyonel durumları ve evde bakım gereksinimlerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma, 1 Temmuz 2017- 31 Aralık 2017 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde doğum yapmış 140 primipar anne ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, “Kişisel Bilgi Formu”, “Doğum Sonrası Fonksiyonel Durum Envanteri” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Varyans Analizi, Kruskal Wallis, Mann Whitney U ve Korelasyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve gerekli kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması $29,9\pm 5,6$ olup %44,3'ünün üniversite mezunu, %49,3'ünün herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir. Kadınların %72,9'unun bebeğini isteyerek ve planlayarak doğurduğu, %50'sinin bebeklerini anne sütü ile beslediği, %83,6'sının gebeliğinde doğum sonrası bakımına yönelik profesyonel bir eğitim almadığı belirlenmiştir. Kadınların Doğum Sonrası Fonksiyonel Durum puan ortalamasının $2,21\pm 0,27$ olduğu saptanmıştır. Kadınların çalışma durumu ve annelik rolüne adaptasyon durumları ile doğum sonrası fonksiyonel durum arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Kadınların yaşları, evlilik süreleri, eğitimi, çalışma durumu, eşlerin yaşları, eşlerin mesleği, doğum şekli, gebeliğin planlanması, bebek besleme şekli, bebeklerinin gece uyku saati, annelik rolüne adaptasyonu, evde bakım alması durumunun doğum sonrası fonksiyonel durumu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda kadınların doğum sonu fonksiyonel durum ve bakım gereksinimlerinin saptanması, doğum sonu bakım hizmetlerinin evde sağlık hizmetleri kapsamında hemşireler tarafından yürütülmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Doğum sonrası; Doğum sonrası bakım gereksinimi; Evde bakım; Fonsiyonel durum

Determination of Home Care Requirements According to The Functional Status After Childbirth of Primipara Mothers

ABSTRACT

Objective: This research has been done at the 19 Mayıs University Health Practice and Research Centre to identify the newly birth mothers home care requirements and functional status after giving birth.

Method: This sectional research has been conducted at the the 19 Mayıs University Health Practice and Research Centre between the dates 1st July 2017- 31st December 2017 with the new birth 140 primar women. The data of the research has been collected by using 'Personal Information Form', 'Postnatal Functional Status Inventory'. In the evaluation of data; number, percentage, mean, standard deviation, Analysis of Variance, Kruskal Wallis, Mann Whitney U and Correlation analyzes were used Ethics committee and necessary institutional permissions were obtained for conducting the study.

Results: It has been determined that the average age of the women is 29.9 ± 5.6 , %44.3 of them are graduated from university, %49.3 did not work in any job. It has been determined that %72.9 of women gave birth willingly and planned, %50 of women fed their babies with breast milk, %83.6 of women didn't take any professional training for post-natal care during their pregnancy. It has been stated that the average point of women's post-natal functional status was that 2.21 ± 0.27 . A significant difference from a statistical point of view has been obtained between the women's working status, their adaptation to the maternity role and the post-natal functional status ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations: It has been concluded that the women's age, their marital duration, education, working status, age of spouses, profession of spouses, the planning of pregnancy, mode of delivery, baby feeding style, baby's sleep time at night,

the adaptation of maternity role, the status of getting care at home affects the post-natal functional status. Thanks to the results of the researches, the determination of the women's functional status and care requirements, the conducting of post-natal care within the health care services at home by nurses should be recommended.

Keywords: *Post-natal; Postnatal care requirement; Home care; Functional status*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi, emelatak@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, nuranm@omu.edu.tr

BİR ÜNİVERSİTEDE ÇALIŞAN ERKEK AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROL TUTUMLARI

Emre KELEŞ¹, Gülay YILMAZEL², İlknur AYDIN AVCİ³

ÖZET

Amaç: Erkeklerin, toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitlikçi değişim, kadının toplumdaki statüsünün yükseltilmesi açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı bir üniversitede çalışan erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesidir.

Yöntem: İlişki arayan tanımlayıcı türde bu araştırma 01 Eylül- 31 Aralık 2017 tarihleri arasında bir üniversitede görev yapan 301 akademik ve idari personelin katılımıyla tamamlandı. Araştırma verilerinin toplanmasında 64 sorudan oluşan bir anket formu oluşturuldu. Katılımcıların toplumsal cinsiyet rol tutumlarının belirlenmesinde Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği (TCRTÖ) kullanıldı. Elde edilen veriler SPSS 22.0 Paket Programı yardımı ile değerlendirildi. Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, One-Way Anova (Post hoc-Tukey) analizi ve Pearson Korelasyon analizi kullanıldı. Değerlendirmelerde $p<0,05$ değeri istatistiksel açıdan anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Araştırma grubunun %54,2'si 30-39 yaş grubunda, %78,7'si evli ve %89'u üniversite ve üzeri eğitime sahipti. Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği'nden alınan puanların ortalaması tüm grupta $131,72\pm 21,80$ olarak bulundu. Katılımcıların yaş gruplarına göre ölçekten alınan puanların ortalaması arasında anlamlı bir farklılık yoktu ($p>0,05$). Yüksek eğitimliler, akademik statüde çalışanlar ve evli olmayan arasında toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha eşitlikçi olduğu belirlendi ($p<0,05$). Katılımcıların kardeş sayıları toplumsal cinsiyet rol tutumları üzerinde etkili bulundu ($p<0,05$). Tanışarak evlenme şekli ile geç evlenme yaşı (kendisi ve eşi) katılımcıların cinsiyet rol tutumlarını eşitlikçi yönde değiştiren diğer faktörlerdendi ($p<0,05$). Eşi herhangi bir işte çalışanlarda toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçi bulundu ($p<0,05$). Ölçekten alınan toplam puanlar çocuğun cinsiyeti, uzun süreli yaşanılan yer ve çocuklukta şiddete tanık olma açısından anlamlı farklılık göstermedi ($p>0,05$). Ekonomik durum ve sağlık algısı iyi olanlarda toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha eşitlikçi olduğu belirlendi ($p<0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Erkek akademik ve idari personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları eşitlikçi yöndedir. Erkek akademik personelin, üniversite ve üzeri eğitime sahip, evli olmayan, tanışarak evlenen ve eşi ev dışında çalışan personelin toplumsal cinsiyet rol tutumları daha eşitlikçidir. Eğitim sisteminin tüm kademelerinde toplumsal cinsiyet rol tutumlarını geliştirmeye yönelik alt yapılar oluşturulmalıdır. Ayrıca Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda toplumun eğitim düzeyinin yükseltilmesine özellikle kadın istihdamına önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Akademi; Erkek, İdari personel; Toplumsal cinsiyet rolleri; Tutumlar

Social Gender Role Attitudes of Male Academic and Administrative Staff Working In A University

ABSTRACT

Objective: Egalitarian changes of men's in gender roles is important for increasing the status of women in society. The aim of this study was to determine gender role attitudes of male academic and administrative staff working in a University

Method: This descriptive research was completed with the participation of 301 academic and administrative staffs in a University between September 1- December 31, 2017. A questionnaire form consisting of 64 questions was created to collect the data. Gender Role Attitude Scale was used to determine gender role attitudes of the participants. The data were evaluated by SPSS 22.0 program. In analysis, independent samples t-test, One-Way Anova (Post hoc-Tukey) and Pearson Correlation analysis were used to analyze the data. $p<0,05$ was considered statistically significant.

Results: In the study group, 54,2% were between the 30-39 age groups, 78,7% were married and 89% had university and higher education. The mean score of the Gender Role Attitude Scale was $131,72\pm 21,80$ in the whole group. There was no significant

difference according to age groups ($p>0,05$). Gender role attitudes were more egalitarian among higher educated, academic and unmarried staffs ($p<0,05$). The number of siblings of the participants was found to be effective on gender role attitudes ($p<0,05$). Companionate marriage and the age of marriages (both husbands and wives) were the other factors that changed the gender role attitudes of the participants in the egalitarian way ($p<0,05$). Gender roles attitudes were found to be more egalitarian among participants with working spouses ($p <0,05$). The total scores didn't differ significantly in terms of the child's gender, long-term location and being witness to violence in childhood ($p> 0,05$). Gender role attitudes were found to be more egalitarian in those with good economic status and health perception ($p<0,05$).

Conclusion and Recommendations: *The gender role attitudes of male academic and administrative staff are in an egalitarian way. The gender role attitudes of male academic staff, those who have university or higher education, who are not married, who are married after meeting and whose spouses work outside the home are more egalitarian. Infrastructure should be established to develop gender role attitudes at all levels of the education system. In addition, in line with the Sustainable Development Goals, to increase the education level of the society and especially women's employment should be given importance.*

Keywords: *Academic, Male, Administrative staff, Gender roles, Attitudes*

¹Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, emrekeles@hitit.edu.tr

²Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, gulayyilmazel@hitit.edu.tr

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, ilknura@omu.edu.tr

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE YATAN BEBEĞE POZİSYON VERME UYGULAMALARI

Gamzegül ALTAY¹, Sibel KÜÇÜKOĞLU²

ÖZET

Fetüs için normal yaşam ortamı uterusdur ve intrauterin ortam fetüsün büyüme-gelişmesi için önemli bir role sahiptir. İntrauterin yaşam ortamlarından erken dönemde ayrılan prematüre bebekler, yenidoğan yoğun bakım ünitesi gibi anne karnından oldukça farklı bir ortamla karşılaşır ve buna oryantasyon sağlamaya çalışır. Preterm bebekler; sistemlerinin henüz immatür olması ve gelişimleri için uygun olmayan ekstrauterin yaşam ortamına ayak uydurmaya çalışmaları nedeniyle yenidoğan yoğun bakım ünitesine alındıkları ilk zamanlarda yoğun stres yaşarlar. Yenidoğanlar bu dönemde uygulanan gelişimsel bakım ile merkezi sinir sistemi ve diğer sistemlerinin istenilen düzeyde işlevselliğinin sürdürülmesi için özel pozisyonlarda yatırılmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu derlemenin amacı; yenidoğan yoğun bakım ünitesinde takip edilen yenidoğanlara uygulanan pozisyonlar hakkında kanıt temelli bilgiler sunmaktır. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde ekstrauterin ortama uyum sağlamaya çalışan bebeklere gelişimsel pozisyon verme ile uterus içerisindeki gibi yer çekiminin olmadığı bir ortam oluşturularak yenidoğanların nöromotor sistemleri dışardan desteklenir. Gelişimsel pozisyon verme ile büyüme gelişme süreci kolaylaşır, ağlama ve aşırı aktiviteler azaltılarak fonksiyonel aktiviteler için gerekli olan enerji korunur ve istenmeyen vücut postürünün oluşması önlenir. Aynı zamanda gelişimsel bakım uygulamaları kapsamında bebeğin kendini güvende hissetmesi sağlanarak bebeğin kendi kendini sakinleştirmesi ile fizyolojik açıdan stabilizasyon sağlanır. Yapılan randomize kontrollü çalışmalarda, dengeli bir yatış pozisyonunun, fleksiyonu, simetriyi, el-ağız manevrasını desteklediği, oksijenizasyonu artırdığı, ısı kaybını azalttığı ve bebeğin uyuma süresini artırarak büyümeyi desteklediği belirtilmiştir. Yenidoğanların uygun pozisyonda kalabilmesi için gerekirse yumuşak bir bez ile sarmalanmalı veya desteklenmelidir. Bunun için en çok kullanılan pozisyon destek araçları; yumuşak ince battaniyeler, bebek bezi, yastık ve pedlerdir. Bu sayede bebek kendini güvende hissetmekte ve postür bozuklukları önlenebilmektedir. Bebeğe verilen pozisyonda, bebeğin intrauterin pozisyonu olan fleksiyonda olmasına dikkat edilir. Fleksiyon pozisyonu, bebeğin ekstremitelerinin fleksiyonda tutularak orta hatta getirilmesi esasına dayanan bebeğe destekleyici gelişimsel bakım sunan bir pozisyonudur. Bu pozisyonlardan biri olan prone pozisyonu; ekstrauterin çevrede yapılan düzenlemeler ile bebeğin kendini güvende hissetmesine olanak sağlayan, yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde en sık kullanılan yatış pozisyonudur. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde prone pozisyonunun kullanılmadığı durumlarda, yer çekiminin ekstansör etkilerini azaltması, baş ve ekstremitelelerin orta hatta uyumunu kolaylaştırması ve ekstremitelerini desteklemesi bakımından yan yatış pozisyonu tercih edilen pozisyonlardan biridir. Supine pozisyonu, yenidoğanların anne karnındaki fleksiyon pozisyonunu desteklemediğinden yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde tercih edilen bir pozisyon değildir fakat bu pozisyonun ani bebek ölüm sendromu riskini azalttığına yönelik bilimsel kanıtlar vardır. İntrauterin ortam desteği sağlayan cenin pozisyonu (facilitated tucking), bebeğin kendini anne karnında hissetmesine ve kendisini sakinleştirmesine, ağrı ve stresle baş etme davranışlarını geliştirmesine, kendini güvende hissederek vücut kontrolünü sağlamasına yardımcı olan bir pozisyonudur. Bu yöntem uygulanırken bebeğe lateral, supine ve prone pozisyonu verilebilir. Sonuç olarak yenidoğan yoğun bakım ünitesinde pozisyon uygulamaları aracılığıyla; bebeklerde tedavi ve bakım kaynaklı invaziv ve noninvaziv uygulamaların sebep olduğu ağrı ve acı ile çevreden kaynaklanan uyanılardan en az düzeyde etkilenmelerini sağlamak, aynı zamanda mevcut postürlerini koruyarak stresle baş etme mekanizmalarını geliştirmek amaçlanmaktadır. Bu açıdan sağlık profesyonellerinin yenidoğana pozisyon verirken bebeği iyi gözlemlmeleri ve bebeğin ipuçlarını doğru değerlendirmeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan; Pozisyon; Hemşirelik; Yenidoğan yoğun bakım ünitesi

Positioning Practices For The Baby In The Neonatal Intensive Care Unit

ABSTRACT

The normal living environment for the fetus is the uterus, and the intrauterine environment has an important role in the growth and development of the fetus. Premature babies who leave the intrauterine living environment in the early period encounter a quite different environment from the mother's womb, such as the neonatal intensive care unit, and try to provide orientation to it. Preterm babies; They experience intense stress during their first admission to the neonatal intensive care unit because their system is immature and they try to adapt to the extrauterine living environment that is not suitable for their development. Newborns need to be placed in special positions in order to maintain the desired level of functionality of the central nervous system and other systems with the developmental care applied during this period. The purpose of this review is; To provide evidence-based information about the positions applied to newborns followed in the neonatal intensive care unit. In the neonatal intensive care unit, the neuromotor systems of the newborns are supported externally by creating an environment where there is no gravity as in the uterus by giving a developmental position to the babies trying to adapt to the extrauterine environment. With the developmental positioning, the process of growth and development is facilitated, by reducing crying and excessive activities, the energy required for functional activities is preserved and the formation of unwanted body posture is prevented. At the same time, within the scope of developmental care practices, the baby feels safe and the baby calms himself/herself and provides physiological stabilization. In randomized controlled studies, it was stated that a balanced lying position supports flexion, symmetry, hand-mouth maneuver, increases oxygenation, decreases heat loss and supports growth by increasing the baby's sleep time. If necessary, the baby should be wrapped or supported with a soft cloth in order for the baby to remain in the proper position. The most used position support tools for this; soft thin blankets, diapers, pillows and pads. In this way, the baby feels safe and posture disorders can be prevented. In the position given to the baby, care is taken to ensure that the baby is flexed, which is the intrauterine position. The flexion position is a position that offers supportive developmental care to the baby, based on the principle of bringing the baby's extremities to the midline by keeping the extremities in flexion. One of these positions is the prone position; It is the most frequently used lying position in neonatal intensive care units, allowing the baby to feel safe with the arrangements made in the extrauterine environment. In cases where the prone position cannot be used in the neonatal intensive care unit, the side-lying position is one of the preferred positions because it reduces the extensor effects of gravity, facilitates the adaptation of the head and extremities to the midline, and supports extremity activities. The supine position is not a preferred position in neonatal intensive care units as it does not support the flexion position of the newborn in the womb, but there is scientific evidence that this position reduces the risk of sudden infant death syndrome. The fetal position (facilitated tucking), which provides intrauterine environment support, is a position that helps the baby to feel and calm himself in the mother's womb, develop pain and stress coping behaviors, and ensure body control by feeling safe. While applying this method, the baby can be given lateral, supine and prone positions. As a result, through positioning practices in the neonatal intensive care unit; It is aimed to ensure that babies are affected by the pain and pain caused by treatment and care-based invasive and non-invasive practices, and stimuli originating from the environment at a minimum level, and at the same time, it is aimed to improve the mechanisms of coping with stress by preserving their current posture. In this respect, it is important for healthcare professionals to observe the baby well and evaluate the baby's cues correctly while positioning the newborn.

Keywords: Newborn; Position; Nursing; Newborn intensive care unit.

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, gamzegulaltay25@gmail.com

²Selçuk Üniversitesi, s_nadaroglu@hotmail.com

BİR SANAYİ BÖLGESİNDE YAŞAYAN EVLİ KADINLARIN MEME VE SERVİKS KANSERİ TARAMALARINA YÖNELİK BİLGİ ve UYGULAMALARI

Gözde AVCI¹, İlknur AYDIN AVCI²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Tekkeköy Merkez Aile Sağlığı Merkezine bağlı Organize Sanayi Bölgesinde yaşayan evli kadınların meme ve serviks kanseri taramalarına yönelik bilgi ve uygulamalarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayan araştırma ilkelerine uygun olarak 14 Mart-1 Mayıs 2019 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun Tekkeköy Merkez Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 40 yaş üstü, evli 370 kadın oluşturmaktadır. Araştırma verileri; 'Tanıtıcı Bilgiler Anket Formu', 'Meme Kanseri Taramalarında Sağlık İnanç Ölçeği', 'Rahim Ağzı Kanseri ve Pap Smear Testi Sağlık İnanç Modeli Ölçeği' ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistikler, t testi, korelasyon, X^2 (ki kare) testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması ve standart sapması $51,6 \pm 10$ 'dır. Katılımcıların %91,9'unun meme kanseri hakkında bilgisi olduğu, %70,8'inin kendi kendine meme muayenesi(KKMM)'ni bildiği, %54,9'unun KKMM yaptığı bulunmuştur. Katılımcıların %91,4'ünün mamografiyi duyduğu, %52,2'sinin mamografi çektiği bulunmuştur. Katılımcıların %88,4'ünün serviks kanseri hakkında bilgisi var, %75,7'si pap smeari duymuş, %46,2'si pap smear yaptırmıştır. Meme kanseri hakkında bilgisi olan kadınların meme kanseri sağlık inanç ölçeği alt boyutu olan ciddiyet-önemseme algıları puan ortalamaları daha yüksektir ($p < 0,05$). KKMM yapan kadınların sağlık motivasyon puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,01$). Mamografi çektiren kadınların sağlık motivasyon algıları daha yüksektir ($P < 0,001$). Serviks kanseri hakkında bilgisi olanların ve pap smeari duyan kadınların serviks kanseri sağlık inanç ölçeği alt boyutu olan pap smear yarar sağlık motivasyonu algıları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$). Mamografi çektirenlerin pap smear testi yaptırmama olasılığı, mamografi çekmeyenlerin pap smear yaptırmama olasılığından 4,772 kat daha fazladır. KKMM yapanların pap smear testi yaptırmama olasılığı, KKMM yapmayanların pap smear testi yaptırmama olasılığından 3,288 kat daha fazladır.

Sonuç ve Öneriler: Kadınların meme ve serviks kanserini bilme oranları yüksek, meme ve serviks kanseri erken teşhis ve tarama yöntemlerini yaptırmama oranları düşük bulunmuştur. Bu durum kadınların meme ve serviks kanseri farkındalıklarının düşük olduğunu göstermektedir. Kadınların farkındalıklarını arttırmak için eğitim programları düzenlenmelidir. Kadınların kanser tarama yöntemlerini yaptırmama nedenleri saptanmalı ve bu nedenlerin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Meme kanseri; Serviks kanseri; Kadın; Tarama

Determining The Awareness of Married Women Living In A Industrial Zone Towards Breast and Cervical Cancer and Examining Their Health Beliefs

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to examine the knowledge and practices of married women living in the Organized Industrial Zone of Tekkeköy Central Family Health Center for breast and cervical cancer screening.

Method: This research was carried out in accordance with descriptive research principles between 14 March and 1 May 2019. The research of the study group of 370 married women over the age of 40, registered at Samsun Tekkeköy Central Family Health Center. Data collection tools; 'Introductory Information Questionnaire Form', 'Health Belief Scale in Breast Cancer Screenings', 'Cervical Cancer and Pap Smear Test Health Belief Model Scale'. Descriptive statistics, t test, correlation, X^2 (chi-square) test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis were used in the statistical analysis of the data.

Results: *The average age of the participants is 51.6. It was found that 91.9% of the participants had knowledge about breast cancer, 70.8% knew about breast self-examination (BSE) and 54.9% performed BSE. It was found that 91.4% of my participants heard about mammography and 52.2% had mammography. 88.4% of the participants have knowledge about cervical cancer, 75.7% have heard of a pap smear, 46.2% have had a pap smear. The mean score of seriousness-caring perception, which is the breast cancer health belief scale sub-dimension, of women who have knowledge about breast cancer ($p < 0,05$). The mean health motivation score of women doing BSE was found to be higher ($p < 0,01$). Health motivation perceptions of women who had mammography are higher ($P < 0,001$). Pap smear benefit health motivation perception, which is the sub-dimension of the cervical cancer health belief scale, was found to be higher in women who had knowledge about cervical cancer and heard pap smear ($p < 0,001$). Those who have mammography are 4.772 times more likely to have a pap smear than those who do not have mammography. Those who do BSE are 3,288 times more likely to have a pap smear than those who do not do BSE.*

Conclusion and Recommendations: *It was found that women had a high rate of knowing about breast and cervical cancer and a low rate of having breast and cervical cancer early detection and screening methods. This situation shows that women's awareness of breast and cervical cancer is low. Training programs should be organized to increase the awareness of women. The reasons why women do not have cancer screening methods should be determined efforts should be made to eliminate these reasons.*

Keywords: *Breast cancer; Cervical cancer; Women ; Screening*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, gozde_avci.55@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, ilknura@omu.edu.tr

ÜNİVERSİTEDE OKUYAN EBELİK VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL BAĞIMLILIKLARININ VE AKADEMİK ÖZ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Gül ERTURAL¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin dijital bağımlılık ve akademik öz yeterlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak yapılmış olan bu çalışma Nisan-Mayıs 2019 tarihlerinde arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Ebelik Bölümlerinde okuyan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 526 öğrenci ile yapılmıştır. Bu çalışmada elde edilen veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bilgi formu Arslan ve arkadaşlarının (2015) geliştirdikleri “Dijital bağımlılık ölçeği” ve Yılmaz ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen Akademik Öz Yeterlik Ölçeği ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, t testi ve F testi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi Sperman korelasyonu testi kullanılmıştır. Bu araştırma için Etik Kurulu onayı alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.71±1,60 dir. Erkek öğrencilerin akademik öz yeterliği kadınların yüksek bulunmuştur. Ebelik öğrencilerinin akademik öz yeterliği hemşirelik öğrencilerine göre daha yüksektir (p=0,044). Yaş arttıkça DBÖ günlük hayata etki boyutu puan ortalamaları azalmaktadır. Gelir durumu giderinden az olan öğrencilerin dijital bağımlılıkları daha yüksek bulunmuştur (p=0,038) Okuryazar olmayan annelerin ve babaların DBÖ Günlük Hayat Etki Boyutu puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur(p<0.05). Bilgisayar sahibi olanların (p=0,027) ve cep telefonu ve bilgisayar oyunu oynayanların dijital bağımlılıkları daha yüksek bulunmuştur (p=0,001). Ailedeki her bireyin bilgisayar ya da tablet kullanmasını bilme durumu ile DBÖ toplam puan, oyun boyutu ve sosyal medya boyutu açısından önemli bulunmuştur (p<0,05). Sosyal medyadaki arkadaş sayısı ile DBÖ Sosyal medya boyutu arasında pozitif yönlü korelasyon gösteren anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medyada günlük ortalama geçirilen vakit ile DBÖ alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Oyun Boyutu ile pozitif yönde zayıf bir ilişki, Sosyal medya boyutu ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ve Günlük hayata Etki Boyutu ile pozitif yönde zayıf korelasyon gösteren bir ilişki belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda AÖYÖ puan ortalaması ile DBÖ alt boyutlarından oyun boyutu ve Günlük hayat etki boyutlarının puan ortalamaları ile arasında pozitif yönde, sosyal medya boyutu ile negatif yönde orta düzeyde doğrusal bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medya boyutunun dijital bağımlılığı arttıkça akademik öz yeterliliğin azaldığı saptanmıştır .

Dijital bağımlılık konusunda daha planlı hareket edilerek yüz yüze ilişkiler artırılarak gelecek nesiller için sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturulabilir ve onlara örnek olunabilir. Sosyal medyadaki arkadaş sayısı üzerine çalışmalar yapılarak literatüre katkı sağlanmalıdır. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinde akademik öz yeterlik konusunda sınırlı sayıda çalışmalar mevcuttur. dijital bağımlılık ve akademik öz yeterlik konusunda yeni çalışmalarla literatüre katkı sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital bağımlılık; Akademik öz yeterlik; Hemşirelik; Ebelik; Bağımlılık

Investigation of Digital Addictions and Academic Self-Sufficiency of Midwifery and Nursing Students Studying At University

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to analyze the levels of digital addiction and academic self-efficacy of nursing and midwifery students according to different variables.

Method: This study, conducted in accordance with the descriptive research principles, was carried out between April and May 2019 with 526 students studying in the Department of Nursing and Midwifery at Ondokuz Mayıs University Faculty of Health Sciences. The data that is obtained from this study were collected by using “Questionnaire form(2015)” which is

improved by Arslan and his friends, and “Digital addiction scale and Academic self-sufficiency scale(2007)” which is improved by Yılmaz and her friends. Number, percentage, t test, F test Mann whitney U test, Kruskal Wallis and Sperman Correlation test were used in the evaluation of the data obtained .Ethics committee approval was received for this research .

Results: The average age of students is $20,71 \pm 1,60$. The academic self-efficacy of male students was higher than female students. Academic self-self-sufficiency of midwifery students is higher than nursing students ($p=0,044$). Digital addiction of students whose income is less than their expense is found higher ($p=0,038$). Digital Addiction Scale Daily Life impact size point average of illiterate parents is found higher ($p<0.05$). The digital addiction of those playing with their mobile phones and computer games and also who have computers ($p=0,027$) are found higher ($p=0,001$). State of each members of the family knowing how to use computer and tablet is found important from the point of social media, game and digital addiction scale total point ($p<0,05$). Between the number of friends on social media and social media dimension of Digital addiction scale are found meaningful relationship that shows positive correlation. Between the average time that is spent in social media and digital addiction scale sub-dimensions are found meaningful relationship. When it comes to game dimesion, it is weak relationship in positive direction; when it comes to social media dimension, it is medium level positive direction and when it comes to impact on Daily life, it is weak correlation in positive direction.

Conclusion: As a result of this study, between the academic self-sufficiency scale point average and game dimesion and impact on Daily life dimension point average that are the sub-dimesions of digital addiction scale are found a relationship in positive direction; and also between social media dimension is found medium level relationship in negative direction at the linear level. When the digital addiction of social media dimension rises, academic self-sufficiency decreases. When we be planned and increase face to face relationships when it comes to digital addiction, then we can create a healthy communication medium for posterity and we can be a model. While doing researchs on the number of friends in social media should be contributed to the literature. There has been limited study on academic self-sufficiency of midwifery and nursing students. It can be contributed to literature with new researchs on digital addiction and academic self sufficiency.

Keywords: Digital addiction; Academic self-efficacy; Nursing; Midwifery; Addiction

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, gul.ertural@saglik.gov.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

İŞ HAYATINDA GEBELERE YÖNELİK CİNSİYET AYRIMCILIĞI VE HEMŞİRELİK

Hatice BALABAN KAPTAN¹

ÖZET

Bireye erkek ya da kadın olduğu için farklı tutum ve davranışlar içinde olma olarak tanımlanan cinsiyet ayrımcılığını kadınlar yaşamlarının her döneminde daha çok hissetmek ve yaşamaktadır. İş ise bir yetişkinin yaşamında vazgeçilmez unsurlardan biridir. İş gelir kaynağı olma dışında bağlanma duyguları, rol tanımlama, fiziksel ve ruhsal uyarılma sağlamaktadır. İşyerlerinde ırk ve etnik kökene, inanca, yaşa, cinsel tercihe, engellilik durumuna ve cinsiyete göre çeşitli ayrımcılık türleri görülebilmektedir. İş hayatına kadınların girmesiyle erkek egemen bu sektörde kadınlara yönelik cinsiyet ayrımcılığı kaçınılmaz olmuştur. İş yaşamında kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığı; eğitimdeki eşitsizlik, iş bulma ve işe alınma, ücret, çalışma koşulları, işyerindeki tutumlar, terfi, işten çıkarma ve benzeri alanlarda ve kimi zaman mobbing ile birlikte kendisini göstermektedir. Kadın hayatı ise birçok dönemden oluşmakla birlikte gebelikte bu dönemlerden birisi olabilmektedir. Gebelik kadın hayatında fizyolojik değişimler kadar psikoloji ve sosyal hayatı etkileyen değişimlerin olduğu bir dönemdir. İş hayatında ise kadına gebe olduğu gerekçesiyle, gebeliği ile ilgili sebeplerden dolayı, gebeliğe bağlı hastalık nedeniyle yapılan olumsuz davranışlar gebelere yönelik cinsiyet ayrımcılığı olarak tanımlanmaktadır ve çağdaş toplumlarda bile bu ayrımcılık görülebilmektedir. Bu olumsuz davranışların bazı nedenleri iş verenler tarafından gebelerin işi geçici olarak yapamadığı, sağlık ve güvenlik sorunları sebebiyle işi aksattığı, gerekli toplantılara katılamadığı ve kötü performans sergilediği olarak sıralanmaktadır. Hatta bunlara bir kadının ileride gebe kalabileceği şüphesinden dolayı yapılan olumsuz davranışlar eklenmektedir. Bu düşünceler sonucunda gebenin maruz kaldığı ayrımcılıklara; çalışma arkadaşlarından kötü yorumlar duyma, vardiya saatlerinde değişiklikler yapılması, haksız eleştiriler, terfilerde azalmalar, pozisyon değişiklikleri, eğitim haklarından mahrum bırakılma, maaş ve ikramiyelerde azalma ve tehditler olarak sıralanabilir. Bu davranışlar gebenin cesaretinin kırılmasıyla iş hayatından uzaklaşmasına sebep olurken kimi zaman gebe çalışmaya devam etmek istese bile işverenlerin bazıları gebeyi kovmakta ya da ücretsiz izne zorlamaktadır. Erkek egemen iş yerlerinde bu davranışların görülmesi ise daha yüksek olasılıktadır. Aynı zamanda gebelikte ve doğum sonrası annelere verilen izinlerin kısıtlı olması, ücretli izin sürelerinin kısıtlılığı ve çocuk bakımında bireysel olarak annenin sorumlu olması kadının iş hayatından çekilmesine sebep olmaktadır. Kadın çoğunluğun bulunduğu hemşirelik mesleğinde gebelik nedeniyle işten ayrılma ya da ücretsiz izin alma haliyle fazla olmaktadır. Bu durumda iş yerinde çatışmalara sebep olma ve mevcut işverenlerin gebelere yönelik cinsiyet ayrımcılığı uygulama ihtimalini arttırmaktadır. Vardiyalı çalışma koşulları, ayakta uzun çalışma saatleri, enfeksiyon riski ve radyasyon gibi risk faktörlerinden gebe hemşirenin kaçınması gerekeceğinden ve erkeklerinde hemşireliğe adım atmasıyla kadın hemşirelerin iş gücü kaybı gibi bahanelerle tercih edilmemesine sebep olabilecektir. Gebe hemşirelerin ya da sağlık çalışanların iş hayatında gebeliklerine yönelik cinsiyet ayrımcılığı yaşadığına dair mevcut bir çalışma bulunmamaktadır. Hemşirelerin, kadın sağlığını etkileyebilecek olan bu tür psikososyal faktörlerin farkında olmaları bakım verici rolünde önemli olması yanı sıra kendi sosyal ve iş hayatlarında olumlu yönde etkileyecektir. Bu derlemede amaç bu konuda yapılan araştırmaları incelemek ve çalışmalar doğrultusunda var olan sorunları ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ayrımcılık; Gebe; Hemşirelik; Kadın sağlığı; Çalışan kadınlar

Gender Discrimination Against Pregnancy In Work Life And Nursing

ABSTRACT

Since the individual is a man or a woman, women feel and experience gender discrimination as being in different attitudes and behaviors in their lives. Work is an essential part of an adult's life. Work income sources of attachment feelings, role definition, physical and mental arousal are obtained. Various types of diversity can be seen in workplaces according to race

and ethnic origin, belief, age, sexual preference, recommendedness and gender. In this male-dominated sector, where he entered the business life, gender discrimination against women has become inevitable. Gender discrimination against women in business life; Inequality in education, employment and employment, wages, working conditions, attitudes in the workplace, promotion, dismissal and similar publications and sometimes working with mobbing. Although women's life consists of many periods, it can be one of these periods during pregnancy. Pregnancy is a period in which changes affect psychology and social life as well as physiological changes in women's life. In business life, negative behaviors due to pregnancy-related illnesses, on the grounds that the woman is pregnant, are defined as gender discrimination against pregnant women, and this discrimination can be observed even in modern societies. Some of the reasons for these negative behaviors are listed by the employers as being temporarily unable to do the job, disrupting work due to health and safety problems, not attending necessary meetings and showing poor performance. In fact, these are added to negative behaviors due to the suspicion that a woman may become pregnant in the future. As a result of these thoughts, the discrimination the pregnant woman is exposed to; Hearing bad comments from colleagues, changing shift hours, unfair criticism, reduction in promotions, position changes, denial of education rights, reduction in salary and bonuses, and threats. While these behaviors cause the pregnant woman to get away from the business life with her discouragement, sometimes even if the pregnant woman wants to continue working, some of the employers dismiss the pregnant woman or force her to go on unpaid leave. These behaviors are more likely to be seen in male-dominated workplaces. At the same time, the limited leaves given to mothers during pregnancy and after birth, the shorter paid leave periods and the individual mother's responsibility for child care cause the woman to withdraw from the business life. In the nursing profession, where there is a majority of women, it is more likely to leave work due to pregnancy or to take unpaid leave. In this case, it increases the possibility of causing conflicts in the workplace and the current employers to apply gender discrimination against pregnant women. Since the pregnant nurse will have to avoid risk factors such as shift working conditions, long standing hours, the risk of infection and radiation, and female nurses stepping into nursing in their men with excuses such as loss of workforce. There is no current study showing that pregnant nurses or healthcare workers experience gender discrimination against their pregnancy in business life. Nurses' awareness of such psychosocial factors that may affect women's health will be important in their caregiver role, as well as positively affect their social and business lives. The purpose of this review is to examine the researches on this subject and to reveal the existing problems in line with the studies.

Keywords: *Discrimination; Pregnancy; Nursing; Woman's health; Working women*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, haticebalaban55@gmail.com

TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÖRSELENME YAŞANTILARI KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELEMESİ

Selin SÖYÜNMEZ¹, Hilal SEKİ ÖZ²

ÖZET

Amaç: Çocukluk çağı örseleme yaşantıları bireyin yaşamında kalıcı izler bırakan ve çeşitli psikopatolojilere neden olan önemli bir sorundur. Bu çalışma ile çocukluk çağı örseleme yaşantılarına yönelik lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma retrospektif tanımlayıcı özellikte olup, yıl ve alan sınırlaması olmadan, Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı çocukluk çağı örseleme yaşantıları konulu 56 tez dahil edilmiştir.

Bulgular: Tezlerin %60.7'sinin 2020-2015 yılları arasında yapıldığı, %78.6'sının yüksek lisans tezi olduğu, %41.1'inin tez danışmanının unvanının profesör olduğu, %42.9'unun Sosyal Bilimler alanında yapıldığı, %10.7'sinin İstanbul Üniversitesi bünyesinde yapılmış olduğu, en çok ebeveyn tutumları ile ilişkilendirildiği ve %87.5'inde nicel araştırma yönteminin kullanıldığı saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda konuya ilginin son yıllarda arttığı, yapılan tez türünün çoğunlukla yüksek lisans tezi olduğu, konuya sıklıkla Sosyal bilimler alanında yer verildiği ve çoğunlukla nicel araştırma yönteminin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda farklı kavramlar ve araştırma yöntemleri ile konunun çalışılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Örselemesi; Çocukluk Çağı Örseleme Yaşantıları; Örseleme

Investigation of The Postgraduate Thesis About Childhood Trauma Experiences In Turkey

ABSTRACT

Objective: Childhood traumatic experiences are an important problem that leaves permanent marks in the life of the person and causes various psychopathologies. The aim of this study is to examine postgraduate theses on childhood traumatic experiences.

Method: The research is retrospective descriptive type and it included 56 theses on childhood traumatic experiences registered in the Council of Higher Education Thesis Center, without limitation of years and fields.

Results: It was found that 60.7% of the theses were made between 2020-2015, 78.6% were master's thesis, 41.1% of the of thesis advisor were professor, 42.9% were in the field of Social Sciences, 10.7% were done in Istanbul University, mostly associated with parental attitudes and quantitative research method was used in 87.5%.

Conclusion and Recommendations: As a result of the research, it was concluded that the interest in the subject has increased in recent years, the type of thesis is mostly master's thesis, the subject is frequently included in the field of social sciences and quantitative research method is mostly preferred. Accordingly, it can be suggested to study the subject with different concepts and research methods.

Keywords: Childhood trauma; Childhood traumatic experiences; Trauma

¹Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, selinsoyunmez@gmail.com

²Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, hilalseki@hotmail.com

ULUSAL LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARINDA REFLEKSOLOJİNİN KULLANIMI

Nimet KARATAŞ¹, Ayşegül İŞLER DALGIÇ²

ÖZET

Amaç: Refleksoloji sağlık ve iyilik halini geliştirmek üzere kullanılan; vücudun kendi kendine iyileştirme mekanizmasını aktive eden, Asya ve Avrupa başta olmak üzere küresel boyutta kabul gören bir nonfarmakolojik terapi yöntemidir. Bu çalışmada ülkemizdeki alana özgü çalışma profilini değerlendirebilmek adına refleksoloji üzerine yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının gözden geçirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmanın verileri Ulusal Tez Merkezi (YÖK TEZ) üzerinden “ayak masajı, el masajı, refleksoloji, refleksoterapi” anahtar kelimeleri ile taranmıştır.

Bulgular: Tarama sonucunda 73 çalışmadan 48'inin refleksoloji yöntemi ile uygulamayı kapsadığı belirlenmiştir. Bu çalışmalardan üçü ebelik, bir tanesi fizik tedavi ve rehabilitasyon, 44'ü de hemşirelik lisansüstü programlarında yürütülmüştür. Tamamlanan çalışmaların %65.6'sı doktora tezidir (n:31). Çalışmaların 39'u yetişkin, 9'u da çocuk örneklem grubu ile yapılmıştır. Yetişkin örneklem içinde öne çıkan popülasyonlar incelendiğinde 7'si onkoloji grubu ile, 6'sı cerrahi girişim grubu ile, 6'sı peripartum süreçteki grup ile, 4'ü kadın hastalıkları grubu ile, 3'ü konstipasyon yaşayan grup ile çalışıldığı görülmektedir. Yetişkin örneklem ile en sık değerlendirilen sonuç kriterleri; ağrı (13/39), anksiyete (11/39), yorgunluk (10/39), yaşam kalitesi (7/39), uyku (5/39) olduğu görülmektedir. Çocuk örneklem grubu ile yapılan çalışmalarda 4'ü yenidoğan, 3'ü bebekler, 2'si serebral palsi grubu ile yapılmıştır. En sık değerlendirilen parametreler ağrı (4/9), ve infantil kolik (2/9) olduğu görülmektedir. Yıllara göre incelendiğinde en fazla sayıda tezin (n:8) 2015 yılında tamamlandığı ve bu süre sonrasında kademeli olarak tezlerin azaldığı 2020 yılında yalnızca 2 tezin sistemde yer aldığı görülmektedir. Çalışmaların genel sonuçlarının olumlu yönde etkili bulunması ve yan etki gözlenmemesine karşılık refleksoloji çalışmalarının ulusal alanda giderek daha az çalışılıyor olması dikkati çekmektedir. 27 Ekim 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) Uygulamaları Yönetmeliği'ne göre refleksoloji uygulamasına sertifikalı tabip ve tabip gözetiminde sertifikalı sağlık mensubunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu yönetmelikte hekimlerin yetkili olmasına rağmen ülkemizde hekimler tarafından refleksoloji alanında yapılan tez çalışmasına rastlanılmamıştır.

Sonuç: Ulusal tez çalışmalarında genellikle sağlığı geliştirmek, iyileştirmek ve bakım kalitesini artırmak amaçlarına yönelik hem yetişkin hem çocuk örneklemleri için refleksolojinin kullanılması önerilmektedir. Tamamlanan tez çalışmalarının %91.7'sini yürüten hemşirelerin, 2014 yılında çıkarılan GETAT uygulamaları yönetmeliği ile birlikte refleksolojiyi bakımda kullanmaları kısıtlanmış olduğu görülmektedir. Refleksoloji uygulamasına hazır bulunuşluğu, istekliliği ve olası katkıları yüksek olan sağlık profesyonellerinin desteklenmesi beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Ayak masajı; El masajı; Hemşire; Refleksoloji; Sağlık bakım profesyoneli

The Use of The Reflexology In National Thesis

ABSTRACT

Objective: Reflexology is a non-pharmacological method used to improve well-being that activates the body's self-healing mechanism and is a globally accepted in as foremost Asia and Europe. In this study, it was aimed to review the postgraduate thesis studies on reflexology in order to evaluate the field-specific study profile in our country.

Method: The data of the study was scanned through the National Thesis Center with the keywords "foot massage, hand massage, reflexology, reflexotherapy".

Results: As a result of the screening, it was determined that 48 out of 73 studies included the application by reflexology method. Three of these studies were conducted in midwifery, one in physical therapy and rehabilitation, and 44 in nursing graduate

programs. 65.6% of the completed studies are doctoral dissertations (n: 31). 39 of the studies were conducted with adults and 9 with children. When the prominent populations in the adult sample are examined, it was seen that 7 of them had worked with the oncology group, 6 with the surgical intervention group, 6 with the peripartum group, 4 with the gynecology group, 3 with the group with constipation. The most frequently evaluated outcome criterias with adult sample were pain (13/39), anxiety (11/39), fatigue (10/39), quality of life (7/39), sleep (5/39). In the studies conducted with the pediatric sample group, 4 were conducted with newborns, 3 with babies, and 2 with cerebral palsy group. The most frequently evaluated parameters for pediatrics appear to be pain (4/9), and infantile colic (2/9). When analyzed by years, it was seen that the highest number of theses (n: 8) were completed in 2015 and after this period, only 2 theses were included in the National Thesis Center in 2020. It is noteworthy that although the general results of the studies were found to be positive and there were no side effects, reflexology studies were being studied less and less in the national area. According to the Traditional and Complementary Medicine (GETAT) Practices Regulation published in the Official Gazette of the Republic of Turkey dated October 27, 2014, it was stated that a certified healthcare professional under the supervision of a certified physician and physician is authorized for reflexology practice. Although physicians are authorized in this regulation, there is no thesis study conducted by physicians in the field of reflexology in our country.

Conclusion and Recommendations: In national thesis, it was generally recommended to use reflexology for both adult and pediatric population for the purposes of improving health and the quality of care. It is observed that the nurses, who carried out 91.7% of the completed thesis studies, were restricted from using reflexology in care with the GETAT practices regulation issued in 2014. It is expected that health professionals who has possible high contribution and willingness and readiness to reflexology practice will be supported.

Keywords: Foot massage; Hand massage; Nurse; Reflexology; Healthcare Professional

¹Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, nimetkaratas@akdeniz.edu.tr

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, aisler@akdeniz.edu.tr

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNE YATIRILAN BEBEKLERİN EBEVEYNLERİNDE STRES DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Fadime KAYA¹, Aylin KONTAŞ, Gamzenur CİN², Özge GÜMÜŞTEKİN³

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı yenidoğan yoğun bakımda yatarak tedavi gören bebeklerin ebeveynlerinde stres düzeyi ve stres düzeyini etkileyen ebeveyn ve bebeğe dair özellikleri belirlemektir.

Yöntem: Araştırma 1 Nisan 2019-1 Ekim 2020 tarihleri arasında Kars şehrinde bir devlet hastanesi, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatarak tedavi gören 236 ebeveynde kesitsel olarak yürütülmüştür. Çalışmaya başlamadan önce Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurul Başkanlığından 23/03/2019 tarihinde çalışmanın yürütülmesi için 43 sayılı Etik Kurul izni alınmıştır. Ardından kurum izni alınmıştır. Araştırma verileri bilgi formu, YYBÜ Anne-Baba Stres Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel methodlar, ilişki ve fark analizi ve son aşamada Lojistik Regresyon Analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Ebeveynlerin yaş ortalaması 26.85 ± 5.56 (18-46)'dir. Ebeveynlerin %94.9'u kadın (n=224), %28'i ortaokul mezunu (n=66), %70.8'i çalışmıyor (n=167), %64.8'nin geliri giderine eşit (n=153) ve %42.8'inin yaşam yeri şehir merkezidir (n=101). Annelerin %83.1'inde tıbbi hastalık öyküsü olmadığı (n=196), %96.6'ında infertilite öyküsü olmadığı (n=228), %79.9'nun gebelik ya da doğum anında fiziksel bir sorun yaşamadığı (n=188), %64.4'nün normal doğum ile doğum yaptığı (n=152) ve %58.5'nin ilk çocuğu olmadığı (n=138) belirlenmiştir. Katılımcıların yenidoğan yoğun bakım ünitesinde ortalama kalış günü sayısı 4.24 ± 3.73 (1-27)'dir. Bebeklerin %50.8'nin cinsiyeti kız (n=120) ve %89.8'inde doğumsal bir anomali yoktur (n=212). Ortalama doğum ağırlıkları 3056.96 ± 571.608 (1400-5000) gr, ortalama doğum haftası 37.81 ± 3.32 (17-42)'dir. Ebeveynlerin YYBÜ Anne Baba Stres Ölçeği toplam puan ortalaması 2.01 ± 0.96 'dir. Alt boyut puan ortalamaları Görüntü ve Sesler 1.61 ± 1.16 , Bebeğin Görünümü ve Davranışları 2.04 ± 1.06 , Anne-Baba Rolü 2.18 ± 1.09 olduğu belirlenmiştir. Bebeğin doğum haftasının düşük olmasının anne baba stresinin önemli bir yordayıcı ($p < 0.05$) olduğu belirlenmiştir.

Sonuç ve öneriler: Mevcut çalışmada YYBB'de hastaneye kaldırılan bebeklerin ebeveynlerinde stres düzeyini ortaya koymuş, en yüksek stres kaynak alanının "anne-baba rolü" olduğunu göstermiştir. Ebeveynlerin yaşadığı streste "düşük gebelik haftasının" prediktör bir faktör olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçların belirlenmesi, hastanedeki sağlık çalışanlarının ebeveynlerin uyumunu ve başa çıkmasını kolaylaştırmasını sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Stres; Ebeveyn; Bebek; YYBÜ.

The Stress Level of Parents of Babies Hospitalized and Related Factors in Neonatal Intensive Care Unit

ABSTRACT

Aim: The aim of this study was to determine the stress level and some characteristics of parents and babies that affect the parent's stress level in neonatal intensive care.

Method: The research was carried out in cross-sectional design. Total of 236 parents whose babies were hospitalized in a state hospital, neonatal intensive care unit in Kars between 01.06.2019-01.10.2020 attended the research. Before starting the study, permission was obtained from the Ethics Committee of Kafkas University Faculty of Medicine on 23/03/2019 (43) to carry out the study. Then, the permission of the institution was taken. Data was collected from the information form and the YYBU Parent Stress Scale. Descriptive statistical methods, relationship and difference analysis, and finally Logistic Regression Analysis were used in the analysis of the data.

Results: The average age of the parents was 26.85 ± 5.56 (18-46). 94.9% of the parents were female (n = 224), 28% were secondary school graduates (n = 66), 70.8% were not working (n = 167), 64.8 %'s income were equal to their expenses (n = 153) and 42.8% The place of residence were the city center (n = 101). 83.1% of the mothers were not medical illness (n = 196), 96.6%

were not history of infertility ($n = 228$), 79.9% were not have a physical problem at the time of pregnancy or delivery ($n = 188$), 64.4% ' It was determined that the mother gave birth by normal birth ($n = 152$) and 58.5% were not their first child ($n = 138$). The average number of days of stay in the neonatal intensive care unit of the participants was 4.24 ± 3.73 (1-27). 50.8% of my babies were female ($n = 120$) and 89.8% have no congenital anomaly ($n = 212$). Average birth weight was 3056.96 ± 571.608 (1400-5000) gr, average birth week was 37.81 ± 3.32 (17-42). The total score average of the parents of the YYBU Parent Stress Scale was 2.01 ± 0.96 . The mean scores of the subscale were determined to be Image and Sounds 1.61 ± 1.16 , Baby Appearance and Behaviors 2.04 ± 1.06 , Parent Role 2.18 ± 1.09 . It was determined that the low week of gestation of the baby was an important predictor ($p < 0.05$) of parental stress.

Conclusions: In the present study, the stress level of the parents of babies hospitalized in the NICU was revealed and the highest stress source was the "parental role". It was determined that "low week of gestation" was a predictive factor in stress experienced by parents. Determination of these results can enable healthcare professionals in the hospital to facilitate parental adjustment and coping.

Key Words: Stress; Parent; Baby; NICU

¹Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, fadimee36@hotmail.com

²TC Sağlık Bakanlığı Kars Harakani Devlet Hastanesi, aylinkontas1@icloud.com

³Giresun Üniversitesi Prof. Dr. A. İlhan Özdemir Eğitim Araştırma Hastanesi, gamzenurcn@icloud.com

⁴TC Sağlık Bakanlığı Kars Harakani Devlet Hastanesi, ozgegum76@gmail.com

KEMOTERAPİ ALAN HASTALARA BAKIM VEREN AİLE BİREYLERİNDE İYİLİK HALİ

Rabia ELLİKÇİ¹, Pınar ZORBA BAHÇELİ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmada amaç, kemoterapi alan hastalara bakım veren aile bireylerinin bakıcı iyilik halini değerlendirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte yapılan bu araştırma, il merkezinde bulunan bir kamu hastanesinin ayaktan kemoterapi ünitesine Mayıs 2019-Eylül 2019 tarihleri arasında gelen 150 hasta yakını ile yürütülmüştür. Araştırma verileri, "Tanıtıcı Bilgiler Formu" ve "Bakıcı İyilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23.0 Paket Programı kullanılmış ve $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Hastaların özellikleri değerlendirildiğinde; %54.0'nun kadın, %83.3'ünün evli, %58.0'nun ilkokul mezunu, %49.3'ünün ev hanımı, yaş ortalamasının 59.2 ± 11.1 , %30.7'sinin meme kanseri ve %66.7'sinin hastalığının dördüncü evresinde olduğu bulunmuştur. Bakım verenlerin özellikleri değerlendirildiğinde; %60.7'sinin kadın ve %52.0'nun ev hanımı olduğu saptanmıştır. Bakım verenlerin %45.3'ü hastanın eşi olup, %72.2'sinin hasta bireyin evinde bakım verdiği tespit edilmiştir. Bakım verenlerin Bakıcı İyiliği Ölçeği'ne ait temel ihtiyaçlar alt boyutundan 75.3 ± 12.5 ; yaşamsal faaliyetler alt boyutundan 71.6 ± 12.9 puan ortalaması aldıkları ve iyilik halinin iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hastanın cinsiyeti, öğrenim durumu, medeni durumu, meslek, sağlık güvencesi varlığı, hastalığın evresi ve başka bir kronik hastalığa sahip olması ile bakım verenin temel ihtiyaçlar ve yaşamsal faaliyetler puan ortalamasının değişmediği bulunmuştur ($p > 0.05$). Bakım verenin cinsiyeti, medeni durumu, öğrenim durumu, meslek, sağlık güvencesi ve kronik hastalık durumuna göre oluşturulan grupların ölçek alt boyutlarının puan ortalamasının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Geliri-giderinden az olan bakım verenlerin temel ihtiyaçlar bölümünden daha düşük puan aldıkları bulunmuştur ($p < 0.05$). Ayrıca temel ihtiyaçlar ve yaşamsal faaliyetler alt boyut puan ortalamaları arasında kuvvetli ve pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, kemoterapi alan hastalara bakım veren aile üyelerinde temel ihtiyaçlar ve yaşamsal faaliyetler alt boyutu arasında kuvvetli ve pozitif yönde bir ilişki olduğu, gelir düzeyi düşük olanların temel ihtiyaçlar bölümünden daha düşük puan aldıkları bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda yalnızca hastaların değil bakım verenlerin de ihtiyaçları belirlenmeli ve bu gereksinimleri karşılanmalıdır. Bakım verenleri desteklemek ve sağlıklarını değerlendirmek hem onların yaşam içinde daha aktif olmalarında hem de hastaya verilen bakımın kalitesinin iyileştirilmesinde önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bakıcı İyilik hali; Bakım veren; Kanser; Kemoterapi

Career Well-Being In Family Individuals Who Care For Patients Receiving Chemotherapy

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to evaluate the caregiver well-being of family members caring for patients receiving chemotherapy.

Method: This descriptive study was conducted with 150 patient relatives who came to the outpatient chemotherapy unit of a public hospital in the city center between May 2019 and September 2019. The research data were collected with the "Introductory Information Form" and "Caregiver Wellbeing Scale". SPSS 23.0 Package Program was used to analyze the data and $p < 0.05$ was considered significant.

Results: When the characteristics of the patients are evaluated; It was found that 54.0% were women, 83.3% were married, 58.0% were primary school graduates, 49.3% were housewives, the average age was 59.2 ± 11.1 , 30.7% was breast cancer and 66.7% was in the fourth stage of the disease. When the characteristics of the caregivers are evaluated; 60.7% of them were women and 52.0% were housewives. 45.3% of the caregivers were the spouses of the patient, and 72.2% of the caregivers were found to provide care at the patient's home. 75.3 ± 12.5 from the basic needs sub-dimension of the Caregiver Welfare Scale of the

caregivers; It was determined that they got an average of 71.6 ± 12.9 points from the vital activities sub-dimension and their well-being was at a good level. It was found that the patient's gender, educational status, marital status, occupation, presence of health insurance, stage of the disease and having another chronic disease did not change the average point of basic needs and vital activities of the caregiver ($p > 0.05$). It was determined that the mean scores of the scale sub-dimensions of the groups formed according to the gender, marital status, educational status, profession, health insurance and chronic disease status of the caregiver ($p > 0.05$). It was found that caregivers with less than their income and expenses got lower scores in the basic needs section ($p < 0.05$). In addition, a strong and positive correlation was found between basic needs and vital activities sub-dimension mean scores ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: As a result, it was found that there is a strong and positive relationship between basic needs and vital activities sub-dimension in family members caring for patients receiving chemotherapy, and those with low income got lower scores in the basic needs section. In line with these results, the needs of not only patients but also caregivers should be determined and these needs should be met. Supporting caregivers and evaluating their health is important both for them to be more active in life and to improve the quality of care provided to the patient.

Keywords: Caregiver well-being; Caregiving; Cancer; Chemotherapy

¹Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, rabia.ellikci.121@gmail.com

²İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, pinar.bahceli@bakircay.edu.tr

TİP II DİABETES MELLİTUSLU BİREYLERDE HASTALIK ALGISI

Sema YALÇIN¹, Pınar ZORBA BAHÇELİ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı Tip II Diabetes Mellituslu bireylerde sosyo-demografik ve hastalık özelliklerine göre hastalığı algılama düzeyini incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte yapılan bu araştırma, il merkezinde bulunan bir kamu hastanesinin dahiliye kliniğinde Mayıs 2019 - Haziran 2019 tarihleri arasında yatarak tedavi alan 120 Tip II Diabetes Mellituslu bireyler ile yürütülmüştür. Araştırma verileri, "Tanıtıcı Bilgiler Formu" ve "Hastalık Algısı Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23.0 Paket Programı kullanılmış ve $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 56.6 ± 13.8 olup, %64.2'si kadındır. Bireylerin, %45.0'ı oral antidiyabetik kullanmaktadır, %88,3'ü diyabeti ile ilgili eğitim almış ve %43,3'ü diyetine düzenli olarak uymadıklarını ifade etmişlerdir. Hastaların HbA1c ortalama değeri $7,3 \pm 1,8$ 'dir ve tanı süresi ortalama $9,5 \pm 8,4$ yıldır. Sosyo-demografik özelliklere göre hastalık algısı ölçeğinin alt boyutunun puan dağılımı incelendiğinde; bekâr olanların hastalık tutarlılığı puan ortalaması evli olanlardan daha yüksektir. Ölçek ile bazı hastalık özellikleri incelendiğinde insülin kullanan bireylerin puan ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Oral antidiyabetik kullanan bireylerin ise tedavi, kontrol ve hastalık tutarlılığı puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Ayrıca diyetine sürekli uyan bireylerin süre (akut/kronik), süre (döngüsel), sonuçlar ve duygusal temsiller alt boyutunda puan ortalamasının düşük olduğu ve tedavi kontrolü ile hastalık tutarlılığı alt boyutunda puan ortalaması diğer gruplara göre yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Tip II Diabetes Mellituslu bireylerde duygusal temsiller algı puan ortalamasının en yüksek olduğu ve durumun tanı süresinin artışı ile yükseldiği saptanmıştır. Hastalığı kabul etme ve hastalık algısını iyi yönde geliştirebilme adına bireylerin glisemik endekslerinin normal aralıklarda tutulması için kontrollerinin düzenli aralıklarla yapılması, bireylere tedavi ve diyet uyumunun önemi konusunda eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes Mellitus, Tip 2; Hastalık Algısı; Öz Bakım; Hemşirelik

Disease Perception In Individuals With Type II Diabetes Mellitus

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to examine the disease perception level in individuals with Type II Diabetes Mellitus according to socio-demographic and disease characteristics.

Method: This descriptive study was conducted with 120 individuals with Type II Diabetes Mellitus who received inpatient treatment between May 2019-June 2019 in the internal medicine clinic of a public hospital in the city center. The research data were collected using the "Introductory Information Form" and the "Disease Perception Scale". SPSS 23.0 Package Program was used to analyze the data and $p < 0.05$ was considered significant.

Results: The average age of the individuals participating in the study is 56.6 ± 13.8 , 64.2% of them are women. Of the individuals, 45.0% use oral antidiabetic drugs, 88.3% of them were trained about their diabetes and 43.3% of them stated that they did not follow their diet regularly. The average value of HbA1c of the patients is 7.3 ± 1.8 and the duration of diagnosis is 9.5 ± 8.4 years. When the score distribution of the sub-dimension of the illness perception scale is examined according to socio-demographic characteristics; Disease consistency score average of single individuals was higher than married ones. When some disease characteristics were examined with the scale, it was found that the average score of individuals using insulin was significantly higher ($p < 0.05$). On the other hand, individuals who used oral antidiabetic therapy, control and disease consistency score average was found to be higher ($p < 0.05$). In addition, it was found that the individuals who constantly followed their diet

had low mean scores in the sub-dimension of duration (acute / chronic), duration (cyclical), results, and emotional representations, and the mean score in the sub-dimension of treatment control and disease consistency was higher than the other groups ($p < 0.05$).

Conclusion and Recommendations: *It has been determined that individuals with Type II Diabetes Mellitus have the highest average score for perception of emotional representations and increase with the increase in the time of diagnosis of the condition. In order to accept the disease and improve the perception of the disease in a good way, it is recommended that individuals should be checked regularly to keep their glycemic index within normal ranges, and individuals should be trained on the importance of treatment and diet compliance.*

Keywords: *Diabetes Mellitus, type 2; Illness perception; Self care; Nursing*

¹Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, hemsemaylcn@gmail.com

²İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, pinar.bahceli@bakircay.edu.tr

CERRAHİ GİRİŞİM DENEYİMİ OLAN VE OLMAYAN ÇOCUKLARIN “AMELİYAT RESİMLERİNİN” PROJEKTİF OLARAK İNCELENMESİ

Semra SEYİS¹, Serap GÜLEÇ KESKİN², Oya SEVCAN ORAK³

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı cerrahi girişim deneyimi olan ve olmayan çocukların ameliyat resimlerinin projektif olarak incelenmesidir.

Yöntem: Nitel ve nicel veri toplama ve değerlendirme yöntemlerinin birlikte kullanıldığı tanımlayıcı tipte olan bu araştırma bir üniversite hastanesinin çocuk cerrahi servisinde yatan, 7-12 yaş aralığında, cerrahi girişim geçirmiş (n:20) ve cerrahi girişim geçirmemiş (n: 20) çocuklar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler “Çocuk Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Ameliyat Resmi Çizimi” araçlarıyla toplanmıştır. Araştırmada çocukların ameliyat algısını değerlendirmek için projektif resim analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılmaya ve resim çizmeye gönüllü olan çocuk araştırmacı tarafından oyun odasına davet edilmiştir. Çocuğa beyaz resim kağıdı ve 12 renkli kuru kalem verildikten sonra 'Ameliyat resmi çizmeni istiyorum. İstedığın gibi çizebilirsin.' yönergesi verilmiştir. Resim çizme işlemi tamamlandıktan sonra çocuktan çizdiği resmi anlatması istenmiştir. Araştırmacı çizim işlemi sürecinde gözlem notu; çizim sonrası görüşme sürecinde ise görüşme notu tutarak verileri kayıt altına almıştır. Resimler tüm bu notlarla birlikte değerlendirilerek, çocuk resimlerinin projektif analizi konusunda eğitimi olan iki ruh sağlığı uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Cerrahi girişim deneyimi olan ve olmayan çocukların “ameliyat resimleri” içerik açısından değerlendirilmiş; korku (var-yok), bedensel bütünlük algısı (olumlu-olumsuz), ameliyathane imajı (olumlu-olumsuz) başlıkları açısından kodlanmıştır. Yapılan kodlamalar nicel verilere dönüştürülmüştür. Araştırmaya katılan çocukların sosyodemografik verileri sayı, yüzdelik; resim analizi sonuçlarının cerrahi girişim deneyimi olan ve olmayan çocuklar ile karşılaştırılmasına ait veriler ki kare testi ile SPSS 21.00 programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan çocukların çizdikleri resimler korku, bedensel bütünlük algısı ve ameliyathane imajı temaları altında değerlendirilmiştir. Çocukların ameliyat resimleri incelendiğinde “Korku” temasının cerrahi girişim deneyimi olan çocuklarda %45 oranında; cerrahi girişim deneyimi olmayan çocuklarda ise %65 oranında görüldüğü fakat resimlerde korku teması olması ile cerrahi girişim deneyimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Ameliyat resimlerindeki “Bedensel bütünlük algısı” teması, cerrahi girişim deneyimi olan çocuklarda %50 oranında; cerrahi girişim deneyimi olmayan çocuklarda ise %20 oranında olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca resimlerdeki beden bütünlüğü algısı ile cerrahi girişim deneyimi arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). “Ameliyathane imajı” teması incelendiğinde, cerrahi girişim deneyimi olan çocuklarda %61 oranında olumsuz olarak belirlenirken, böyle bir deneyimi olmayan çocuklarda bu oran %39 olarak belirlenmiş; ameliyathane imajı ile cerrahi girişim deneyimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç ve Öneriler: Bu araştırmanın sonucuna göre, beden bütünlüğü algısının cerrahi girişim deneyimi ile ilişkili olduğu; deneyimi olan çocukların daha yüksek oranda olumsuz algıya sahip olduğu saptanmıştır. Ayrıca cerrahi girişim deneyimi olan çocukların ameliyat algılarında daha düşük oranda korku, daha yüksek oranda olumsuz ameliyathane imajı olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin çocuklarla iletişimde sözel olarak ifade edilemeyen verileri elde edebilmek için resim çizdirme gibi tekniklerden yararlanmaları; deneyimle korkuyu azaltmak için materyal tanıtımı, hikaye, yaratıcı drama gibi teknikleri kullanarak eğitim vermeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk; Psikiyatri hemşireliği; Projektif resim çizme; Korku; Beden bütünlüğü; Cerrahi Girişim

Projective Review Of "Surgery Pictures" of Children With and Without Surgical Intervention Experience

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to examine the surgical pictures of children with and without surgical intervention experience.

Method: This descriptive study, in which qualitative and quantitative data collection and evaluation methods were used together, was conducted on children aged 7-12 years who were hospitalized in the pediatric surgery service of a university hospital, who had undergone surgery (n: 20) and who did not (n: 20). The data were collected by means of "Child Introductory Information Form" and "Operation Picture Drawing". Projective Picture analysis method was used to evaluate the perception of surgery in children. The child who volunteered to participate in the study and draw was invited to the play room by the researcher. After the child is given a white drawing paper and 12 colored pencils, "I want you to draw a operation picture, you can draw as you wish." instruction has been given. After the drawing process was completed, the child was asked to explain the picture he drew. Researcher observation note during the drawing process; In the post-drawing interview process, he recorded the data by taking an interview note. The pictures were evaluated together with all these notes and analyzed by two mental health expert strained in the projective analysis of children's pictures. "Surgical pictures" of children with and without surgical intervention were coded in terms of content; fear (yes-no), bodily integrity perception (positive-negative), operating room image (positive-negative). The encodings made were converted in to quantitative data. The sociodemographic data of the children participating in the study were determined as number, percentage; Comparison of picture analysis results with children with and without surgical intervention was evaluated using the square test using the SPSS 21.00 program.

Results: The pictures drawn by the children participating in the study were evaluated under the themes of fear, bodily integrity and operating room image. When the surgical pictures of the children were examined, the "Fear" theme was found in 45% of the children with surgery experience; It is seen in 65% of children with no experience of surgical intervention, but there is no statistically significant relationship between fear contact in pictures and surgical intervention experience ($p > 0.05$). The theme of "bodily integrity" in the surgical pictures is 50% in children with surgical intervention experience; 20% of children who did not experience surgical intervention were evaluated as negative. In addition, the relationship between perception of body integrity in the pictures and surgical intervention experience was found to be statistically significant ($p < 0.05$). When the theme of "operating room image" was examined, 61% of children with experience of surgical intervention were found to be negative, while this rate was 39% for children without such experience; There was no significant relationship between operating room image and surgical experience ($p > 0.05$).

Conclusion and Recommendations: According to the results of this study, it is found that body integrity perception is associated with surgical intervention experience; It was found that children with experience have a higher rate of negative perception. In addition, it was found that children with surgical intervention experience had a lower rate of fear and a higher rate of negative operating room image in the perception of surgery. Nurses' use of technique such as drawing pictures in order to obtain data that can not be expressed verbally in communication with children; In order to reduce fear with experience, it is recommended that they give training using techniques such as material introduction, story, creative drama.

Keywords: Child; Psychiatric nursing; Projective drawing; Fear; Body integrity; Surgical Intervention

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi, Çocuk Cerrahi Kliniği, hemsemrasyis@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı dr.seraps@gmail.com

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı oysev@hotmail.com

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK ÇAĞI ÖRSELENME YAŞANTILARI VE DEPRESYON DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Oya Sevcan ORAK¹, Muhammad LOMANOV², Züleyha SÖNMEZ³, Betül YILMAZ⁴, Ceyda ÖZTÜRK⁵

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örseleme yaşantıları ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan araştırmanın evrenini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören 1700 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçme yöntemine gidilmemiş, aktif olarak derslere devam eden, araştırmanın verilerinin toplandığı tarihlerde okulda olan, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 304 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Şubat-Mart 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Sosyodemografik Veri Formu", "Beck Depresyon Ölçeği" ve "Çocuk Örseleme Yaşantıları Ölçeği" kullanılmıştır. Beck Depresyon Ölçeği 1-10 arası normal, 11-16 arası orta derecede duyu durumu bozukluğu, 17-20 arası klinik depresyon; 21-30 arası orta düzeyde depresyon; 31- 40 arası ciddi düzeyde depresyon; 41-63 arası ağır depresyon biçiminde değerlendirilmektedir. Çocuk Örseleme Yaşantıları Ölçeği duygusal kötüye kullanım-duygusal ihmal, fiziksel kötüye kullanım ve cinsel kötüye kullanım olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplamından alınabilecek puanlar ise 40-200 arasında değişebilmektedir. Araştırmada ölçeğin toplam ve alt boyutları birlikte kullanılmış olup puanın yüksekliği örseleme yaşantısı düzeyinin yüksekliğini göstermektedir. Araştırmada tanımlayıcı istatistikler, pearson korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin %83.2'sinin kadın olduğu, %63.8'inin algıladığı gelir durumunun orta olduğu, %99.0'ının annesinin ve %96.4'ünün babasının hayatta olduğu belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanların ortalamaları sırasıyla çocukluk örseleme yaşantıları ölçeği 59.35 ± 18.89 (40 madde), duygusal kötüye kullanım alt boyutu 31 ± 12.01 (19 madde), fiziksel kötüye kullanım alt boyutu 21.94 ± 6.99 (16 madde), cinsel kötüye kullanım alt boyutu 5.61 ± 1.98 (5 madde)'dir. Beck Depresyon Ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması ise 13.11 ± 9.07 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin çocukluk örseleme yaşantıları ölçeği toplam puanları ($r=0,229$ $p=0,000$) ve duygusal kötüye kullanım-duygusal ihmal ($r=0,231$ $p=0,000$), fiziksel ($r=0,181$ $p=0,002$) ve cinsel kötüye kullanım ($r=0,131$ $p=0,022$) alt boyutları puanları ile depresyon düzeyleri arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmamızda öğrencilerden elde edilen bulgular doğrultusunda çocukluk dönemi örseleme yaşantıları; duygusal kötüye kullanım-duygusal ihmal, fiziksel kötüye kullanım ve cinsel kötüye kullanım sıklığı arttıkça depresyon düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Üniversite öğrencisi; Çocuk; İstismar; Depresyon; Örseleme yaşantısı

Investigation of The Relationship Between Childhood Traumatic Experience and Depression Levels of University Students

ABSTRACT

Objective: The aim of this study is to investigate the relationship between childhood traumatic experience and depression levels of university students.

Method: The sample group of this introductory research consists of 1700 students, who attend classes in 2017-2018 Spring semester in Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences. In the study, sampling method has not been used, however, 304 students who attend the classes actively, present in the school during data collection of the study and who are volunteer to attend the study are sample of the research. The data of the study were collected between February-March 2018. "Sociodemographic Data Form", "Beck Depression Scale" and "Child Survival Scale" were used as data collection tools in the

study. Beck Depression Scale is evaluated as normal between 1 and 10, moderate emotional disorder between 11 and 16, clinical depression between 17 and 20; moderate depression between 21-30; severe depression between 31-40; major depression between 41-63. The Child Survival Scale consists of three sub-dimensions: emotional abuse-emotional neglect, physical abuse, and sexual abuse. Scores that can be taken from the sum of the scale can range from 40 to 200. In the study, the total and sub-dimensions of the scale were used together, and the high score indicates the high level of trauma experience. Descriptive statistics, Pearson correlation test were used in the study.

Results: It was determined that 83.2% of the students included in the survey were female, 63.8% had a medium income, 99% of their mothers and 96.4% of their fathers are alive. Mean scores of the students are respectively as follows: the child abuse sub-scale is 59.35 ± 18.89 (40 items), the emotional abuse sub-scale is 31 ± 12.01 (19 items), the physical abuse sub-scale is 21.94 ± 6.99 (16 items), and the sexual abuse sub-scale is 5.61 ± 1.98 . The mean score of the Beck Depression Scale was 13.11 ± 9.07 . It was found that there is strong positive correlation between childhood abuse total scale scores ($r=0,229$ $p=0,000$) and levels of emotional abuse, emotional neglect ($r=0,231$ $p=0,000$), physical ($r=0,181$ $p=0,002$) and sexual abuse ($r=0,131$ $p=0,022$) sub-scales, and depression levels.

Conclusion and Recommendations: In our study, in the light of findings from students it has been found out that as childhood traumatic experiences, emotional abuse, emotional neglect, physical abuse, and sexual abuse, increase, the level of depression increases.

Keywords: University Student; Child; Abuse; Depression; Experience of trauma

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, oysev@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, horbekt@gmail.com

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, zuleyhasonmez.1@outlook.com

⁴Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, btlylmz61@gmail.com

⁵Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, ceyda.ozturkdmr@gmail.com

ÜRİNER İNKONTİNANSLI KADINLARDA CİNSEL YAŞAM KALİTESİ VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Alime GÜLERYÜZ¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmada amaç; üriner inkontinanslı kadınlarda cinsel yaşam kalitesi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ilişki arayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak yapılan bu araştırmanın örneklemini ise Ekim-Aralık 2019 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 210 üriner inkontinanslı kadın oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “Hasta Tanıtım Formu”, “Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği (CYKÖ)” ve “Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ)” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelik, ortalama, Cronbach’s Alfa, Spearman’ın korelasyonu, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis test istatistiği kullanılmıştır. Çalışmaya etik kurul ve kurum izni alınarak başlanmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalamaları 47,96±12,31, doğum sayısı ortalamaları 2,86±1,38, YDÖ puan ortalamaları 15,30±4,95, CYKÖ puan ortalamaları 66,83±21,06 olarak bulunmuştur. Kadınların; %45,7’sinin ilkökul mezunu, %57,1’inin ev hanımı olduğu saptanmıştır. Eğitim durumunun, gelir durumunun, menopoza girme durumunun, üriner inkontinans sıklığının cinsel yaşam kalitesini etkilediği bulunmuştur ($p<0,05$). YDÖ puan ortalamaları ile CYKÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta düzeyde doğrusal bir ilişki bulunmuştur ve bu ilişkinin anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Bu çalışmada üriner inkontinanslı kadınların yaşam doyumu arttıkça cinsel yaşam kalitesinin arttığı saptanmıştır. Üriner inkontinansı olan kadınların yaşam doyumu ve cinsel yaşam kalitesine yönelik danışmanlık yapılması ve risk gruplarına (Gelir düzeyi düşük olanlar, kronik hastalığı olanlar, sigara içenler)cinsel yaşam kalitesini ve yaşam doyumunu arttırmaya yönelik çalışmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Üriner inkontinans; Cinsel yaşam kalitesi; Kadın; Yaşam doyumu.

Relationship Between Sexual Quality of Life and Life Satisfaction In Women With Urinary Incontinence

ABSTRACT

Objective: This study aims to investigate the relationship between the sexual quality of life and life satisfaction in women with urinary incontinence.

Method: The sample of this study, which was conducted following the principles descriptive and correlational type study, consisted of 210 women with urinary incontinence who agreed to participate in the study between October and December 2019. The data of the study were collected using “The Patient Information Form (PIF)”, “The Sexual Quality of Life Questionnaire (SQOL)” and “The Satisfaction with Life Scale (SWLS)”. In analyzing the data; percentage, mean, Cronbach’s Alpha, Spearman’s correlation, Mann-Whitney U tests, Kruskal Wallis variance analysis were used. The study was started after obtaining the permission of the Ethics Committee and the institution.

Results: The mean age of women was 47.96±12.31, the mean number of deliveries was 2.86±1.38, the mean score of SWLS was 15.30±4.95, and the mean score of SQOL was 66.83±21.06. Of the women, 45.7% of them were primary school graduates and 57.1% were housewives in this study. It has been found that educational status, income status, menopause status, and frequency of urinary incontinence affect the sexual quality of life ($p<0.05$). A statistically significant positive moderate linear relationship was found between the mean SWLS scores and the mean SQOL scores ($p<0.05$).

Conclusion: In this study, it was found that the sexual quality of life increased as the life satisfaction of women with urinary incontinence increased. Conducting counseling on life satisfaction and sexual quality of life with women who have urinary incontinence, It is recommended to carry out studies to improve the sexual quality of life and life satisfaction for risk groups (those with low income, chronic disease, smokers).

Keywords: Urinary incontinence; Sexual quality of life; Female; Life satisfaction.

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, alimeguleryuz57@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

MEKANİK VENTİLATÖRE BAĞLI HASTALARDA İKİ FARKLI YÖNTEMLE VERİLEN AĞIZ BAKIMININ VENTİLATÖRLE İLİŞKİLİ PNÖMONİ GELİŞİMİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Asena KÖSE¹, Gülay İPEK ÇOBAN²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma mekanik ventilatöre bağlı hastalarda iki farklı yöntemle verilen ağız bakımının ventilatörle ilişkili pnömoni gelişimine etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Yarı deneysel olarak tasarlanan bu araştırmanın evrenini Eylül 2019-Şubat 2020 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Anestezi ve Reanimasyon Yoğun bakım Ünitesinde yatmakta olan mekanik ventilatöre bağlı hastalar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini dâhil edilme kriterlerini sağlayan 29 yöntem-1, 28 yöntem-2 grubu olmak üzere toplam 57 hasta oluşturmuştur. Veri toplama aşamasında 'Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu', 'Hasta İzlem Formu', 'Ağız Değerlendirme Ölçeği' ve 'Trakeal Aspirat Kültür Sonuç Formu' kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise sayı ve yüzde dağılımları, Kruskal Wallis, Mann Withney-U, Wilcoxon Analizi, Ki-Kare testi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgularda, yöntem-1 ve yöntem-2 grubuna uygulanan iki farklı ağız bakım aracının ventilatörle ilişkili pnömoniyi (VİP) önlemeye yönelik birbirlerine karşı üstünlükleri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamasına ($p=0.707$) karşın, her iki gruba da verilen düzenli ağız bakımının oral mukozaya olan etkinliği istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($p>0.05$).

Sonuç: Araştırma sonucunda VİP' i önlemek için yalnızca ağız bakımının yeterli olmadığı fakat düzenli olarak verilen ağız bakımının oral mukoza durumunu olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışmanın en az 48 saattir mekanik ventilatöre bağlı hasta grubunda olmak üzere daha geniş popülasyonda, daha genç yaş gruplarında ve farklı yoğun bakım ünitelerinde yapılması ve bu hastaların VİP yönünden değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağız bakımı; Hemşirelik; Mekanik ventilasyon; Pnömoni

Investigation of The Effect of Oral Care Given By Two Different Methods in Patients Connected to Mechanical Ventilators on The Development of Ventilatorassociated Pneumonia

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to investigate the effect of oral care given by two different methods on the development of ventilator-associated pneumonia in patients connected to mechanical ventilators.

Method: The universe of this research, which was designed as a semi-experimental study, is composed of patients connected to the mechanical ventilator lying in Atatürk University Training and Research Hospital Anesthesia and Reanimation Intensive Care Unit between September 2019 and February 2020. A total of 57 patients, 29 method-1, 28 method-2 groups, met the inclusion criteria of the study. In the data collection phase, 'Patient Identifier Information Form', 'Patient Monitoring Form', 'Oral Assessment Scale' and 'Tracheal Aspirate Culture Result Form' were used. In the evaluation of the data, number and percentage distributions, Kruskal Wallis, Mann Withney-U, Wilcoxon Analysis, Chi-Square test were used.

Results: In the findings obtained from the study, although the advantages of two different oral care devices applied to method-1 and method-2 groups to prevent ventilator-associated pneumonia (VAP) were not statistically significant ($p=0.707$), regular oral care given to both groups was oral, its effectiveness on mucosa was statistically significant ($p>0.05$).

Conclusion: As a result of the research, it was determined that only oral care is not enough to prevent VAP, but regular oral care affects the oral mucosa status positively. In line with the results obtained, it is recommended that the study be performed in a wider population, younger age groups and in different intensive care units for at least 48 hours, in a patient group connected to a mechanical ventilator, and to be evaluated in terms of VAP.

Key Words: Mechanical ventilation; Nursing; Oral care; Pneumonia

¹Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, ergeasena@hotmail.com

²Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, lajpek_6@hotmail.com

LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELİK ARAŞTIRMALARINDA KURAM VE MODELLERİN KULLANILMASI NEDEN ÖNEMLİDİR?

Ayla KAYA¹

ÖZET

Florence Nightingale'den bugüne hemşire kuramcılar, hemşirelikte bilimsel bilgi oluşumu için teoriler üretmişler, hemşireliğin kavramsal çerçevesini oluşturarak ve kavramlar arası ilişkileri test etmede farklı bakım modellerini kullanmışlardır. Amerikan Hemşireler Birliği'nin (ANA) teori gelişimini mesleğin gelişiminde birincil faktör olarak ilan ettiği 1965 yılından bugüne hemşirelik bilim dünyasında kuramın önemi bilinmektedir. Son yıllarda da araştırmalarda kuram ve modellerin kullanımı planlanan araştırmaların kavramsal çerçevesini oluşturmak için araştırmacılar tarafından oldukça fazla tercih edilmektedirler. Model, kavramlar arasında kurulan ilişkilerin şematize edilmiş hali iken, kuram şematize edilmiş kavramlar ve bu kavramlara ait belirli gözlem ve önermelerin bilimsel yöntem ile test edilip doğrulanmış hali olarak tanımlanmaktadır. Hemşirelik biliminin kuram ve modelleri, bireylere farklı perspektiflerden bakış açısı kazandırarak, bu bakış açısına uygun girişimler planlama ve değerlendirmeye fayda sağlarlar. Ayrıca mesleki bilgi birikimini artırmak ve ortak bir dil geliştirmek adına kuram ve modellerin hemşirelik araştırmalarında kullanımları önemli ve gereklidir. Kuram ve modellere temellendirilmiş hemşirelik araştırma ve uygulamaları, araştırmacının sorgulama, gözlem ve sorunlara odaklanmasını sağlamakta, sistematik düşünmeyi geliştirmekte, eğitim ve araştırmalara yön vermekte ve profesyonel bir iletişim sağlamaktadırlar. Hemşirelik kuram ve modelleri hemşirelik bakım ve aktivitelerine bir çerçeve çizerler. Hemşirelikte lisansüstü eğitim, bilim felsefesi ve etik ilkelerine uygun araştırma metodolojisini kullanarak yeni bilgiler üretme süreci olması açısından çok değerli bir süreçtir. Dolayısıyla hemşirelik lisansüstü araştırmalarda kuram ve modellerin kullanımı, hemşirelik disiplini için yeni bilgilerin üretilmesinde büyük öneme sahiptir. Hemşirelik araştırmalarında kuram ve modellerin kullanımına ilişkin literatür incelendiğinde; çoğunlukla doktora tezlerinde tercih edildikleri görülmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden birisi doktora eğitim sürecinde, hemşirelik kuram ve modellerine ilişkin eğitim içeriğinin doktora dersleri kapsamında yer almasıdır. Kuram ve modeller araştırma sürecini bütünlüyci rol oynarlar. Araştırmacıların belirli referansları kullanarak araştırma probleminin belirlenmesi ve tanımlanması, araştırmacının yöntem seçiminde rehber niteliği taşırlar, veri kaynaklarını belirleyerek veri toplama sürecinde yol göstericidirler ve bulguların bir araya getirilmesi ve yorumlanmasında destek olurlar. Sonuç olarak, mevcut bilgilerin üzerine yenilerinin eklenerek hemşirelik biliminin ilerlemesinde önemli rol alırlar. Lisansüstü eğitim sürecinde diğer disiplinlerde olduğu gibi hemşirelikte de bilim felsefesinin gelişimi ve olgunlaşması oldukça önemlidir. Kuram ve model kullanılarak yapılmış olan araştırmalarla uygulamadaki sorunların araştırılmasına yön verilerek çözüm önerileri geliştirilmesi, bilimsel bilgi içeriğinin artması, hemşirelerin tıbbi uygulamalara değil hemşirelik uygulamalarına odaklanmaları, dolayısı ile bakımın sistematize edilmesi sağlanabilecektir. Bu nedenle lisansüstü hemşirelik araştırmalarında kuram ve modellerin kullanılması hemşirelikte bilimsel bilginin gelişimi açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Model; Kuram; Hemşirelik; Bilim

Why is it Important to Use Theories and Models in Postgraduate Nursing Research?

ABSTRACT

Since Florence Nightingale, nurse theorists have produced theories for the formation of scientific knowledge in nursing, and have used different care models in establishing the conceptual framework of nursing and testing relationships between concepts. The importance of theory in the nursing science world has been known since 1965, when the American Nurses Association (ANA) declared the development of theory as the primary factor in the development of the profession. In recent years, the use of theories and models in research has been highly preferred by researchers to form the theoretical framework of the studies planned. While the model is a schematized form of the relationships established between concepts, the theory is defined as the schematized concepts and the scientific method of testing and verifying certain observations and propositions of these concepts. The theories and models of nursing science provide individuals with perspectives from different perspectives and benefit from planning and

evaluating interventions appropriate to this perspective. In addition, the use of theories and models in nursing research is important and necessary in order to increase professional knowledge and develop a common language. Nursing research and practices based on theories and models enable the researcher to focus on questioning, observation and problems, develop systematic thinking, direct education and research, and provide a professional communication. Nursing theories and models draw a framework for nursing care and activities. Postgraduate education in nursing is a very valuable process as it is a process of generating new knowledge using research methodology in accordance with the philosophy of science and ethical principles. Therefore, the use of theories and models in nursing graduate research is of great importance in generating new knowledge for the nursing discipline. When the literature on the use of theories and models in nursing research is examined; it is seen that they are mostly preferred in doctoral dissertations One of the most important reasons for this is that the educational content of nursing theories and models is within the scope of doctoral courses. Theories and models play an integral role in the research process. Determining and defining the research problem by using certain references of the researchers serve as a guide in the selection of the research method, guide the data collection process by determining the data sources, and support the gathering and interpretation of the findings. As a result, they play an important role in the advancement of nursing science by adding new information to existing knowledge. The development and maturation of the philosophy of science in nursing is very important in the graduate education process, as in other disciplines. With researches made using theory and model, it will be possible to develop solutions by directing the investigation of problems in practice, to increase the content of scientific knowledge, to focus on nursing practices rather than medical practices, so that care will be systematized. Therefore, using theories and models in postgraduate nursing research is important for the development of scientific knowledge in nursing.

Keywords: Model; Theory; Nursing; Science

¹ Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, aylakaya@akdeniz.edu.tr

ERKEN DOĞUM RİSKİ OLAN GEBELERİN NEUMAN SİSTEMLER MODELİNE YAPILANDIRILMIŞ HEMŞİRELİK BAKIMI

Ayşe METİN¹, Özen KULAKAÇ²

ÖZET

Gebelik strese neden olabilecek faktörlerle karşılaşma riskinin yüksek olduğu bir dönemdir. Kadınlar gebelikte fiziksel ve hormonal değişimler, ebeveynlik endişeleri, ilişki durumları, doğum korkusu ve bebeğin sağlığı gibi konularda stres yaşamaktadır. Stresin hafif olması, gebeleri bilgi aramaya yönelteceğinden olumlu karşılanabilirken, algılanan yüksek stres anne ve çocuk sağlığını tehlikeye sokmaktadır. Gebelikte algılanan stres oksitosin, prostoglandin hormonlarını artırıp, beta-endorfin ve progesteron gibi hormonları azaltarak doğum sonuçlarını olumsuz etkilemektedir. Sonuçta gebelikte yüksek stres preterm eylem (erken doğum) başta olmak üzere, spontan abortus, yenidoğan malformasyonu, düşük doğum ağırlığı ve prenatal gelişim geriliği gibi durumlara neden olmaktadır. Yüksek stres yaşadığını bildiren gebelerde düşük stres bildirenlere göre erken doğum riski, %25-60 oranında artmaktadır. Yapılan araştırmalarda yüksek stres algılayan gebelerin, düşük stres algılayan gebelere göre ortalama bir buçuk hafta daha erken doğum yaptığı, iki kat daha fazla erken doğum riski taşıdığı ve düşük doğum ağırlıklı bebek doğurma olasılığının on iki kat daha fazla olduğu gösterilmiştir. Erken doğum riski olan gebelerde hemşirelik bakımının amacı gebelerin stresi tanıması, kabul etmesi, kendilerini ifade etmeleri, güçlü yönlerini keşfedip başa çıkma yollarını tanımaları ve stresörlerin olumsuz etkilerinin azaltılmasıdır. Neuman Sistemler Modeli (NSM); stres, stresle başa çıkma ve yaşamsal faktörlere odaklanmakta, bakımda birincil, ikincil, üçüncül koruma üzerinde durmaktadır. Birincil koruma, risk faktörlerinin azaltılarak stresin önlenmesi ve iyi olmanın desteklenmesidir. İkincil korumada, optimal stabilite, iyilik ve enerjinin korunması için semptomların uygun yönetiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Üçüncül koruma; sistemlerinin tedavi sonrası yeniden yapılması ya da iyi olmayı sürdürmesi olarak tanımlanmaktadır. NSM kullanılarak erken doğum riski olan gebelerde stres azaltılabilir ve stresle başa çıkma kolaylaştırılabilir. Önerildiği üzere NSM'ne dayalı bir hemşirelik bakımı ile gebenin stres algısı ve stresten etkilenme düzeyinin belirlenmesi ve bu doğrultuda sağlanan üç düzeydeki hemşirelik bakımı ile anne ve bebeğin sağlık sonuçlarının daha iyi olmasına katkı sağlanabilir. Erken doğum riski olan kadınlar gebelikleriyle ilgili yaşadıkları strese verdikleri yanıt konusunda güçlenebilir, gebelerin benlik saygıları artırılabilir, hastalık öncesi iyi olma düzeyine dönebilir ya da hastalık öncesinden daha iyi bir duruma gelebilirler. Bu sunumun amacı erken doğum riski olan gebelere NSM'ye dayalı olarak yapılandırılmış hemşirelik bakımına ilişkin kavramsal bilgi ve öneriler sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Preterm eylem riski; Stres; Stresle başa çıkma; Neuman Sistemler Modeli, Hemşirelik bakımı.

Nursing Care Woman With Risk of Early Birth Based On The Neuman Systems Model

ABSTRACT

Pregnancy is a life period when there is a high risk of encountering factors that may cause stress. Women experience stress during pregnancy on issues such as physical and hormonal changes, parental concerns, relationship situations, birth fear, and baby's health. While mild stress can be welcomed as it will lead pregnant women to seek information, the perceived high stress endangers the health of the mother and child. The perceived stress during pregnancy negatively affects the birth outcomes by increasing oxytocin, prostaglandin hormones, and decreasing hormones such as beta-endorphin and progesterone. As a result, high stress during pregnancy causes conditions such as spontaneous abortion, neonatal malformation, low birth weight, and prenatal growth retardation, especially preterm labor. Premature birth risk increases by 25-60% in pregnant women reporting high stress compared to those reporting low stress. Studies have shown that pregnant women who perceive high stress give birth an average of one and a half weeks earlier than those who perceive low stress, have twice the risk of preterm birth, and are twelve

times more likely to deliver a low birth weight baby. The purpose of nursing care in pregnant women with the risk of preterm birth is to recognize and accept stress, to express themselves, to discover their strengths and to recognize ways to cope, and to reduce the negative effects of stressors. Neuman Systems Model (NSM); focuses on stress, coping with stress and vital factors, focusing on primary, secondary, and tertiary protection in care. Primary prevention is preventing stress and promoting well-being by reducing risk factors. In secondary prevention, it is aimed to provide appropriate management of symptoms for optimal stability, well-being, and preservation of energy. Tertiary protection; It is defined as the restructuring or maintenance of the systems after treatment. By using NSM, stress can be reduced, and coping with stress can be facilitated in pregnant women at risk of preterm birth. As suggested, with nursing care based on NSM, determining the stress perception and the level of being affected by stress and providing three levels of nursing care in this direction can contribute to better health outcomes of mother and baby. Women at risk of preterm labor may become stronger in their response to the stress they experience about their pregnancy, increase the self-esteem of pregnant women, return to pre-illness well-being or become better than before the disease. The purpose of this presentation is to provide conceptual information and recommendations regarding nursing care structured based on NSM to pregnant women at risk of preterm birth.

Keywords: Preterm labor risk; Stress; Coping with stress; Neuman Systems Model, Nursing care.

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ayse.metin@omu.edu.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ozenkulakac@omu.edu.tr

HEMŞİRELERDE DUYGUSAL OKURYAZARLIK VE BAKIM DAVRANIŞLARI

Berre ÇAN¹, Özen KULAKAÇ²

ÖZET

Duygusal okuryazarlık, duyguları bilmenin ötesinde, kendi duygularımızı ve çevremizdeki kişilerin duygularını anlama, algılama, yorumlayabilme ve bu duygulara gerekli tepkileri verebilme kabiliyeti olarak tanımlanabilmektedir. Kişilerin kendi duygularının farkında olması, duyguları anlamlandırması ve duygulara gerekli ve uygun tepkiler verebilmesi hem aile yaşantısında hem de iş hayatında olan ilişkilerinde kişiye kolaylık sağlamaktadır. Duygularını doğru şekilde yönetebilen bir birey stres kontrolünü sağlamakta, daha kaliteli iletişim ve etkileşim sürdürebilmektedir. Duygusal okuryazarlık kavramının önemli olduğu meslekler arasında hemşirelik mesleği yer almaktadır. Hemşirelik temelinde sevgi, şefkat ve fedakarlık içeren, hasta bakımını esas alan, kökleri binlerce yıl öncesine dayanan hümanistik ve bütüncül bakış açısını benimseyen bilimsel bir sanattır. Bireylerin hemşirelerden beklentisi mesleki bilgi, beceri, yetenek, deneyimlerinin yanı sıra güler yüzlü olma, sıcak davranma, anlayışlı olma, merhamet gösterme, hastaların duygularını algılama, anlamlandırma gibi duygu odaklı becerileri de gerçekleştirebilmesidir. Bu nedenle hemşireler hasta bakımını bütüncül bir şekilde verebilmek için duygusal okuryazarlık becerilerini kullanmalıdırlar. Bu çalışma ışığında yapılan literatür taramasında duygusal okuryazarlık becerisinin hemşirelerin bakım davranışlarına etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire; Duygusal okuryazarlık; Bakım davranışları

Emotional Literacy and Care Behaviors in Nurses

ABSTRACT

Emotional literacy, beyond knowing emotions, can be defined as the ability to understand, perceive and interpret our own emotions and the emotions of the people around us, and to give the necessary reactions to these emotions. Being aware of one's own emotions, making sense of emotions and giving necessary and appropriate responses to emotions provide convenience for the person both in family life and in business life. An individual who can manage his emotions in the right way can maintain stress control and maintain better quality communication and interaction. The nursing profession is among the professions where the concept of emotional literacy is important. Nursing is a scientific art based on love, compassion and sacrifice, based on patient care, adopting a humanistic and holistic perspective that dates back thousands of years. The expectation of nurses from nurses is to be able to perform emotion-oriented skills such as being friendly, warm, understanding, showing compassion, perception and interpretation of the feelings of the patients in addition to their professional knowledge, skills, abilities and experiences. Therefore, nurses should use their emotional literacy skills in order to provide patient care in a holistic way. In the literature review conducted in the light of this study, it was concluded that emotional literacy skills are effective on nurses' care behaviors.

Keywords: Nurse; Emotional literacy; Care behaviors

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, berrecn.36@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ozenkulakac@omu.edu.tr

HEMŞİRELİKTE BİR PARADİGMA DEĞİŞİMİ OLARAK KESİŞİMSELLİK TEORİSİ

Cansu KARADENİZ BENLİ¹, Özen KULAKAÇ²,

ÖZET

Toplumsal cinsiyet, cinsiyet, cinsel kimlik, ırk, sınıf gibi kavramlar toplumda eşitsizliklere konu olan sınıflamalardır. Eşitsizliklerin doğası toplumdaki topluma, zamandan zamana değişiklik göstermesine rağmen insanlık tarihi boyunca hep varolagelmıştır. Siyah kadınların yaşadıkları çoklu dezavantajı, ırk ve cinsiyeti, baskıcı bir deneyim olarak kavramsallaştıran kesişimsellik, siyah eleştirmen, düşünürler ve aktivistler tarafından geliştirilmiştir. Kesişimsellik günümüzde yalnız siyah kadınları değil diğer marjinal grupların yaşadıkları eşitsizlikleri de ele almakta ve toplumdaki ırkçılık, cinsiyetçilik, doğurganlık ve homofobi gibi kavramların birbirinden bağımsız olmadığını söylemektedir. Kesişimsellik, sağlık eşitsizlikleri için nispeten yeni olmasının yanında, son yirmi yıldır feminist ve sosyal bilim alanında sağlam bir yer edinmiştir. Kesişimsellik yaklaşımının yardımıyla, sağlık alanında ırk, sınıf, cinsiyet ve cinsellik başlığı altında ortaya çıkan eşitsizlik ve güç yapılarının çok sayıdaki karmaşık boyutu açıklanabilmektedir. Kesişimsellik, sağlık eşitsizlikleri ile ilgili çoklu avantaj ve dezavantaj katmanlarını anlamak için yararlı bir çerçeve sunmaktadır. Sağlıkta kesişimsellik eşitsizlikleri ele alırken kategoriler arasındaki farklılıkları görünür kılan üç sağlık eşitsizliğini ele almaktadır; bunların birincisi etnik köken/ırk, ikincisi cinsiyet, üçüncüsü de sınıftır. Aynı zamanda sosyoekonomik durum, göçmen statüsü, toplumsal cinsiyet de sağlık eşitsizliklerini etkileyen kategorilerdir. Sağlık uygulamalarında kesişimselliği uygulama, araştırma ve yönetimde geliştirmek önemli bir yer tutmaktadır. Bunun için; (1) eşitsizlikleri aktif olarak ele alan politikalar ve prosedürler, (2) eşitsizlikleri ele almak için eylemi teşvik eden mevcut yapılar, (3) eşitsizlikleri ele alan mevcut eğitim ve mesleki gelişim fırsatları, (4) çeşitli personel ve liderliğe bağlılık, (5) çeşitli personelin izlenmesi, işe alınması ve elde tutulması gerekmektedir. Kesişimsellik paradigması, hemşireleri uygulamalarında yetkin durumları üzerine özellikle de farklı güçsüzlük veya ötekileştirme biçimleriyle karşılaşabilecek kadınlara bakım sağladıkları zamanlarda düşünmeye davet etmektedir. Kanada Hemşirelik Derneği'nin Etik Yönergelerine göre, etik uygulamaların bir parçası olarak hemşireler, cinsiyet, ırk, kültür veya cinsellikten bağımsız olarak herkese aynı şekilde davranmalıdır. Aynı şekilde Türk Hemşireler Derneği'nin hemşirelik andında da "Yüklenmiş olduğum sorumlulukların bilincinde geliştirdiğim anlayış ve becerilerimle herhangi bir ırk, inanç, renk, siyasal veya sosyal durum ayrımı gözetmeksizin hastalarımın bakacağıma...." ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla kesişimsellik teorisi hemşirelik uygulaması, yönetimi ve araştırması için iyi bir kavramsal çatı oluşturabilecektir. Hemşirelikte yöneticiliğe yönelik mevcut yaklaşımların birçoğu, çalışma ortamlarını kolaylaştırıcı bir faktör olarak güçlendirmeye odaklanmaktadır. Ancak hiçbiri cinsiyet, ırk, sınıf, cinsellik gibi değişkenlerin hemşirelerin güçlendirme algılarını ve deneyimlerini nasıl etkileyeceğine yönelik kesimler yeterince ele almamışlardır. Kesişimsellik yaklaşımı, yönetici hemşirelerin gelişmesini engelleyecek her türlü yapıya ışık tutarak güçlenmelerini sağlayacak yapıya sahiptir. Kesişimsellik hemşirelik araştırmacılarını, bilime özgü bireysel bakış açısının ötesine geçmeye teşvik etmektedir. Araştırmalara kesişimsellik çerçevesini dahil etmek, araştırmacıları, olguları yalnızca kendi bakış açısından değil, başkalarının dünya görüşünden de bakmaya teşvik etmektedir. Sonuç olarak, hemşirelik, bireysel seçimlere odaklanan davranış temelli sağlıklı geliştirme modellerini kullanmak yerine, dünyamızı oluşturan iktidar söylemlerinin karşılıklı ilişkisini eleştirel olarak analiz etmelidir. Bunlar, insanların kendileri için sağlıklı seçimler yapma ve farklı popülasyonlar arasında sağlıkta eşitsizlikler yaratma yeteneğini etkileyen küreselleşme, kolonizasyon, marjinalleştirme, ırk ve cinsiyet ve sınıf etkileşimlerini içermektedir. Kesişimselliğin hemşirelik bakımında kullanılması, bakımı alan bireylerin sosyal konumlarının altında yatan ve yaşamlarını nasıl etkilediğinin farkında olunmayan yapıların hemşirelik müdahaleleri ile ortaya çıkarılması mümkün olacaktır. Bu çalışmanın amacı ise hemşirelik müdahalelerini bir paradigma değişimi olarak kesişimsellik teorisi ile ele almaktır.

Anahtar kelimeler: Bakım; Hemşirelik; Kesişimsellik; Paradigma

The Theory of Intersection As a Paradigm Shift in Nursing

ABSTRACT

Concepts such as gender, gender, sexual identity, race and class are classifications that are subject to inequalities in society. Although the nature of inequalities varies from society to society and from time to time, it has always existed throughout human history. Conceptualizing the multiple disadvantages, race and gender experienced by black women as a repressive experience, the intersectionality was developed by black critics, thinkers, and activists. Intersectionality deals with not only black women but also the inequalities experienced by other marginalized groups today and says that concepts such as racism, sexism, fertility and homophobia in society are not independent from each other. Intersectionality, while relatively new to health inequalities, has established itself firmly in feminist and social science over the past two decades. With the help of the intersectionality approach, the many complex dimensions of inequality and power structures that arise under the heading of race, class, gender and sexuality in health can be explained. Intersectionality provides a useful framework for understanding the multiple layers of advantages and disadvantages associated with health inequalities. In addressing health intersectionality inequalities it addresses three health inequalities that make differences between categories visible; the first of their ethnicity / race, gender, second, third is class. At the same time, socioeconomic status, immigrant status and gender are categories that affect health inequalities. Developing intersectionality in practice, research and management in healthcare practices plays an important role. For this; (1) policies and procedures that actively address inequalities, (2) existing structures that encourage action to address inequalities, (3) existing training and professional development opportunities to address inequalities, (4) commitment to diverse staff and leadership, (5) various personnel need to be monitored, recruited and retained. The intersectionality paradigm invites nurses to reflect on their competence in their practice, particularly when they provide care to women who may face different forms of weakness or marginalization. As part of ethical practices, nurses should treat everyone the same regardless of gender, race, culture or sexuality, according to the Canadian Nursing Association's Ethical Guidelines. Similarly, in the nursing oath of the Turkish Nurses Association, "I will look after my patients without discrimination of any race, belief, color, political or social situation with my understanding and skills I have developed in the awareness of the responsibilities I have undertaken." statement is included. Therefore, intersectionality theory will be able to form a good conceptual framework for nursing practice, management and research. Many of the current approaches to management in nursing focus on strengthening work environments as a facilitator. However, none of them adequately addressed the intersections of how variables such as gender, race, class, and sexuality would affect nurses' empowerment perceptions and experiences. The intersectionality approach has a structure that will enable manager nurses to become stronger by shedding light on all kinds of structures that will prevent their development. Intersectionality encourages nursing researchers to go beyond the science-specific individual perspective. Including the intersectionality framework in research encourages researchers to view phenomena not only from their own perspective but also from the world view of others. As a result, nursing should critically analyze the interrelation of power discourses that make up our world, rather than using behavior-based health promotion models that focus on individual choices. These include globalization, colonization, marginalization, race, and gender, and class interactions that affect people's ability to make healthy choices for themselves and create health inequalities among different populations. Using intersectionality in nursing care, it will be possible to reveal the structures that underlie the social positions of the individuals who receive care and who are unaware of how they affect their lives with nursing interventions. The aim of this study is to address nursing interventions with the intersectionality theory as a paradigm shift.

Key Words: *Care;Intersectionality;Nursing;Paradigm*

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı cansu.2206@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı ozenkulakac@gmail.com

AKCİĞER KANSERİ TANILI OLAN HASTA' YA FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİNE GÖRE VERİLEN HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Duygu Bediha URGANCI¹, Eylem TOPBAŞ²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Akciğer kanseri tanılı olan hastaya fonksiyonel sağlık örüntüleri doğrultusunda verilen hemşirelik bakım değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Metot: Çalışma Amasya ilindeki bir eğitim araştırma hastanesi dâhiliye servisinde 30.05.2020 – 15.06.2020 arası yatışı yapılan 59 yaşındaki kadın hastaya yönelik bir olgu sunumudur. Veriler Enç & Can (2015) tarafından hazırlanan “İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama Öğrenci Modülünde yer alan Onkoloji Uygulama Öğrenci Eğitim Modülü” aracılığı ile toplanmıştır. Bu form hemşirelik bakım planı oluşturmamıza yardımcı hazır veri toplama araçları “sosyo-demografik özellikler, sağlık hikayesi, sağlığı algılama- sağlığın yönetimi, beslenme – metabolik durum, boşaltım, aktivite – egzersiz, uyku – dinlenme, bilişsel – algısal durum, kendini algılama – benlik kavramı, cinsellik ve üreme, başetme – stres toleransı, değer – inanç, tedavi, laboratuvar testleri, kemoterapi hastaları için: Nightingale semptom değerlendirme ölçeği, tamamlayıcı ve alternatif tıp yaklaşımları, aldığı çıkardığı sıvı izlem çizelgesi, hasta/aile eğitimi, kemoterapiye bağlı yan etkiler, hemşirelik raporu, olgu analizi, 2009-2011 Nanda hemşirelik tanılarını” içermektedir. Hastanın belirti-bulgularına göre Gordon’ un fonksiyonel sağlık örüntülerine göre belirlenen hemşirelik tanuları doğrultusunda 2 haftalık eğitim-bakım planı olarak düzenlenmiştir.

Bulgular: Bulantı- kusma, 3 gündür geçmeyen ishal sebebi ile dâhiliye servisine yatışı yapılan hastanın özgeçmişinde; 20 yıldır hipertansiyon, 5 yıldır akciğer kanseri olduğu, sigara ve alkol tüketmediği, alerjisi olmadığı, soygeçmişinde kanser öyküsü olmadığı belirlendi. Hastanın, 45 yılı aşkın bir süre önce geçirilmiş tüberküloz hastalığının etiyolojide rol oynadığı düşünülmektedir. Yatış süresince hastanın; hipertansiyon hastalığı, bulantı- kusma, iştahsızlık, TBT uymakta zorlanma, günde en az 4 defa defekasyon, karın ağrısı, barsak seslerinde artış, hareket ile artan ağrı, baş dönmesi, sürekli uyuma isteği, yorgunluk, halsizlik, sol sakroilikda kitle, hastane ortamı, invazif girişimler, pandemi süreci, nötroponisinin düşük olması(NEU:1000), enfeksiyon değeri(CRP:98) ve beyaz küre değeri(WBC:8) yüksekliği, itaki düşme riski puanın 13, ADR’ nin 9, Wong- Baker Ağrı Skalası değerlendirme sonucunun 4, aile içi rollerini yerine getirmekte zorluk yaşama, rollerinin başkası tarafından yapıyor olma, fiziksel aktivitede azalma, öz bakım yönetiminde başkasına ihtiyaç duyma, kendisine olan inancın az olması belirtilerine göre Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri doğrultusunda; sağlığı algılama- sağlığın yönetimi; “düşme”, beslenme-metabolik durum; “dengesiz beslenme (gereksinimden az)”, “enfeksiyon riski”, boşaltım; “diyare”, aktivite-egzersiz; “aktivite intoleransı”, uyku-dinlenme; “uyku düzeninde bozulma”, bilişsel algısal durum; “kronik ağrı”, “bulantı”, rol - ilişkiler; “etkisiz rol performansı”, cinsellik - üreme; “cinsel işlevde bozulma”, baş etme – stres toleransı; “etkisiz bireysel baş etme” hemşirelik tanuları konulmuş ve bakım planı düzenlenmiştir. Kendini algılama- benlik kavramı, değer ve inanç örüntülerinde herhangi bir problem tespit edilmemiştir.

Sonuç: Gordon’ un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli’ nin kullanılması daha ayrıntılı veri toplamaya yardım ederek, bireyin gereksinimleri doğrultusunda bakım planı oluşturulmasına katkı sağlamıştır. Hastanın sorunlarının saptanmasına ve sorunların giderilmesine sistemik bir yaklaşım sunduğu için veri toplama aracı olarak İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama Öğrenci Modülünde yer alan Onkoloji Uygulama Öğrenci Eğitim Modülü kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri; Fonksiyonel sağlık örüntüsü; Hemşirelik; Kanser

Case Report: Planning Nursing Care For a Patient with Lung Cancer According to Functional Health Patterns

ABSTRACT

Aim: It is aimed to evaluate the nursing care provided for a patient with lung cancer in accordance with the functional health patterns.

Method: *The study is a case report of a 59-year-old female patient who was admitted to the internal medicine unit of a training and research hospital in Amasya between 30.05.2020 – 15.06.2020. “Oncology Applications Student Training Module included in Internal Medicine Nursing Applications Student Module” developed by Enc & Can (2015) was used for data collection. This form includes data collections tools to prepare a care plan; “socio-demographic characteristics, health history, health perception and management, nutritional-metabolic status, elimination, activity-exercise, sleep-rest, cognitive-perceptual assessment, self perception-self concept, sexuality and reproduction, coping and stress tolerance, value-belief, treatment, laboratory tests, Nightingale symptom evaluation scale for chemotherapy patients, integrative and alternative medical approaches, liquid follow-up chart, patient/family education, side effects of chemotherapy, nursing report, case analysis, 2009-2011 Nanda nursing diagnosis”. A 2 week training-care plan is organized in line with the nursing diagnosis determined by the Gordon's functional health patterns and patient's symptoms and results.*

Results *The patient was admitted to the internal medicine service for nausea-vomiting and 3 days of non-stopping diarrhea. He had hypertension for 20 years, lung cancer for 5 years, did not smoke or drink alcohol, had no allergies and had no family history of cancer. It is thought that the tuberculosis disease that the patient had 45 years ago plays a role in the etiology. Nursing diagnosis of the patient in line with Functional Health Patterns included “health perception and management: decreased; nutritional-metabolic status: malnutrition (less than requirement), risk of infection; elimination: diarrhea; activity-exercise: activity intolerance; sleep-rest: sleep disorders; cognitive-perceptual assessment: chronic pain and nausea; role-relationship: ineffective role-performance; sexuality-reproduction: deterioration in sexual functions; coping-stress tolerance: ineffective personal coping”. No problem was found in self perception-self concept and value-belief. These diagnosis are based on the symptoms of the patient during hospitalization. These symptoms include nausea-vomiting, lack of appetite, at least 4 times a day of defecation, stomachache, increased intestinal sound, movement with pain, dizziness, constant need for sleeping, tiredness, fatigue, bulk in left sacroiliac, hospital environment, invasive operations, pandemic period, low neutropenia (NEU:1000), infection level(CRP:98), high white blood cell level(WBC:8), score of 13 from Itaki fall risk scale, 9 score from ADR, score of 4 from Wong-Baker Pain Scale, difficulties in fulfilling in-family responsibilities, decrease in physical activity.*

Conclusion: *Using Gordon's Functional Health Patterns helps collecting more detailed data and benefited for developing a care plan in line with the patient's needs. It is recommended to use Oncology Applications Student Training Module included in Internal Medicine Nursing Applications Student Module as a data collection tool since it enables embracing a systemic approach for detecting and overcoming patient's problems.*

Keywords: *Lung cancer; Functional health pattern; Nursing; Cancer*

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, b.urganci1@gmail.com

²Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, eylem.topbas@amasya.edu.tr

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BAKIMIN DOĞUM ALGISI ÜZERİNE ETKİSİ

Elif AVKAN¹, Gülay AKMAN²

ÖZET

Bireyselleştirilmiş bakım, hemşirelik mesleğinin anlamını ifade eden evrensel bir bakıştır. Bireyselleştirilmiş bakım uygulamaları ile tüm bireylerin bakımdan duyduğu memnuniyet artmakta, sağlığa yönelik algıları olumlu gelişme göstermekte, bakımı ile ilişkili özerk karar verme yetenekleri gelişmektedir. Bu derlemenin amacı bireyselleştirilmiş bakımın doğum algısı üzerine etkisini ortaya koymaktır. Kadınlara doğuştan bir yetenek olarak verilen doğum, sağlıklı bir kadın bedeninin rahatlıkla gerçekleştirebileceği doğal bir fonksiyondur. Doğum eylemi, birçok kadın ve ailesi için çeşitli duygusal süreçlerinin yaşandığı, farklı ve mutluluk verici bir deneyim olarak ifade edilmektedir. Doğum eyleminin kadın ve ailesi tarafından olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesinde; kadının kişisel özellikleri, ağrı korkusu, beden imajının zedelenmesi endişesi, belirsizlik, sağlık personeline duyulan güvensizlik, doğum esnasında bebeğinin ya da kendi bedeninin zarara uğrayacağı düşüncesi, ölüm korkusu, doğuma ilişkin yeterli bilgiye sahip olmama, doğum eylemi süresince hangi durumlar ile karşı karşıya kalacağını bilmeme, doğumu gerçekleştirebilecek güce sahip olmadığını düşünme ve yetersiz destekleyici bakım gibi pek çok etken bulunmaktadır. Ayrıca olumlu ya da olumsuz doğum algısı, doğum eyleminin yönetiminin sonucu olabildiği gibi doğum eyleminin yönetimini belirleyici bir neden olarak da görülmekte ve doğum tercihlerini de etkilemektedir. Literatürde, olumsuz doğum deneyimleri ve olumsuz doğum algısı nedeniyle endişe ve korkuya sahip olan kadınların vajinal doğum yerine sezaryen doğum yapmayı tercih ettiği belirtilmektedir. Kadınların doğuma yönelik algılarını etkileyen en önemli faktörlerden biri kadının doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrasında aldığı bakımdır. Bu nedenle gebelik, doğum ve doğum sonu süreçte kadınların sağlık profesyonellerinden özellikle de kadın ile en yakın temasta olan hemşirelerden yeterli destekleyici bakım almaları, kadınların olumlu bir doğum deneyimi yaşaması ve olumlu doğum algısına sahip olması açısından oldukça önemlidir. Doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası süreçte hemşirelerin, kadını merkezine alan, kadının yaşam tarzı, tecrübeleri, istekleri ve düşüncelerini dikkate alan, kadına özgü ve her kadının 'bircik ve özel' olduğu bilinciyle sunacağı bireyselleştirilmiş bakım uygulamalarının kadınların olumlu doğum deneyimlerini destekleyeceği ve olumlu doğum algısına sahip olmalarını etkileyeceği düşünülmektedir. Bireyselleştirilmiş bakım alan bireylerin bakıma ilişkin doyum ve memnuniyet duygusunun arttığı, bireyselleştirilmiş bakımın sağlığın geliştirilmesi ve yeniden kazanılmasında pozitif etkilere sahip olduğu belirlenmiştir. Bireyselleştirilmiş bakımın kadınların doğum algısını da olumlu yönde etkileyeceği ve pozitif bir doğum deneyimine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda; hemşirelerin bireyselleştirilmiş bakım vermelerini önleyen unsurların belirlenerek ortadan kaldırılması, bireyselleştirilmiş bakım algısının geliştirilmesi için gerçekleştirilen programlara hemşirelerin katılımının desteklenmesi, bireyselleştirilmiş bakımın hemşire ve anne adayları üzerindeki etkilerini farklı değişkenler doğrultusunda inceleyen çalışmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bireyselleştirilmiş bakım; Doğum; Doğum algısı; Doğum deneyimleri; Gebelik

The Effect of Individualized Care on The Perception of Birth

ABSTRACT

Individualized care is a universal view that expresses the meaning of the nursing profession. With individualized care practices, all individuals' satisfaction with care increases, their perception of health develops positively, and their ability to make autonomous decisions related to their care improves. The purpose of this review is to reveal the effect of individualized care on the perception of birth. Birth, which is given to women as an innate talent, is a natural function that a healthy female body can easily perform. Labor is expressed as a different and happy experience for many women and their families, in which various emotional processes are experienced. In the positive or negative evaluation of labor by the woman and her family; The woman's personal characteristics, fear of pain, anxiety about body image damage, uncertainty, distrust towards healthcare personnel, thought that her baby or her own body will be damaged during birth, fear of death, not having enough information about birth,

not knowing what situations she will face during labor There are many factors such as thinking that you are not capable of giving birth and insufficient supportive care. In addition, positive or negative birth perception may be the result of the management of labor as well as it is seen as a determining factor in the management of labor and affects birth preferences. In the literature, it is stated that women who have anxiety and fear because of their negative birth experiences and negative birth perception prefer cesarean delivery instead of vaginal delivery. One of the most important factors affecting women's perceptions of birth is the prenatal, perinatal and postnatal care the woman receives. For this reason, it is very important for women to receive adequate supportive care from healthcare professionals, especially nurses who are in close contact with women, in terms of having a positive birth experience and positive birth perception during pregnancy, delivery and postpartum period. Individualized care practices that will be offered by nurses in the prenatal, childbirth and postpartum periods, focusing on women, taking into account women's lifestyle, experiences, wishes and thoughts, and with the awareness that each woman is 'unique and special', will support women's positive birth experiences and It is thought to affect their positive birth perception. It has been determined that individuals who receive individualized care have increased satisfaction and satisfaction with the care, and that individualized care has positive effects on the development and recovery of health. It is thought that individualized care will positively affect women's perception of birth and contribute to a positive birth experience. In this direction; It is recommended to identify and eliminate the factors that prevent nurses from providing individualized care, to support nurses' participation in programs to develop individualized care perception, and to conduct studies examining the effects of individualized care on nurses and expectant mothers in line with different variables.

Keywords: Individualized care; Birth; Perception of birth; Birth experiences; Pregnancy

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, elifavkan@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, gulay.akman@omu.edu.tr

KALP YETMEZLİĞİ OLAN BİR OLGUNUN STANDART HEMŞİRELİK BAKIMININ PLANLANMASINDA BİR MODEL: “FONKSİYONEL SAĞLIK ÖRÜNTÜLERİ”

Elif BOZ¹, Eylem TOPBAŞ²

ÖZET

Amaç: Gordo'nun Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri modeli doğrultusunda kalp yetmezliği olan hastadan sistematik bir şekilde veri toplamak ve belirlenen hemşirelik tanularına uygun hemşirelik bakımını verilmesidir.

Yöntem: Samsun'un bir ilçesindeki Devlet Hastanesinde 11- 18.06.2020 tarihleri arasında bacaklarda ödem, yürüme zorluğu ve halsizlik şikâyeti ile yatışı yapılan hastanın verileri Enç & Can tarafından (2015) geliştirilen ‘‘İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama Öğrenci Eğitim Modülünün Kardiyovasküler Uygulama Öğrenci Eğitim Modülü’’ doğrultusunda toplanmıştır. İç hastalıkları hemşireliği uygulama öğrenci eğitim modülü, kardiyovasküler, onkoloji, endokrinoloji ve bu gruplara girmeyen diğer tüm iç hastalıklarına ait veri toplamaya yardımcı olan dört bölümden oluşmaktadır. Her bölümde ayrı ayrı kayıtların yapılmasına izin veren hazır veri toplama araçları (hastanın sosyo-demografik ve sağlık hikayesi, 11 Fonksiyonel Sağlık Örüntülerinin her birine ait veriler, hastanın tedavisi, laboratuvar sonuçları, aldığı çıkardığı izlem, hemşirelik bakım planı ve hasta eğitim formu) yer almaktadır. Hemşirelik tanuları Gordon'nun 11 Fonksiyonel Sağlık Örüntülerine göre belirlendi ve bir haftalık süreçte bu doğrultuda hemşirelik bakımı verildi.

Bulgular: 10 yıldır hipertansiyonu olan 75 yaşındaki erkek hastanın yapılan EKO sonucu ejeksiyon fraksiyonu %30 ölçüldü, konjestif kalp yetmezliği tanısı ile kardiyoloji servisine yatışı yapıldı. Kilosu 118 kg boyu 1.70 cm ve BKİ 40,83 olarak hesaplanmıştır. Gordon'nun 11 Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri doğrultusunda hemşirelik tanuları belirlendi. Beden Kitle İndeksinin >40 üzerinde olması nedeniyle ‘dengesiz beslenme beden gereksiniminden fazla’, hastanın bacaklarında kuruluk ve +3 ödem olduğu için ‘deri bütünlüğünde bozulma riski’ ve ‘sıvı volüm fazlalığı’, yaklaşık 10 gündür devam eden konstipasyonu nedeniyle ‘konstipasyon’ ve ‘konforda bozulma’, giyinme ihtiyacının refakatçisi tarafından karşılanması nedeniyle ‘giyinme öz-bakım eksikliği’ ve son zamanlarda halsizlik yorgunluk belirttiği için ‘aktivite intoleransı’, diüretik tedavisi sonucunda geceleri miksiyon için uyandığını ifade eden hastaya ‘uyku biçiminde bozulma’, zaman zaman ellerinde uyuşma/karıncalanmadan yakındığı için ‘duyusal algısal değişimler: dokunma’, hasta bacaklarında bulunan ödem, cildinde kızarıklıktan yakındığı için ‘beden imajında bozulma’ hemşirelik tanısı konulmuştur. Hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntülerinden 8. Rol- İlişki 9. Cinsellik- Üreme 10. Başatme- Stres Toleransı ve 11. Değer- İnanç başlıklarında herhangi bir problem tespit edilmemiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu modül hastanın problemlerinin bütüncül olarak ele alınmasını sağlamıştır. Belirlenen hemşirelik tanularından deri bütünlüğünde bozulma riski, sıvı volüm fazlalığı, konstipasyon, konforda bozulma, giyinme öz- bakım eksikliği, aktivite intoleransı, uyku biçiminde bozulma, duyusal algısal değişimler: dokunma ve beden imajında bozulma tanularında uygulanan hemşirelik girişimleri ile iyileşme sağlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Fonksiyonel sağlık örüntüleri; Hemşirelik; Hemşirelik bakımı; Kalp yetmezliği

A Model For Planning the Standard Nursing Care for a Patient With Heart Failure: “Functional Health Patterns”

ABSTRACT

Aim: Aim is to systematically collect data from the patients with hearth failure in line with Gordon's Functional Health Patterns and provide nursing care in accordance with the nursing diagnosis.

Method: Data of the patient who was hospitalized to a public hospital in Samsun between 11- 18.06.2020 with oedema in legs, gait disturbance and fatigue was collected in accordance with the “Internal Medicine Nursing Applications Student Training Module, Cardiovascular Applications Student Training Module” developed by Enc & Can (2015). Internal Medicine Nursing Applications Student Training Module consists of four parts which helps collecting data on cardiovascular, oncology, endocrinology and all the other internal diseases which do not belong to these groups. Each part includes prepared data collection tools which enables seperate recordings (socio-demographic history of the patient, health history of the patient, data

on each 11 Functional Health Patterns, treatment, laboratory results, follow-up, nursing care plan and patient education form). Nursing diagnosis were determined according to Gordon's 11 Functional Health Patterns and nursing care was provided for a week in line with these diagnosis.

Results: Ejection fraction of the 75 year old male patient with 10 years of hypertension was %30 as a result of the ECHO and the patient was admitted to the cardiology unit with congestive heart failure diagnosis. His weight, height and BMI were 118 kg, 1.70 cm and 40,83, respectively. Nursing diagnosis were identified according to Gordon's 11 Functional Health Patterns. Patient was diagnosed with "malnutrition more than body requirement" because of >40 BMI; "risk of deterioration in skin integrity and excessive liquid volume" because of +3 oedema and dryness in legs; "constipation and discomfort" because of constipation lasting for about 10 days; "lack of self-care in getting dressed" because of the need for someone to help getting dressed; "activity intolerance" because of experiencing fatigue recently; "sleep deterioration" because of waking up at night for micturation due to diuretical treatment; "changes in sensory perception" because of the paresthesia in hands; "deterioration in body image" because of the oedema in legs and skin rashes. No problem was found in "8. Role-Relationship", "9. Sexuality-reproduction", "10. Coping-stress tolerance" and "11. Value-Belief Pattern".

Conclusion: This module provided for handling the patients' problems as a whole. Nursing interventions applied benefited the identified nursing diagnosis including the risk of deterioration in skin integrity, excessive liquid volume, constipation, discomfort, lack of self-care in getting dressed, activity intolerance, changes in sensory perception.

Keywords: Functional health patterns; Nursing; Nursing care; Heart failure

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, elifbozz55@gmail.com

² Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, cylem.topbas@amasya.edu.tr

Elif KETEN EDİS¹, Özen KULAKAÇ²**ÖZET**

Ağrı yönetimindeki teknik ve bilimsel birçok gelişmeye rağmen postoperatif ağrının yetersiz kontrolü önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Fertil çağıdaki kadınların en sık karşılaştıkları operasyonlardan biri olan sezaryen sonrası kadınların tamamına yakını ağrı yaşamaktadır. Sezaryen sonrası kontrol altına alınamayan ağrı annenin kısa ve uzun süreli iyilik durumunu, bebeğiyle ilgilenmesini, emzirme isteğini, anne-bebek etkileşimini ve postpartum iyileşme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca ağrının kontrol altına alınamaması annenin endişe ve anksiyetesinin artmasına, bağımlılık, çaresizlik ve yetersizlik hissetmesine yol açabilmektedir. Sezaryen sonrası bakımın temel amacı, annenin ağrısının giderilerek iyileşme sürecinin hızlandırılması ve en kısa zamanda bebeğine bakabilecek düzeye ulaşmasının sağlanmasıdır. Bu nedenle sezaryen sonrası ağrı kontrolü diğer cerrahi operasyonlardan farklı bir önem gerektirmektedir. Diğer taraftan birçok faktörden etkilenen, çok boyutlu ve öznel bir deneyim olan ağrının kontrolünde standartlaşmış yöntemlerin yetersiz kalabildiği bilinmektedir. Sezaryen sonrası seçilen ağrı kontrolü yönteminin anne ve bebek açısından riskleri bulunmayan, güvenilir ve bireye özgü bir yöntem olması oldukça önemlidir. Postpartum dönemin getirdiği değişiklikleri ve cerrahi sonrası sorunları içeren sezaryen sonrası dönem bütüncül ve bireye özgü bir bakım gerektirmektedir. Bu noktada annelerin postoperatif ağrı kontrollerinin sağlanması ve bu süreci doyum verici bir şekilde geçirmelerinde iyileştirici bir güç olarak hemşirelik bakımının önemi ortaya çıkmaktadır. Sezaryen sonrası annenin bakımından sorumlu olan hemşirelerin, sevgi, saygı, empati, umut, güven verme gibi bakım davranışları ve bütüncül bir anlayışıyla bakım vermeleri, annenin kontrol ve yeterlilik duygusunu arturmaları, ağrıyla baş etme yöntemlerini öğretmeleri ve kanıta dayalı farmakolojik ve nonfarmakolojik ağrı kontrolü yöntemlerini kullanmaları ağrı yönetiminin başarısı açısından oldukça önemlidir. Bu noktada hemşirelik kuram ve modellerinin bakıma yön vermede yol gösterici olduğu bilinmektedir. Bu kuramlardan biri olan Watson'ın İnsan Bakım Kuramı (İBK), sevgi, şefkat, inanç, güven verme, umut, duyarlılık gibi değerlerden temel almakta ve insandan-insana bakım anlayışına dayanmaktadır. Kuram, bilimsel ve bütüncül bir bakım anlayışının kazandırılması ve bakım davranışlarının geliştirilmesinde rehber olarak kullanılabilir. İnsan Bakım Kuramı'na temelli bakım davranışları ve bütüncül bakım anlayışı doğrultusunda bakım veren hemşireler, sezaryen sonrası süreçte annenin korku ve endişelerinin giderilmesine, yeterlilik duygusunun artırılmasına ve ağrıyla baş etmesine katkı sağlayabilirler. Kuram doğrultusunda kullanılan bireye özgü iyileştirme yöntemleri ve bilimsel temelli ağrı yönetimi uygulamalarıyla, annenin ağrısının giderilmesini sağlayarak iyileşme sürecini hızlandırabilirler. İnsan Bakım Kuramı'na temelli bakım uygulamalarının bakım alan ve bakım verenin memnuniyetini artırdığı ve bakım sonuçlarında olumlu fark yarattığı bilinmektedir. Hemşireler sezaryen sonrası ağrı yönetiminde İBK'ya temelli bakım uygulamaları ile anne ve kendileri arasındaki bakım ilişkisinin güçlenmesini ve annenin bakım memnuniyetinin artmasını sağlayabilirler.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik bakımı; İnsan bakım kuramı; Postoperatif ağrı; Sezaryen

Pain Management in Women with Cesarean Section Based on Watson's Human Caring Theory

ABSTRACT

Despite improvements in technical and scientific, post-operative pain still remains an important problem. After cesarean section, one of the most common operations encountered by women of fertile age, almost all women experience pain on the first day of postoperative. Uncontrollable pain after cesarean section can negatively affect the mother's short and long-term well-being, taking care of her baby, breastfeeding desire, mother-baby interaction and postpartum recovery. In addition, failure to control pain can lead to increased apprehension and anxiety and feeling addiction, helplessness and inadequacy. The main purpose of post-cesarean care is to relieve the mother's pain, accelerate the healing process and

ensure that she reaches the level that she can take care of her baby as soon as possible. Therefore, pain control after cesarean requires a different importance than other surgical operations. On the other hand, it is known that standardized methods may be insufficient in controlling pain, which is a multidimensional and subjective experience affected by many factors. It is important that the pain control method chosen after cesarean is a reliable and individual-specific method that does not have risks for the mother and the baby. The post-cesarean period, which includes the changes brought by the postpartum period and postoperative problems, requires a holistic and individualized care. At this point, the importance of nursing care as a healing power emerges for mothers to provide postoperative pain control and pass this process in a satisfactory way. Nurses responsible for the care of the mother after cesarean, giving care with a holistic understanding and caring behaviors such as love, respect, empathy, hope, giving trust, increasing the mother's sense of control and competence, teaching coping with pain and using evidence-based pharmacological and non-pharmacological pain control methods very important for the success of the mother's pain management. At this point, nursing theories and models are guiding for managing care. One of these theories, Watson's Human Caring Theory (HCT), is based on values such as love, compassion, faith, trust, hope, sensitivity and is based on a human-to-human care approach. The theory can be used as a guide to gain a scientific and holistic understanding of care and to develop care behaviors. Nurses who provide care in line with the care behaviors and the understanding of holistic care based on HCT can contribute to the relief of the mother's fears and worries, to increase the sense of competence and to cope with her pain in the post-cesarean period. They can accelerate the healing process by relieving the mother's pain with individual healing methods and scientifically based pain management practices used in line with the theory. It is known that care practices based on HCT increase the satisfaction of the care recipient and caregiver and make a positive difference in care results. Nurses can contribute to the strengthening of the care relationship between the mother and themselves and to the increase of mother's care satisfaction with HCT-based care practices in pain management after cesarean section.

Keywords: *Nursing care; Human caring theory; Postoperative pain; Cesarean*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, elifketen05@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ozenkulakac@omu.edu.tr

KRONİK HASTALIKLAR VE BAKIM

Fatma Gönül BURKEV¹, Emine ÜSTÜN GÖKÇE²

ÖZET

Derleme türünde olan bu çalışmada amaç, kronik hastalıklar ve bakım konusunu farklı boyutlarıyla incelemektir. Kronik hastalıklar, kişiden kişiye bulaşmayan, uzun süren ve genellikle yavaş ilerleyen hastalıklardır. DSÖ'ne (Dünya Sağlık Örgütü) göre kronik hastalıklar 4 gruba ,Bunlar; Kardiyovasküler Hastalıklar (kalp krizi ve inme gibi), Kronik Solunum Yolu Hastalıkları (KOA ve astım gibi) Kanser ve Diyabettir. Günümüzde sağlıksız yaşam tarzı davranışları, yaşlanma ile birlikte kronik hastalıkların ortaya çıkmasını hızlandırmaktadır. Tütün ve alkol kullanımı, düzensiz beslenme ve sedanter yaşam tarzı kronik hastalıkların gelişiminde risk faktörü oluşturmaktadır. Dünya genelinde sakatlıklar ve ölüme neden olma bakımından ilk sırada yer alan kronik hastalıklar önemli sağlık sorunlarından. Dünyadaki ölümlerin % 71'inden (57 milyon ölümün 41 milyonu) kronik hastalık nedeniyle meydana gelmektedir. 21. yüzyılda çağın gelişmişlik düzeyine nispeten erken ölümler önemli sağlık sorunları arasındadır ve her yıl %85'i gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere 15 milyon (30-70 yaş arası) bireyin erken ölümüne neden olduğu görülmektedir. DSÖ 2030 yılında kronik hastalıklardan yıllık ölüm oranının 55 milyona ulaşacağını öngörmektedir. Bu ölümlerin yaklaşık üçte ikisine risk faktörü olan sağlıksız yaşam tarzı davranışları neden olmaktadır. Küresel boyutuyla da bireylerde organ kaybına yol açan kronik hastalıklar uzun süren ve pahalı tedaviler gerektirdiği için oluşan mali yük sağlık hizmet sunumuna zarar vermekte ve üretim kaybı oluşmasına neden olmaktadır. Kronik hastalıklar sürecinde bireyler yaşanan semptomlara bağlı fiziksel ve psikososyal sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu sorunlarla baş etmede ve hastalığın yönetiminde hemşireler önemli role sahiptirler. Hastalara özgü fiziksel ve psikososyal sorunları kapsayan bütüncül bir bakım planlama ve uygulama sürecinin iyi yönetilmesi önem taşımaktadır. Kronik hastalığın yönetiminde aktif rol alabilmelerinde bireylerin sağlık profesyonelleri olan hemşireler tarafından bakıma katılmalarını sağlanması ve eğitimlerle desteklenmesinin etkili olduğu belirlenmiştir. Hemşireler hastalık yönetimini etkin kılmak için ekip çalışması ile hasta ve aile işbirliği, profesyonel etkili iletişim, bilgilendirme, sağlıklı yaşam davranışlarını uygulama ve geliştirmesini desteklemelidirler. Hastalara verilen eğitimin hastalık iyileşme sürecini hızlandırdığı, özbakım ve özgüvenlerini artırdığı yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır. Sonuç olarak kronik hastalıkların bakımında eğitimler bireylerin hastalık risklerinden korunması, hastalıkların komplikasyonlarının önlenmesi, sağlığını sürdürmesi, sağlık sistemleri üzerindeki oluşturduğu mali yükün azalması, bakım gereksinimlerinin kolaylıkla karşılanması ve sağlıklı ilgili davranışlarını yaşam tarzı haline dönüştürmelerine yardımcı olacaktır.

Anahtar kelimeler: Kronik hastalık; Bakım; Hemşirelik; Sağlıklı yaşam

Chronic Diseases and Care

ABSTRACT

The purpose of this review is to examine chronic diseases and care in different dimensions. Chronic diseases are long-lasting and generally slow-progressing diseases that are not transmitted from person to person. According to WHO (World Health Organization), chronic diseases are divided into 4 groups; these are Cardiovascular Diseases (such as heart attack and stroke), Chronic Respiratory Diseases (such as COPD and asthma), Cancer, and Diabetes. Today, unhealthy lifestyle behaviors accelerate the emergence of chronic diseases with aging. Tobacco and alcohol use, irregular diet, and sedentary lifestyle constitute risk factors in developing chronic diseases. Chronic diseases, which rank first in the world in terms of causing disabilities and death, are important health problems. Chronic diseases cause 71% of the world's deaths (41 million of 57 million deaths). In the 21st century, early deaths relative to the age development level are among the major health problems. It is seen that 15 million individuals (between the ages of 30-70) die prematurely each year, 85% of whom are in developing countries. It predicts that it will reach 55 million. Approximately two-thirds of these deaths are caused by unhealthy lifestyle behaviors, which

are risk factors (WHO, 2018). As chronic diseases that cause organ loss in individuals with a global dimension require long-lasting and expensive treatments, the financial burden that occurs is damaging to health service provision and causing production loss. In chronic diseases, individuals may face physical and psychosocial problems related to the symptoms experienced. Nurses have an important role in coping with these problems and in the management of the disease. It is important to manage a holistic care planning and implementation process that includes physical and psychosocial problems specific to patients. It has been determined that individuals' participation in care by nurses, who are health professionals and supported by pieces of training are effective in taking an active role in the management of chronic disease. Nurses should support teamwork and patient and family cooperation, professional effective communication, information, and implementing and developing healthy living behaviors to make disease management effective. It has been proven in studies that the education given to patients accelerates the healing process and increases their self-care and self-confidence. As a result, training in the care of chronic diseases will help individuals protect themselves from disease risks, prevent complications of diseases, maintain their health, reduce the financial burden on health systems, meet care needs easily, and transform their health-related behaviors into a lifestyle.

Keywords: *Chronic disease; Care; Nursing; Healthy living*

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi; fatmaburkev@gmail.com

²Erciyes Üniversitesi, emineser388@gmail.com

YATAĞA BAĞIMLI BİREYLERE BAKIM VERENLERİN YAŞAM DOYUMU VE ÖZBAKIM GÜCÜ İLİŞKİSİ

Elif YAKUT¹, Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, yatağa bağımlı bireylere bakım verenlerin öz bakım gücü ve yaşam doyumu düzeylerini belirlemek ve her iki durumun birbiri üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki çalışmanın örneklemini, Mart-Temmuz 2019 tarihleri arasında Gaziosmanpaşa Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon E.A.H. Fizik Tedavi servisinde yatağa bağımlı hastaya primer bakım veren 159 hasta yakını oluşturmuştur. Veriler, sosyo-demografik bilgi formu, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Öz Bakım Gücü Ölçeği ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, Mann Whitney U ve ki- kare testi, Kruskal-Wallis testi, Spearman testi ve lineer regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Bakım verenlerin %56'sı kadındır ve yaş ortalaması 45,04±17,31'dir. Bakım vericilerin %76,1'inin hastasına bakım verecek başka birinin olmadığını, %62,9'unun aile bireylerinden destek almadığını ve %50,9'unun imkânı olsa da başkasının hastasına bakmasını istemediği belirlenmiştir. Katılımcıların %57,8'si bakım konusunda eğitim aldığını, %66,7'si kendini bakım konusunda yeterli hissettiğini ve %25,8'i psikolojik destek almayı düşündüğünü belirtmiştir. Katılımcıların Öz bakım Gücü Ölçeği puan ortalaması 106,07±18,27 ve Yaşam Doyumu Ölçeği puan ortalaması 12,20±2,85 olarak saptanmıştır. Öz bakım Gücü Ölçeği ile Yaşam Doyumu Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı orta derecede ve pozitif ilişki saptanmıştır ($p<0,001$, $r=0,475$). Lineer regresyon analizi sonucunda öğrenim durumu ve yaş grubunun Öz Bakım Gücü Ölçeği puanının (toplam varyansın %26,6'sinin) ve Yaşam Doyumu Ölçeği puanının (varyansın %65,8'inin) anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($p<0,001$).

Sonuç: Yatağa bağımlı bireylere bakım veren hemşirelerin, aile odaklı bakım çerçevesinde, bakım vericilerinde gereksinimlerini dikkate alması ve bakım süreçlerine dahil etmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Yatağa bağımlı hasta; Bakım verici; Yaşam doyumu; Öz bakım gücü

Relationship Between Life Satisfaction And Self Care Abilities of Caregivers of The Bedridden Individuals

ABSTRACT

Objective: This research was aimed to determine the self-care ability and life satisfaction levels of the caregivers of individuals that bedridden and to demonstrate the effect of both conditions on each other.

Method: Sample of the descriptive and cross-sectional study was conducted to 159 relatives of bedridden patients in Gaziosmanpaşa Physical Therapy and Rehabilitation Education Research Hospital (Gaziosmanpaşa Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim Araştırma Hastanesi) in the Physical Therapy Service between March and July 2019. Data were obtained by socio-demographic information form, the Satisfaction With Life Scale (SWLS) , and Self-Care Agency Scale. Mann Whitney U and Chi-Square test, Kruskal-Wallis test, Spearman test and linear regression analysis were used in the assessment of the data.

Results: Average age of the caregivers was 45.04 ± 17.31, 56% of them were women. It was determined that 76.1% of caregivers did not have anyone else to take care of their patients, 62.9% did not get any support from their family members, and 50.9% did not want someone else to take care of their patients even if they have the enough resources to do so. 57.8% of the participants stated that they got training on care, 66.7% felt sufficient about care, and 25.8% had thoughts to receive psychological support. Self-Care Agency Scale score average of the participants was 106.07±18.27, and the Satisfaction With Life Scale score average was 12,20±2,85. There was a statistically significant moderate positive correlation was found between Self-Care Agency Scale and the Satisfaction With Life Scale ($p <0.001$, $r = 0.475$). As a result of the linear regression analysis, it was found that age group and educational status were significant predictor ($p <0.001$) of Self-Care Agency Scale (26.6% of the total variance) and the Satisfaction With Life Scale score (65.8% of the variance).

Conclusion: *Include them in care processes within the features of family-based care.*

Keywords: *Bedridden patient; Caregiver; Life satisfaction; Self-care agency*

¹ Kastamonu Eğitim Araştırma Hastanesi, elifkasimogullari@gmail.com

² İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, derya.beydag@okan.edu.tr

HEMŞİRELERİN PALYATİF BAKIMA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARIN İNCELENMESİ

Sibel ULUSOY¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin palyatif bakıma yönelik bilgi ve tutumları belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma 15 Kasım 2018 ve 15 Şubat 2019 tarihleri bir devlet hastanesinde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 269 hemşire oluşturmuş olup, örnekleme çalışmaya gönüllü olarak katılan 245 hemşire alınmıştır. Veriler katılımcıların kişisel bilgilerini içeren 'Hemşire Tanıtıcı Bilgi Formu' ve 'Palyatif Bakım Bilgi Testi' kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 22 programı ile yapılmış, t testi, ANOVA, Mann Whitney ve Kruskal Wallis testleri ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin % 25,3'ü 36-40 yaş arasında %82'si kadın, %66,1'i lisans mezunu olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin %57,1'i palyatif bakım hakkında bilgi/eğitim almadıkları belirlenmiştir. Hemşirelerin palyatif bakım bilgi testinde aldıkları puanların ortalaması $9,90 \pm 5,39$ olup, en yüksek bilgi düzeyi puanını ağrı alt boyutundan aldıkları saptanmıştır. 30 yaş altı hemşirelerin, erkeklerin, lisans mezunu olan hemşirelerin, çalışma yılı 5 yıl ve daha az olan hemşirelerin, dahili kliniklerde çalışan hemşirelerin ve palyatif bakım konusunda bilgi sahibi olanların palyatif bakım bilgi testi puan ortalaması en yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Hemşirelerin palyatif bakım bilgi testinde aldıkları puanların ortalaması $9,90 \pm 5,39$ olup, palyatif bakım konusunda orta düzeyde bilgiye ve olumlu düzeyde tutuma sahip oldukları bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hemşire; Palyatif bakım; Palyatif bakım tutumu

Examining Perception and Attitude of Nurses Towards Palliative Care Perception of Nurses

ABSTRACT

Aim: This research was conducted to determine the knowledge and attitudes of nurses towards palliative care.

Method: The study was conducted between 15 November 2018 and 15 February 2019. The universe of the study consisted of 269 nurses, and 245 nurses were voluntarily included in the study.

The data were collected using a questionnaire containing 'Nurse Introductory Information Form' of the participants and a 'Palliative Care Knowledge Test'. Data evaluation was done with SPSS 22 program, t test was analyzed with ANOVA, Mann Whitney and Kruskal Wallis tests.

Results: It was found that 25.3% of the nurses were 36-40 years old, 82% were women and 66.1% were undergraduate graduates. It was determined that 57.1% of the nurses did not receive information / education about palliative care.

The average score of nurses in the palliative care knowledge test was 9.90 ± 5.39 , and it was found that they got the highest knowledge level score from the pain sub-dimension.

The mean score of palliative care knowledge test was found to be the highest among the nurses under the age of 30, men, nurses with a bachelor's degree, nurses with a working year of 5 years or less, nurses working in internal clinics and those with knowledge of palliative care ($p < 0.05$).

Conclusion: The average score of the nurses in the palliative care knowledge test was 9.90 ± 5.39 , and it was found that they had a medium level of knowledge and a positive attitude towards palliative care.

Key Words: Nurse; Palliative care; Palliative care attitude

¹ Samsun Gazi Devlet Hastanesi

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

**YAŞLI HİPERTANSİF HASTALARIN HİPERTANSİYONLA İLGİLİ
FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**
Tuğba SOLMAZ¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hipertansiyon tanısı almış yaşlı bireylerin hastalıklarının kontrolü ile ilgili farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel türdeki bu araştırma, Haziran-Ekim 2020 tarihleri arasında aile sağlığı merkezinden hizmet alan, 65 yaş ve üzeri esansiyel hipertansiyonu olan ve antihipertansif ilaç kullanan 90 birey ile yürütülmüştür. Veriler araştırmacı tarafından ev ziyareti yapılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından hazırlanan “Anket Formu” ve “Hipertansiyon Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma grubundaki yaşlı bireylerin %68.9'u 65-74 yaş arasındadır ve %43,3'ünün hipertansiyon hastalık süresi 15 yılın üzerindedir. Katılımcıların %57.8'i yılda bir kez hipertansiyon kontrolünü yaptırmaktadır ve %45.6'sı nadiren tansiyonunu ölçtüremektedir. Yaşlıların %60.0'ı hipertansiyon konusunda bilgi almıştır, çoğunluğu bu bilgiyi doktordan aldığını ve verilen bilgiyi yeterli bulmadığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılanların %85.6'sı tansiyon ilaçlarını düzensiz kullanmaktadır ve %87,0'si ilaç almayı unuttuğunu belirtmişlerdir.

Katılımcıların hastalık yönetimlerine ilişkin bulguları değerlendirildiğinde; %85.6'sı ilaçlarını ne amaçla kullandığını bildiğini, %52.2'si ilaç kullanımına ihtiyacı olmadığını düşündüğünü, %88.9'u düzenli kan basıncını kontrolü yapmadığını ve %85.6'sı da hipertansiyona özgü diyetine dikkat etmediğini belirtmiştir. Katılımcıların hipertansiyon konusunda eğitim alma durumu ile hastalığa uyum sağlama, sağlık kontrollerini düzenli yaptırma oranı yetersiz düzeydedir ve aradaki fark istatistiksel açıdan önemlidir ($p<0.05$).

Sonuç: Araştırma grubunun hipertansiyon farkındalık düzeyi düşük bulunmuştur. Hastaların ilaç kullanımı, hastalık yönetimi ve kan basıncı takibi hakkındaki farkındalıklarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bireylerin sağlıklı yaşam biçimi değişiklikleri konusunda bilgilendirme gerekliliği günümüzde hemşirelere önemli eğitim, rehberlik ve danışmanlık rolleri yüklemektedir. Bu amaçla; birinci basamakta çalışan hemşireler hipertansiyon hastalarının tedaviye uyumunu sağlamak için hastaları yakından takip etmeli, evde kan basıncı kontrolü, düzenli ilaç kullanımı ve uygun yaşam tarzı değişiklikleri konusunda eğitim ve danışmanlık rollerini yerine getirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı; Hipertansiyon; Farkındalık; Hemşire

Determining Awareness Levels of Hypertension Among Elderly Hypertensive Patients

ABSTRACT

Aim: The aim of this study was to determine awareness levels of elderly people diagnosed with hypertension related to the control of their disease.

Method: This cross-sectional study was conducted with a total of 90 patients that have got service from a family health center, aged 65 years and over, who had essential hypertension and received antihypertensive drugs between June 2020 and October 2020. The data were collected by the researcher with the face-to-face interview method during home visits. “The Questionnaire Form” and “Hypertension Information Form” prepared by the researchers were used as the data collection tools. The data obtained in this study were evaluated using SPSS 20.0 package software. Frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi-square test were used in the evaluation of the data.

Results: Of the elderly persons included in the study, 68.9% aged between 65-74 years, while duration of hypertension was over 15 years in 43.3% of them. 57.8% of the participants have their hypertension control once a year, and 45.6% rarely have their blood pressure measured. Of the elderly patients, 60% have got information about hypertension. Majority of the patients stated

that they have got information from a physician and found this information sufficient. 85.6% of the participants were receiving their drugs irregularly and 87.0% stated that they have forgotten to take medication.

When results of the participants related to disease management were evaluated; it was found that 85.6% knew what purpose they used their drugs and 52.2% thought that they did not need drugs, while 88.9% reported that they have regular blood pressure control and 86.6% stated that they have not pay attention to their hypertension-specific diet. Participants' status of education on hypertension and the rates of adapting to the disease, and having regular health control were insufficient and the difference was statistically significant ($p<0.05$).

Conclusion: *Awareness level of the study group related to hypertension was found to be low. It was also found that awareness of the patients on drug usage, disease management and blood pressure follow-up was insufficient. The necessity of informing individuals about the changes for a healthy lifestyle imposes important education, guidance and counseling roles on nurses today. For this purpose, nurses working in first line health care services should closely follow-up hypertensive patients in order to provide adherence to treatment, and fulfil their education and counseling roles about blood pressure control at home, regular drug usage and appropriate lifestyle changes.*

Keywords: *Elderly; Hypertension; Awareness; Nurse*

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, tugbasolmaz.gou@gmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, baltay@omu.edu.tr

KEMOTERAPİ ALAN HASTALARDA KONSTİPASYON SIKLIĞI VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Zeynep PEHLİVAN¹, Nesrin NURAL²

ÖZET

Kemoterapi tedavisi sırasında en sık görülen semptomlardan biri olan konstipasyon, haftada üçden daha az, sert, kuru ve zor dışkılama olarak tanımlanmaktadır. Konstipasyon, kişinin etiyolojik risk faktörlerine maruz kalması ile birlikte bağırsak peristaltizminde bozulma, bağırsak içeriğinin geçiş süresinde kısalma ve çekuma ulaşan gaita miktarının azalması sonucu gelişir. Hastalarda gelişen konstipasyonun birden fazla nedeni vardır. Ama esasen kanser hastalarında konstipasyon, kanser hastalığının meydana getirdiği semptomlar ve semptomların tedavisinde kullanılan ilaçlara bağlı olarak gelişmektedir. Aynı zamanda kemoterapi tedavisinde kullanılan kemoterapotik ajanlar ve görülen diğer semptomlar nedeniyle de konstipasyon meydana gelebilmektedir. Örneğin; kanser hastalarının sıklıkla yaşadığı ağrı semptomunun tedavisinde kullanılan opioid analjezikler, kemoterapi tedavisine bağlı gelişen bulantı ve kusma tedavisinde kullanılan antiemetik ilaçlar ve beslenme düzeninde değişiklik (liften fakir beslenme, sıvı alımının azalması), kusmayla birlikte vücuttan sıvı kaybı, kemoterapi tedavisinde kullanılan vinka alkaloidleri, antimetabolitler ve alkilleyici ajanlar, bağırsak lümeninde bulunan tümör, kemoterapi tedavisinin diğer yan etkileri olan anemi ve yorgunluğa bağlı fiziksel aktivitede azalma, hastalığa ve tedaviye uyum sürecinde gelişen anksiyete ve depresyonu önlemek veya tedavi etmek için kullanılan antidepresan ilaçlar kanser hastalarında görülen konstipasyonun nedenleri arasında yer almaktadır. Ayrıca kemoterapotik ajanların yan etkilerinden biri olan mukozit, hastaların beslenme düzeninde değişikliklere ve sıvı alımında azalmaya neden olarak konstipasyon prevalansını artırmaktadır. Kanser hastalarında konstipasyon, genellikle tedavi sırasında önemsenmeyen veya gözden kaçırılan bir komplikasyondur. Fakat hastalarda konstipasyona bağlı fiziksel ve psikolojik pek çok semptom görülmesi konstipasyonun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Konstipasyon nedeniyle hastada karın ağrısı, gaz, karında şişkinlik ve rektal ağrı-kanama gibi fiziksel semptomlar görülebilir. Bu semptomlar tedavi edilmediğinde bulantı kusma, bağırsak perforasyonları ve bağırsak obstrüksiyonu gibi sekonder semptomlara veya yaşamı tehdit edici komplikasyonlara neden olabilir. Gelişen bu semptomlar ve komplikasyonlar kemoterapi dozunun azaltılmasına veya tedavinin kesintiye uğramasına, kanser nükslerinin oluşumuna neden olarak hastanın yaşam kalitesini olumsuz etkiler. Konstipasyon fiziksel semptomların yanında, tedavi sürecini olumsuz etkileyecek anksiyete ve depresyon gibi psikolojik semptomlara da yol açmaktadır. Bu psikolojik semptomlar hastaların geleceğe yönelik beklenti ve planlarını bozar, hastanın tedaviye olan inancını azaltarak tedaviyi reddetmesine yol açabilir. Konstipasyon önlenemez ve kontrol edilebilir bir semptomdur. Konstipasyon önlenemediğinde ve tedavi edilmediğinde tedavi sırasında görülen diğer semptomların kötüleşmesine (ağrı, bulantı-kusma, anksiyete...), ilaç maruziyetinin artmasına, hastanede kalış süresinin uzamasına, yaşam kalitesinin azalmasına ve tedaviye uyumun güçleşmesine neden olur. Bu nedenle konstipasyonun önlenmesi ve yönetimi, hastanın yaşam kalitesinin korunması, geliştirilmesi, hastanede kalış süresinin kısalması ve aynı zamanda kemoterapi tedavisinin devamlılığı ve etkinliği için oldukça önemlidir. Önlenemeyen konstipasyonun erken tanınması ve tedavisinin hastanın yaşam kalitesini artırmak için önemli bir adım olduğu bilinmektedir. Kanser hastalarının hastalık ve tedavi sürecinde primer bakımında sorumlu olan hemşireler, hastalığa veya kemoterapiye bağlı gelişebilen konstipasyona karşı kontrol ve önleme aktivitelerinin yanı sıra danışmanlık hizmeti sunar. Aynı zamanda konstipasyona eşlik eden fiziksel ve psikolojik semptomların yönetimi ve hastaların baş etme yöntemlerini geliştirebilmesi için bireye özgü bakım uygulamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hasta; Kanser; Kemoterapi; Konstipasyon; Yaşam kalitesi

The Frequency of Constipation and Its Effect on The Quality of Life in Patients Receiving Chemotherapy

ABSTRACT

Constipation, one of the most common symptoms during chemotherapy treatment, is defined as hard, dry and difficult stools of less than three times a week. Constipation develops as a result of impairment in intestinal peristalsis, shortening of the transit time of intestinal contents and a decrease in the amount of stool reaching the cecum, together with the exposure of the person to

etiological risk factors. Constipation that develops in patients has more than one cause. But essentially, constipation in cancer patients develops due to the symptoms and drugs used in the treatment of symptoms caused by cancer. At the same time, constipation may occur due to chemotherapeutic agents used in chemotherapy treatment and other symptoms seen. For example; Opioid analgesics used in the treatment of pain symptoms frequently experienced by cancer patients, antiemetic drugs used in the treatment of nausea and vomiting due to chemotherapy treatment and change in diet (poor diet, decreased fluid intake), fluid loss from the body with vomiting, vinca alkaloids used in chemotherapy treatment, antimetabolites and alkylating agents, tumor in the intestinal lumen, reduction in physical activity due to anemia and fatigue, which are other side effects of chemotherapy treatment, antidepressant drugs used to prevent or treat anxiety and depression that develop in the process of adaptation to the disease and treatment are among the causes of constipation in cancer patients. In addition, mucositis, one of the side effects of chemotherapeutic agents, increases the prevalence of constipation by causing changes in the diet of patients and a decrease in fluid intake. Constipation in cancer patients is a complication that is often overlooked or underestimated during treatment. However, many physical and psychological symptoms of constipation in patients reveal the severity of constipation. Physical symptoms such as abdominal pain, gas, abdominal bloating and rectal pain and bleeding may be observed in the patient due to constipation. Left untreated, these symptoms can lead to secondary symptoms such as nausea, vomiting, bowel perforations, and bowel obstruction, or life-threatening complications. These symptoms and complications affect the patient's quality of life negatively by reducing the dose of chemotherapy or interrupting the treatment, causing cancer recurrence. In addition to physical symptoms, constipation also causes psychological symptoms such as anxiety and depression, which will negatively affect the treatment process. These psychological symptoms disrupt the patients' expectations and plans for the future, and may cause the patient to refuse treatment by reducing their belief in treatment. Constipation is a preventable and controllable symptom. When constipation is not prevented and untreated, it causes worsening of other symptoms during treatment (pain, nausea-vomiting, anxiety...), increase in drug exposure, prolongation of hospital stay, decrease in quality of life, and difficulty in compliance with treatment. Therefore, the prevention and management of constipation is very important for the protection and improvement of the patient's quality of life, shortening the length of hospital stay, and also for the continuity and effectiveness of chemotherapy treatment. It is known that early diagnosis and treatment of unavoidable constipation is an important step to improve the patient's quality of life. Nurses who responsible for the primary care of cancer patients during the disease and treatment process provide counseling services as well as control and prevention activities against constipation that may develop due to the disease or chemotherapy. At the same time, the management of physical and psychological symptoms accompanying constipation and individualized care should be applied so that patients can improve their coping methods.

Key words: Patient; Cancer; Chemotherapy; Constipation; Life quality

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, zeynep.pehlivan@erdogan.edu.tr

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, nnural@ktu.edu.tr

EVDE BAKIM VERİCİLERİN BAKIM VERMEDEKİ YETERLİLİK DÜZEYLERİ İLE BAKIM YÜKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Züleyha URAL¹, Mustafa AYYILDIZ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Samsun il Merkezinde evde sağlık hizmeti alan ve almayan hastalara bakım vericilerin bakım vermedeki yeterlilik düzeyleri ile bakım yüklerinin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Metot: Bu çalışma 111 evde sağlık hizmeti alan ve 111 evde sağlık hizmeti almayan hastalara bakım vericiler olmak üzere, toplam 222 evde bakım verici üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları olarak; "Tanıtım Formu" ve "Zarit Bakım Yükü Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; Yüzde, sayı, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi, Pearsen Ki-Kare testi uygulanmıştır. Kullanılan tüm istatistiksel testler % 95 güven seviyesinde sınanmıştır.

Bulgular: Evde Sağlık Hizmeti alan hastalara bakım vericilerin bakım vermedeki yeterlilik düzeyi ortalaması % 42,49 iken Evde Sağlık Hizmeti almayan hastalara bakım vericilerin puan ortalaması %35,82 bulunmuştur. Evde bakım vericilerin, hastalarının Evde Sağlık Hizmeti alıp almama durumuna göre yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p=0,000<0,05$). Evde Sağlık hizmeti alan hastalara bakım vericilerin bakım yükü ortalaması 23,01 iken, hizmet almayan hastalara bakım vericilerin bakım yükü ortalaması 27,58'dir. Evde Sağlık Hizmeti alıp almama durumuna göre bakım vericilerin bakım yükü karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p=0,002<0,05$). **Sonuç:** Evde Sağlık Hizmeti alan hastalara bakım vericilerin, Evde Sağlık Hizmeti almayan hastalara bakım vericilere oranla, hastalara bakım vermede kendilerini daha yeterli hissettiği ve bakım yüklerinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bakım verici; Bakım yükü; Evde sağlık hizmetleri; Evde bakım

The Comparison Between The in Home Caregivers' Sufficiency Level of Caring and Their Burden of Caregiving

ABSTRACT

Aim: This research was done with the purpose of comparing caregivers' efficiency level on giving healthcare and burden of care they give to the patients both those who receives healthcare at home and those who don't, in the city center of Samsun Province.

Method: This research was carried out on 222 caregivers which 111 caregivers of patients receiving health care at home and 111 caregivers for patients who do not receive health care at home. As data collecting tools; 'Introduction Form' and 'Zarit Caregiver Burden Scale' was used. To Evaluate data ;percentage ,numbers ,Mann-Whitney U Test, Kruskal Wallis H Test, Pearson Chi-Square Test was applied. All the statistical tests that used in this research was tested with 95% confidence level.

Results: It was found out that caregivers ,who give care at home, scored average point of 42,49% on efficiency level on care giving ,while caregiver ,who don't give care at home, scored only 38,82%. It was found that there was a significant difference on efficiency level of the caregivers when consider some patients received healthcare at home or some didn't ($p=0,000<0,05$). Caregivers, who give care to the those patients who received healthcare at home, have averagely 23,01 care giving burden while others have 27,58. It was found that there was significant statistical difference between caregivers when compared care giving burden of caregivers in the terms of receiving/not receiving healthcare at home ($p=0,002<0,05$).

Conclusion: This research bring us to the conclusion of care givers, who gives care to the patients that receive healthcare at home, feel more efficient when giving care to patients and their care giving burden is lower when compared to the caregivers who gives care to the patients that don't receive healthcare at home.

Key Words: Care giver; Care giving Burden; Healthcare At Home; Care At Home

¹Samsun İl Sağlık Müdürlüğü, zulayha.ural@saglik.gov.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, mayyildiz@omu.edu.tr

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNDEN HİZMET ALAN ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARIN ÇİZDİKLERİ RESİMLERDEN HEMŞİRE VE KURUM ALGISININ İNCELENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Arzu YALÇINKAYA¹, Oya Sevcan ORAK²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı toplum ruh sağlığı merkezinden hizmet alan şizofreni tanılı hastaların hemşire ve kurum algısının incelenmesidir.

Yöntem: Nitel veri toplama ve değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığı, tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Türkiye’de bir ilde bulunan iki Toplum Ruh Sağlığı Merkezi’ne kayıtlı 15 şizofreni tanılı birey ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Ondokuz Mayıs Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan etik kurul onayı (sayı; B.30.2.ODM.0.20.08/1882) alınarak başlanmıştır. Araştırma verilerini toplamak için İl Sağlık Müdürlüğü ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerinin bağlı bulunduğu Hastane yönetimlerinin yazılı izinleri ile araştırmaya katılan katılımcılardan çalışma için onam alınmıştır. Araştırmada veriler “Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Hemşire Resmi Çizimi”, “Hemşire Resmine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Hastaya ve kuruma ilişkin bilgiler hasta dosyası ve kurumla ilgili diğer kayıtlardan elde edilmiştir. Şizofreni tanısına sahip bireylere A4 kağıdı ve kurşun kalem verilerek “Bir hemşire çizmeni istiyorum.” yönergesi verilmiştir. Çizim sırasında katılımcının davranışları gözlemlenerek anlamlı veriler not edilmiştir. Hemşire çizimi tamamladıktan sonra resim ile ilgili görüşme yapılmıştır. Resimler ve görüşme raporları projektif resim analizi sertifikasına sahip 3 uzman tarafından değerlendirilmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Şizofreni tanısına sahip bireylerin resimleri çizim özellikleri ve bireysel görüşme içerikleri açısından incelenmiştir. Buna göre katılımcıların %93,3’ü çizdikleri hemşireleri sosyal ilişki kurma becerisi açısından olumlu özelliklere sahip olarak algılamaktayken; %60,0’i hemşirelerle iletişimde engel yaşadıklarını algılamaktadır. Hastaların %93,3’ü hemşireleri dürüst/güvenilir; %26,7’si baskın/önemli; %73,3’ü başarılı/yetenekli; %33,3’ü özgüvenli olarak algılamaktadır. Hastaların hemşire çizimlerinde diğer projeksiyonlar incelendiğinde %60,0’ının çizdikleri hemşireleri insancıl özelliklere sahip/yumuşak huylu olarak; %33,3’ünün içe dönük ve %20,0’inin kuralcı/otoriter olarak algıladıkları belirlenmiştir. Şizofreni tanılı bireylerin hemşire algısına yönelik veriler “Hasta-Hemşire İlişisine Yönelik Algı”, “Hemşirenin Kişisel Özelliklerine Yönelik Atıflar” ve “Hemşireye Yönelik Hissedilen Duygular” olmak üzere 3 temada yapılandırılmıştır. TRSM algısına yönelik veriler ise “Katılım motivasyonu”, “ Bakımı algılama”, “Tedaviye uyum ve takip hizmetleri”, “Sosyal işlevsellik ve motivasyon hizmetleri” ve “Rehabilitasyon ve üretkenlik hizmetleri” olmak üzere 5 temada açıklanmıştır. Resimlerin projektif analizi ve bireysel görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda bireylerin hemşire ve kurum algısına yönelik tüm temalarda olumlu algıya sahip oldukları belirlenmiştir.

Sonuç: Toplum Ruh Sağlığı Merkez’lerinden hizmet alan şizofreni tanılı hastalarda hemşire ve kurum algısının olumlu özellikler taşıdığı belirlenmiştir. Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerinden hizmet alanların hemşireleri ve kurumu algılama şekilleriyle ilgili nitel desende yada farklı çalışma modelleri ile yapılan çalışmaların artırılması ve daha geniş örneklem gruplarıyla benzer çalışmaların tekrarlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire algısı; Kurum algısı; Hemşire resmi; Resim çizme; Toplum ruh sağlığı merkezi; Şizofreni.

Investigation of The Perception of Nurses and The Institution From The Pictures Of Patients Diagnosed With Schizophrenia Receiving Service From The Community Mental Health Center: A Qualitative Study

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to examine the perception of nurses and institutions in patients with schizophrenia who receive service from community mental health centers.

Method: Qualitative data collection and evaluation methods, as used in this study in a province in Turkey, which registered two descriptive Community Mental Health Center 15 was carried out by individuals with schizophrenia. The study was initiated by obtaining ethics committee approval (number; B.30.2.ODM.0.20.08 / 1882) from Ondokuz Mayıs University Clinical Research

Ethics Committee. In order to collect the research data, consent was obtained from the participants who participated in the study with the written permissions of the Provincial Health Directorate and the Hospital administrations to which the Community Mental Health Centers are affiliated. The data in the study were collected using "Patient Descriptive Information Form", "Community Mental Health Center Descriptive Information Form", "Nurse Picture Drawing", "Semi-structured Interview Form for Nurse Picture". It was collected using the "Semi-Structured Interview Form for Nurse Picture". Information about the patient and the institution was obtained from the patient file and other institution-related records. Individuals with a diagnosis of schizophrenia were given A4 paper and pencil and said, "I want you to draw a nurse." During the drawing, the participant's behavior was observed and meaningful data were noted. After the nurse completed the drawing, a meeting was held about the painting. Pictures and interview reports were evaluated and content analysis was made by 3 experts with projective picture analysis certificate.

Results: *The pictures of individuals with a diagnosis of schizophrenia were examined in terms of drawing features and individual interview content. According to the Branch, while 93.3% of the participants perceived the nurses they drew as having positive characteristics in terms of their ability to establish social relations; 60.0% of them perceive that they experience obstacles in communicating with nurses. 93.3% of the patients are honest / reliable nurses; 26.7% is dominant / important; 73.3% are successful / talented; 33.3% perceives them as self-confident. When examining other projections of patients' nurse drawings The nurses that 60,0% of them drew were humane / mild-tempered; 33.3% are introverted and It was determined that 20.0% of them perceived as prescriptive / authoritarian. Data on nurse perception of individuals diagnosed with schizophrenia It is structured in 3 themes: "Perception Towards the Patient-Nurse Relationship", "References to the Personal Characteristics of the Nurse" and "Feelings About the Nurse". Data on perception of TRSM has been explained in 5 themes: "Participation motivation", "Perceiving care", "Compliance and follow-up services", "Social functionality and motivation services" and "Rehabilitation and productivity services". In line with the projective analysis of the pictures and the data obtained from individual interviews, it was determined that individuals have positive perceptions in all themes regarding the perception of nurses and institutions.*

Conclusion: *It has been determined that the perception of nurses and institutions in patients with schizophrenia who receive service from Community Mental Health Centers has positive characteristics. It is recommended to increase the studies conducted in qualitative design or with different study models on the perception of nurses and the institution of those receiving service from Community Mental Health Centers and repeating similar studies with larger sample groups.*

Keywords: *Nurse Perception; Institutional Perception; Nurse Picture; Drawing; Community Mental Health Center; Schizophrenia.*

¹ Samsun İl Sağlık Müdürlüğü, yalcinkaya@saglik.gov.tr.

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, oysev@hotmail.com

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM DAVRANIŞLARI VE RUHSAL SAĞLIK DURUMU

Ayşe ÇALMAZ¹, Gülay YILMAZEL²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sağlıklı yaşam davranışlarının ve ruhsal sağlık durumlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma etik kurul onayı alındıktan sonra 22 Eylül-30 Ekim 2017 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın evrenini Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 472 öğrenci oluşturdu. Araştırma 375 öğrencinin katılımıyla tamamlandı. Araştırmanın verilerinin toplanmasında sosyo-demografik bilgi formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-52 ve Genel Sağlık Anketi-12 kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22.0 paket programı kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizinde; bağımsız gruplar için t testi, One-Way Anova (Post-hoc Tukey testi), Pearson Kolerasyon analizi ve Ki-kare testi kullanıldı. Değerlendirmelerde $p < 0.05$ değerleri istatistiksel açıdan anlamlı olarak kabul edildi.

Bulgular: Araştırma kapsamına giren öğrencilerin %72.5'i kadın, %27.5'i erkek, %60.8'i 21 yaşın altında ve yaş ortalaması 20.37 ± 2.04 yıldır. Öğrencilerin %34.1'i birinci sınıfta, %88.3'ü hemşirelik bölümünde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği toplam puanı 123.14 ± 19.71 olarak bulunmuştur. En yüksek puan ortalamasının kişilerarası ilişkiler, en düşük puan ortalamasının ise fiziksel aktivite boyutuna ait olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri, bölümleri, aile yapısı, ekonomik durum ve genel sağlık algıları, kronik hastalık durumları ile sigara içme durumları sağlık yaşam davranışları üzerinde etkili bulundu ($p < 0.05$). Öğrencilerin %48.3'ünde ruhsal sağlık iyi, %51.7'sinde ruhsal sağlık kötü bulundu. Sürekli olarak köy/kasabada yaşayanlar ile halen sigara içenlerde ve alkol kullananlarda ruhsal sağlık daha kötüdür ($p < 0.05$). Genel sağlığı iyi olanların ruhsal sağlığı da daha iyidir ($p < 0.05$). Arkadaş ilişkisi ve akademik başarı algısı öğrencilerin ruhsal sağlıkları üzerinde anlamlı etkiye sahipti ($p < 0.05$). Bölümünden memnun olanların ruhsal sağlıkları daha iyidir. Son bir yıl içinde kaygı yaşadığını belirten öğrencilerde ruhsal sağlık daha kötüdür ($p < 0.05$). Ruhsal sağlığı iyi olan öğrencilerde sağlıklı yaşam davranışları daha yüksektir ($p < 0.05$). Öğrencilerin sağlıklı yaşam davranışları azaldıkça ruhsal sağlıkları kötüleşmektedir ($p < 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin sağlıklı yaşam davranışları orta düzeyde olup en az aldıkları puan fiziksel aktivitedir. Öğrencilerin yarısından fazlasında ruhsal sağlık durumu kötüdür. Sağlıklı yaşam biçimi davranışları olumlu hale geldikçe ruhsal sağlık durumları daha iyi olmaktadır. Sağlıkla ilgili alanlarda öğrenim gören öğrenciler mesleki ve toplumsal rolleri gereği öncelikle kendi yaşam davranışlarını düzeltmelidirler. Bu sayede fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olarak hizmet verecekleri toplumu etkileme özelliğini kazanabilirler.

Anahtar Kelimeler: Sağlık bilimleri; Sağlıklı yaşam davranışları; Öğrenci; Ruhsal sağlık

Healthy Lifestyle Behaviors And Mental Health Status Of Hitite University Faculty Of Health Sciences Students

ABSTRACT

Aim: The aim of this study was to evaluate healthy lifestyle behaviors and mental health status of students of Hittite University Faculty of Health Sciences.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted between 22 September and 30 October 2017 after approval of the ethics committee. The population of study was consisted of 472 students in the Faculty of Health Sciences University and the study was completed with 375 students. The data was collected by socio-demographic information form, Healthy lifestyle Behaviors Scale-52 and General Health Questionnaire-12. Data was analysed by 22.0 SPSS package program. In analysis, independent t test, One-Way Anova (Post-hoc Tukey), Pearson correlation analysis and Chi-Square test was used. In evaluation, $p < 0.05$ values was acceted as statistically significant.

Results: In this study, 72.5% were female, 27.5% were males, 60.8% were under the age of 21 and mean age was 20.37±2.04 years. Of the students, 34.1% were in first class and 88.3% were in the nursing department. The total score from the healthy lifestyle behaviors was 123.14±19.71. The average of the highest points was determined in interpersonal relations, and the lowest points belonged to physical activity dimension. Grade levels, departments, family structure, economic status and general health perceptions, status of chronic disease, smoking were found to effective on health lifestyle behaviors ($p<0.05$). Mental health was found as good for 48.3% and as bad for 51.7% students. Mental health was worse in smokers, who still live in constantly village/town and alcohol users ($p<0.05$). Also mental health was better in those who had good general health ($p<0.05$). The relationship of with friends and students' perceptions on academic achievement had a significant impact on the mental health ($p<0.05$). Mental health was better who who were satisfied with their departments. Students those with experience anxiety in the past year, mental health was worse ($p<0.05$). Students who were had good mental health, healthy lifestyle behaviors was more likely highly ($p<0.05$). When healthy lifestyle behaviors decreased, students mental health was worsen ($p<0.05$).

Conclusion: In this study, healthy lifestyle behaviors was found in moderate level and students obtained minimum scores from physical activity. Over half of the students had bad mental health status. When healthy lifestyle behaviors became positive mental health conditions were better. Students who studying in fields related with health should straighten their lifestyle behaviors primarily due to their professional and social roles. In this way, they will be influence the society as healthy individuals in terms of physically and spiritually.

Key words: Healthy lifestyle behaviors; Health sciences; Mental health; Students

¹Hitit Üniversitesi İskilip Meslek Yüksekokulu, aysecalmaz@hitit.edu.tr

²Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, gulayyilmazelhitit.edu.tr

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE RUHSAL SAĞLIK İLE İLİŞKİSİ

Nihal Bostancı DAŞTAN¹, Berna AKTAŞ²

ÖZET

Amaç: Yaygınlığı sürekli artış gösteren akıllı telefonların sürekli kullanımı bir süre sonra alışkanlığa dönüşerek, bağımlılık riski taşımaktadır. Toplumda akıllı telefonların bu kadar hızlı ve kontrolsüz kullanımının özellikle geleceğin mimarı olan gençleri akıllı telefonlara bağımlı olma noktasında açık hale getirdiğini görmekteyiz. Akıllı telefonların çok fazla kullanımı veya akıllı telefon bağımlılığının oluşması beraberinde farklı etkileri getirmektedir. Bu etkilerden önemli iki tanesi psikolojik iyi oluş ve ruhsal sağlıktır. Yapılan literatür taramasında psikolojik iyi oluş ve ruhsal sağlıkla akıllı telefon bağımlılığı döngüsel olarak birbirleriyle etkileşimde olan ve birbirlerini arttıran faktörler olmasına rağmen bu alanda ülkemizde yapılan çalışmaların kısıtlı sayıda olduğu bölgemizde ise böyle bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının psikolojik iyi oluş ve ruhsal sağlık ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yapıldı. Araştırma verileri Bir devlet üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde eğitim-öğretim gören araştırmayı gönüllü olarak kabul eden 481 öğrenciden toplandı. Veri toplama aracı olarak; Bilgi Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Kısa Formu), Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Genel Sağlık Anketi-12 kullanıldı. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinden (Kısa Formu) toplamda alınabilecek en düşük puan 10 iken, en yüksek puan 60'tır. Yüksek puanlar bağımlılık için riskin arttığını göstermektedir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden, puanlar 8-56 arasında değişmekte olup; yüksek puan kişinin birçok psikolojik kaynak ve güce sahip olduğunu gösterir. Genel Sağlık Anketi-12 için, 0-0-1-1 GSA tipi puanlama kullanılmıştır ve katılımcılar 0-12 arasında puan alabilmektedir. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı analizlerin yanı sıra veriler normal dağılım göstermediği için Mann Whitney U, Kruskal-Wallis testi, Spearman Rho Korelasyon analizi kullanıldı. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 20.76 ± 1.65 olup, % 69'u kızdı. Öğrencilerin toplam akıllı telefon kullanım süreleri (yıl) 4.41 ± 2.27 , günlük akıllı telefon kullanım süreleri (saat) 5.28 ± 3.51 'di. Ölçek ortalamalarına bakıldığında; Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Kısa Formu) 29.98 ± 10.06 , Psikolojik İyi Oluş Ölçeği 38.46 ± 8.74 ve Genel Sağlık Anketi-12 2.84 ± 1.86 'ydi. Cinsiyet, toplam akıllı telefon kullanım süresi, günlük akıllı telefon kullanım süresi (saat), kendini akıllı telefona bağımlı hissetme durumu ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Kısa Formu) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görüldü ($p < 0.05$). Yaş, sınıf, akademik not ortalaması, aile gelir düzeyi, profesyonel psikolojik yardım alma öyküsü, ailesinde profesyonel psikolojik yardım alma öyküsü ve tanı konmuş psikiyatrik bir hastalığı ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Kısa Formu) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmedi ($p > 0.05$). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (Kısa Formu) ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmezken ($p > 0.05$), Genel Sağlık Anketi-12 arasında istatistiksel olarak pozitif anlamlı bir ilişki olduğu görüldü ($p < 0.05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının orta düzeyde ve ruhsal sağlık ile pozitif ilişki içerisinde olduğu görüldü. Bu sonuçlara dayanarak akıllı telefonun gereksiz kullanımını azaltmak, medya okuryazarlığının düzenlenmesi ayrıca hemşirelik öğrencilerinde ruhsal sağlığı yükseltmek ve iyileştirmek için eğitim ve müdahale çalışmalarını uygulamak gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; Öğrenci; Akıllı telefon; Bağımlılık; Psikolojik iyi oluş; Ruhsal sağlık.

Relationship of Smartphone Addiction With Psychological Well-Being and Mental Health in Nursing Students

ABSTRACT

Aim: Continuous and gradually increasing use of smartphones poses a risk of addiction after turning into a habit. This rapid and uncontrolled use of smartphones in society makes young people prone to smartphone addiction. Excessive use of smartphones or smartphone addiction have several consequences. Two of these are the psychological well-being and mental health. In the

literature review, it was found that there are limited number of studies on this subject Turkey, and none in our region, despite the fact that psychological well-being, mental health and smartphone addiction interact and amplify each other. This study was conducted to reveal the relationship of smartphone addiction with psychological well-being and mental health in nursing students.

Method: *This study was conducted in a descriptive, correlational research design. The research data were collected from 481 students who voluntarily agreed to participate in the research while studying in the Nursing Department of the Faculty of Health Sciences at a State University. Introductory Information Form, Smartphone Addiction Scale-Short Form, Psychological Well-Being Scale and General Health Questionnaire-12 were used for data collection. The lowest and highest scores of the Smartphone Addiction Scale are 10 and 60, respectively. Higher scores indicate an increased risk for addiction. In the Psychological Well-Being Scale, scores range from 8 to 56, and a high score indicates that a person has many psychological resources and strength. For the General Health Questionnaire-12, 0-0-1-1 GHQ type scoring was used and the scores of participants varies between 0 and 12. Since the data have non-normal distribution, Mann Whitney U test, Kruskal-Wallis test, Spearman Rho correlation analysis were used in the evaluation of the data. $p < 0.05$ was considered as statistically significant.*

Results: *The average age of the participants in the study was 20.76 ± 1.65 , and 69% was female. The total smartphone usage time (years) of the students was 4.41 ± 2.27 , and the daily smartphone usage time (hours) was 5.28 ± 3.51 . Looking at the scale averages, the Smartphone Addiction Scale-SF score was 29.98 ± 10.06 , the Psychological Well-Being Scale score was 38.46 ± 8.74 , and the General Health Questionnaire-12 score was 2.84 ± 1.86 . A statistically significant correlation was observed between gender, total smartphone usage time, daily smartphone usage time (hours), perceived addiction to smartphones, and the Smartphone Addiction Scale-SF ($p < 0.05$). There was no statistically significant correlation between Smartphone Addiction Scale-SF and age, class, academic GPA, family income, a history of getting professional psychological help, history of getting professional psychological help or a member diagnosed with a psychiatric illness in the family ($p > 0.05$). While there was no statistically significant correlation between the Smartphone Addiction Scale-SF and the Psychological Well-Being Scale ($p > 0.05$), there was a statistically positive significant correlation with the General Health Questionnaire-12 ($p < 0.05$).*

Conclusion: *The average smartphone addiction score in nursing students was moderate and had a positive correlation with mental health. Based on these results, it is necessary to reduce unnecessary use of the smartphones, and provide training and perform necessary interventions to regulate media literacy, raise and improve mental health in nursing students.*

Keywords: *Nursing; Student; Smartphone; Addiction; Psychological Well-Being; Mental Health.*

¹ Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, nbdastan@gmail.com

² Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, brnaktas57@gmail.com

ÇOCUK İSTİSMARIYLA MÜCADELEDE BİRİNCİL DÜZEY ÖNLEYİCİ YAKLAŞIM: HEMŞİRELERE YÖNELİK UYGULANAN ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMARINI ÖNLEME EĞİTİM PROGRAMININ ETKİNLİĞİ
Dilek KAHRAMAN¹, Oya Sevcan ORAK²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı hemşirelere yönelik uygulanan çocuk ihmal ve istismarını önleme eğitim programının etkinliğini belirlemektir.

Yöntem: Ön test/son test ölçümlü yarı deneysel tipte olan bu araştırma Türkiye’de bir devlet hastanesinde çalışan 47 hemşire ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Çocuk İstismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanınmasına Yönelik Ölçek Formu” kullanılmıştır. Değerlendirmede tanımlayıcı istatistikler, bağımlı örneklemelerde t testi kullanılmıştır. Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %80.9’u daha önce ihmal istismara uğramış bir çocukla karşılaşmadığını ifade etmiştir. Araştırmadaki hemşirelerin %59,6’sı öğrenim sırasında, %68.1’i ise mezuniyet sonrası çocuk ihmal ve istismarı konusunda eğitim almadığını bildirmişlerdir. Hemşirelerin %80.9’u bu konuda bilgi düzeyini yeterli bulmadığını belirtmiştir. Hemşirelere uygulanan çocuk ihmal ve istismarı eğitim programının hemşirelerin çocuk istismarı ve ihmalinin belirti ve risklerini tanılama düzeyine etki ettiği, son testten elde edilen puan ortalamalarının ön teste göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.001$). **Sonuç** Bu araştırmada hemşirelerin büyük çoğunluğunun çocuk ihmal ve istismarı konusunda öğrenim sırasında ve/veya mezuniyet sonrasında eğitim almadıkları, bu konuda bilgi düzeylerini yeterli bulmadıkları, çocuk ihmal ve istismarının belirti ve risklerini tanımlarında çalışmamızda uygulanan niteliklere sahip bir eğitim programının olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelik eğitim programında çocuk ihmal ve istismarı dersine yer verilmesi, mezuniyet sonrası hemşirelerin konuyla ilgili bilgi düzeyini arttıracak hizmet içi eğitimlerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Düzeyi; Çocuk; Eğitim; Hemşire; İhmal; İstismarı

Primary Preventive Approach to Combating Child Abuse: Effectiveness of The Child Neglect and Abuse Prevention Training Program For Nurses

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to determine the effectiveness of the child neglect and abuse prevention training program for nurses.

Method: As a means of data collection in research; “Introducing Information Form” and “Scale Form for Diagnosis of Symptoms and Risks of Child Abuse and Neglect”. Descriptive statistics were used for the evaluation and t test was used for the dependent samples. In the study, the statistical significance level was taken as $p < 0.05$.

Results: 80.9% of nurses said they had never previously encountered a child who had been neglected. 59.6% of the nurses in the study reported that they did not receive education on child neglect and abuse during education, and 68.1% reported that they did not receive education on child neglect and abuse after graduation. 80.9% of nurses stated that they did not find the level of knowledge on this issue sufficient. It was determined that the child neglect and abuse training program applied to nurses affected the level of diagnosis of the signs and risks of child abuse and neglect by nurses, and the average score obtained from the last test was significantly higher than the preliminary test ($p < 0.001$).

Conclusion and Recommendations: In this study, it was concluded that the vast majority of nurses were not educated about child abuse and neglect during and / or after graduation, that their knowledge levels were not sufficient in this regard, and that the training program had qualifications that have the qualities applied in our study of identifying the signs and risks of child abuse and exploitation. In the nursing education program, it is proposed to include a lesson on child neglect and abuse, and to expand in-service training that will increase the level of knowledge of nurses on this issue after graduation.

Keywords: Knowledge Level; Child; Education; Nurse; Neglect; Abuse

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, dilekcavus@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, oysev@hotmail.com

KALP YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDAKİ PSİKOSOSYAL UYUMUN ÖZ BAKIM DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Ebru BABA SARI¹, Afitap ÖZDELİKARA²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma kalp yetmezliği olan hastalardaki psikososyal uyumun öz bakım davranışları üzerine etkisini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma; Mart-Ağustos 2017 tarihleri arasında Samsun'daki bir eğitim araştırma hastanesinin kardiyoloji polikliniği, kardiyoloji kliniği ve koroner yoğun bakım ünitesinde yürütülmüştür. Araştırmanın güç analizi GPower version 3,1 istatistik analiz programında yapılmıştır. Analiz sonucunda %95 güven aralığında ve 0,95 güç oranıyla minimum 111 hastadan oluşması gerektiği saptanmıştır. Örneklemden çıkarılma kriterlerine bağlı olarak, hasta sayısının azalabileceği sebebiyle güç oranında azalmanın önlenmesi için örneklemin 130 hastadan oluşmasına karar verilmiştir. Verilerin toplanmasında hastaların tanıtıcı bilgilerini içeren "Hasta Tanıtım formu", psikososyal uyumu değerlendirmek için "Hastalığa Psikososyal Uyum Öz Bildirim Ölçeği (PAIS-SR)", öz bakım davranışlarını değerlendirmek için "Avrupa Kalp Yetersizliği Öz Bakım Davranışları Ölçeği-12 (AKYÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, ortalama, standart sapma, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, bağımsız örnekler t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 23 programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmadaki hastaların yaş ortalaması $65,8 \pm 10,8$ olup %54,6'sının erkek %81,5'inin evli olduğu belirlenmiştir. Hastaların AKYÖ toplam puan ortalaması $31,2 \pm 5,6$ olarak belirlenmiştir ve öz bakım davranışlarının yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır. Cinsiyet ve medeni durum değişkenlerinin öz bakım davranışlarını etkilediği belirlenmiştir ($p < 0,05$). PAIS-SR ölçek toplam puan ortalaması $51,1 \pm 17,3$ olarak belirlenmiş olup hastaların psikososyal uyumunun kötü uyum düzeyinde olduğu belirlenmiştir. PAIS-SR alt boyutlarında en yüksek puan ortalaması $10,4 \pm 3,9$ ile mesleki çevre alt boyutunda iken en düşük puan ortalaması ise $2,3 \pm 2,4$ ile geniş aile ilişkileri alt boyutundadır. Araştırmada PAIS-SR ve AKYÖ arasında pozitif yönde zayıf ilişki belirlenmiştir ($p > 0,05$). PAIS-SR ölçeğinin alt boyutlarından sağlık bakımına uyum ile AKYÖ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Sonuç: Bu araştırmada öz bakım davranışlarının psikososyal uyum düzeyinden etkilenmediği belirlenmiştir. Ancak sağlık bakımına uyumun öz bakım davranışlarını etkilediği, sağlık bakımına uyum arttıkça öz bakım davranışlarının da arttığı saptanmıştır. KY olan hastalarda öz bakım davranışlarının ve psikososyal uyumun belirlenmesi ve geliştirilmesi hemşirelik uygulamalarının önemli bir parçası olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire; Kalp yetmezliği; Öz bakım; Psikososyal uyum.

The Effect of Psychosocial Adjustment on Self Care Behaviors in Patients with Heart Failure and the Influencing Factors

ABSTRACT

Aim: This research is made for determining the factors of psychosocial adjustment on self care behaviors of the patients' who has heart failure.

Method: This research was conducted between March and August 2017 at the cardiology clinic of an education and research hospital in Samsun and coronary intensive care unit. The power analysis of the research was performed in GPower version 3,1 statistical analysis program. As a result of the analysis, it was determined that it should consist of a minimum of 111 patients with a 95% confidence interval and 0,95 power ratio. Depending on the exclusion criteria, it was decided that the sample should consist of 130 patients in order to prevent a decrease in the power ratio due to the decrease in the number of patients. In the collection of data "Patient Presentation Form", which contains the introductory information of the patients, to evaluate psychosocial adjustment "Psychosocial Adjustment Self-Report Scale for Disease (PAIS-SR)" and in order to evaluate self-care behaviours "European Heart Failure Self-Care Behavior Scale" were used. In the analysis of the data, frequency, average,

standart deviation, Mann Whitney U test, Kruskall Wallis test, independent samples t test, one way variance analysis (ANOVA), Spearman correlation analysis were used. The data obtained in the research were evaluated using the SPSS 23 program.

Results: The average of age the patients in the research has been calculated as 65.8 ± 10.8 , and 54,6% of them were male and 81,5% were married. Total score average of the patients has been determined as 31.2 ± 5.6 and the self-care behaviors have found to be sufficient. It has been determined that gender and marital status variables affect self-care behaviors ($p < 0,05$). PAIS - SR scale total point average has established as 51.1 ± 17.3 which shows that patients' psychosocial adjustment is in bad adjustment state. The highest score in the PAIS-SR subscale is 10.4 ± 3.9 in the occupational environment subscale, while the lowest in the PAIS-SR subscale is 2.3 ± 2.4 in the broad family relationship subscale. The research, it was determined that there is a weak positive relationship between PAIS-SR and European Heart Failure Self-Care Behavior Scale ($p > 0,05$). A positive significant relationship was determined between health care compliance and self-care behaviors, which is one of the subscale of the PAIS-SR.

Conclusion: In our research, self-care behaviors were not affected by psychosocial adjustment level. However, it has been found that self-care behaviors affect health care compliance and self care behaviors increase when health care compliance increases. The identification and development of self-care behaviors and psychosocial adjustment in patients with heart failure should be an important part of nursing practice.

Keywords: Heart failure; Nurse; Psychosocial adjustment; Self care.

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ebrubaba55@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, afitapozdelikara@gmail.com

KADINLARDA ENDOMETRİOZİSİN ANKSİYETE VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

Elif Büşra ARSLAN¹, Semra KOCAÖZ², Aynur KIZILIRMAK³

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, kadınlarda endometriozisin anksiyete ve yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma, 04 Aralık 2019- 30 Ocak 2020 tarihleri arasında Acıbadem Kayseri Hastanesi Tüp Bebek/Üreme Sağlığı Merkezi ve Kadın Hastalıkları Polikliniğine muayene olmak amacıyla başvuran 15-49 yaşları arasındaki kadınlarla yapılmıştır. Evreni belli olan örneklem genişliği formülüne göre araştırmaya alınacak örneklem sayısı belirlenmiş ve araştırmaya dâhil edilme ölçütlerine uyan 420 kadınla çalışma tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "SF 36 Yaşam Kalitesi Ölçeği" ve "Durumluk Kaygı Envanteri" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiklerden, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testlerinden ve anksiyete ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi değerlendirmede korelasyon testlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan her 10 kadından yaklaşık olarak birinin endometriozis tanısı aldığı belirlenmiştir. Endometriozis tanısı alan kadınların %70.6'sı bu nedenle tedavi almış ve %39'u bu sağlık sorunu ile ilgili çeşitli semptomları deneyimlemektedir. SF 36 Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin ağrı ve fiziksel sorunlara rol kısıtlılığı alt boyutlarından alınan puan ortancaları ile endometriozis tanısı alma arasında istatistiksel olarak farkın anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Durumluk Kaygı Envanteri'nden alınan puan ortancaları ile endometriozis tanısı alma arasında istatistiki açıdan farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Araştırmamızda SF36 Yaşam Kalitesi'nden alınan puanlar ile Durumluk Kaygı Envanteri'nden alınan puanlar ve kadınlarda endometriozis semptomları arasında sırasıyla negatif yönde zayıf ve çok zayıf anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Durumluk Kaygı Envanteri'nden alınan puanlar ve kadınlarda endometriozis semptomları arasında ise pozitif yönde ve anlamlı zayıf tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Kadınlarda endometriozis varlığı, yaşam kalitesinin bazı alt boyutlarında olumsuz etkiler yaratmaktadır. Ayrıca endometriozisle ilgili görülen semptomların sayısı arttıkça, kadınların yaşam kalitesi azalmakta ve durumluk anksiyete seviyesi yükselmektedir. Bu nedenle kadınların yaşam kalitesinin artırılması ve anksiyete seviyesinin azaltılması için semptomların kontrolüne yönelik müdahalelerin yapılması gerekmektedir. İleride bu konuda yapılacak araştırmalarda, endometriozisli kadınların yaşam kalitesi ve anksiyetesini üzerinde girişimsel müdahalelerin etkisini değerlendirmek amacıyla deneysel ve randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Endometriozis; Jinekoloji; Anksiyete; Yaşam kalitesi

The Effect of Endometriosis on Anxiety and Quality of Life in Women

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to determine the effect of endometriosis and anxiety and quality of life in women.

Method: This descriptive study was conducted with women aged 15-49 who applied to Acıbadem Kayseri Hospital IVF / Reproductive Health Center and Gynecology Polyclinic between 04 December 2019 and 30 January 2020. The number of samples to be included in the study was determined according to the sample size formula with a known universe, and the study was completed with 420 women who met the inclusion criteria. The data of the study were collected using the "Introductory Information Form", "SF 36 Quality of Life Scale" and "State Anxiety Inventory". Descriptive statistics were used in the evaluation of the data, Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests in paired comparisons and correlation tests in evaluating the relationship between anxiety and quality of life.

Results: It was determined that approximately one out of every 10 women participating in the study was diagnosed with endometriosis. 70.6% of women diagnosed with endometriosis have received treatment for this reason and 39% experience various symptoms related to this health problem. It was determined that there was a statistically significant difference between the mean scores obtained from the SF 36 Quality of Life Scale's sub-dimensions of pain and role limitation to physical problems and getting a diagnosis of endometriosis ($p < 0.05$). It was determined that there was no statistically significant difference between the median points obtained from the State Anxiety Inventory and the diagnosis of endometriosis ($p > 0.05$). This study, it was

determined that there is a weak and very weak significant negative relationship between the scores from SF36 Quality of Life and the scores from State Anxiety Inventory and endometriosis symptoms in women, respectively ($p < 0.05$). Between the scores obtained from the State Anxiety Inventory and the symptoms of endometriosis in women, a positive and significantly weak was determined ($p < 0.05$).

Conclusion: The presence of endometriosis in women has negative effects on some sub-dimensions of the quality of life. In addition, as the number of symptoms related to endometriosis increases, women's quality of life decreases and the level of state anxiety increases. Therefore, interventions aimed at controlling symptoms should be made in order to increase the quality of life of women and to reduce their anxiety level. In future studies on this subject, it is recommended to conduct experimental and randomized controlled studies to evaluate the effect of interventional interventions on the quality of life and anxiety of women with endometriosis.

Keywords: Endometriosis; Gynecology; Anxiety; Quality of life

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, arslanbusra96.b@gmail.com

²Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, semrakocaoz@hotmail.com

³Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, aynur268@gmail.com

CERRAHİ HASTALARINDA MÜZİK TERAPİNİN ETKİSİ

Feriştah ASLAN¹ Özge İŞERİ²

ÖZET

Hastalıkların tedavisinde yaygın olarak kullanılan cerrahi yöntemler; bireylerde korku, çaresizlik, endişe, anksiyete duygularını uyandırmakta ve kendilerini tehdit altında hissetmelerine neden olmaktadır. Ayrıca yabancı bir ortamda bulunma ve cerrahi süreç ile ilgili bilgi yetersizliği bireyleri çaresiz hissettirmektedir. Bu etkilenmenin sonucunda ise hastalarda öfke, kızgınlık, inkar, kaygı, depresyon ve stres belirtileri görülmektedir. Bireylerde görülen stres ve anksiyete; solunum hızı ve derinliğinde artmaya, kalp hızı ve kan basıncında yükselmeye, bulantı ve baş ağrısına, ameliyat sırasında anestezi gereksiniminde artışa, ameliyat sonrasında ise ağrının dolayısıyla analjezik ihtiyacının artmasına, komplikasyon gelişmesine, iyileşme sürecinin ve hastanede yatma süresinin uzamasına sebep olmaktadır. Bu nedenle hastaların ameliyat öncesindeki anksiyetelerini azaltmak için sıklıkla sedatif ilaçlar kullanılmaktadır fakat bu ilaçlar respiratuvar distres, hipotermi, kan basıncında azalma ve bilinç kaybı gibi yan etkilere neden olmaktadır. Ameliyat sonrası dönemde bireylerde görülen stres ise kortizol salınımına neden olarak kalp atımında artışa ve hipertansiyon gibi komplikasyonların gelişimine zemin hazırlamaktadır. Stresin ağrı ile de ilişkili olduğu belirtilmektedir. Ağrının oluşturduğu sempatik sinir sistemi aktivitesinin de stres ile benzer şekilde kalp hızında ve periferik vasküler rezistansta yükselmeye ve buna bağlı olarak kalp yükünde artışa neden olduğu belirtilmektedir. Ayrıca ağrıya bağlı hareket edememe; özellikle batın ve toraks ameliyatı sonrası derin nefes alamama, etkili öksürememeye sebep olmakta ve bunun sonucunda hipoksi, atelaktazi, pnömoni ve akciğer enfeksiyonları gelişebilmektedir. Bu sorunların yanı sıra stres yara yeri iyileşmesinin gecikmesine, solunum, gastrointestinal, üriner sistem fonksiyon bozukluklarına ve nöroendokrin / metabolik değişikliklere de neden olmaktadır. Ameliyat sonrası stresin kontrol altına alınmasının olası komplikasyonları, mortalite ve morbidite oranlarını, tedavi bakım maliyetlerini ve tekrarlı yatışları azalttığı belirtilmektedir. Dolayısıyla cerrahi hazırlık sürecinde iyi bir stres ve anksiyete yönetimine gereksinim vardır. Burada da en uzun süre hastanın yanında olan, bakım veren hemşireler kilit noktadadır. Bu sorunların ortadan kaldırılabilmesi için cerrahi hemşirelerinin uyguladıkları farmakolojik tedavilerin yanı sıra geleneksel alternatif ve tamamlayıcı tıp uygulamaları da oldukça önemlidir. Literatürde kullanılan geleneksel alternatif ve tamamlayıcı tıp uygulamaları; akupunktur, meditasyon, masaj, terapötik dokunma, reiki, müzik terapisi vb olarak belirtilmektedir. Bu yöntemlerin kolaylıkla uygulanabilir olması, farmakolojik ajanlar gibi yan etkilerinin olmaması ve bireye ekonomik yük getirmemesi gibi avantajları bulunmaktadır. 19. Yüzyıldan bu yana terapötik amaçla kullanımı tüm dünya tarafından kabul görmüş olan müzik terapisi de bu yöntemlerden bir tanesidir. Literatürde müzik terapisinin ameliyat öncesi, sırası ve sonrasında kullanımının güvenli olduğu, gelişebilecek birçok sorunu azaltabileceği bildirilmiştir. Özellikle hastaların anksiyete, postoperatif ağrı, diyastolik kan basıncı, kalp hızı üzerinde olumlu sonuçlarının olduğu, oksijen ve morfin gereksiniminde azalmaya ve daha iyi bir ruh sağlığının oluşmasına katkı sağladığı belirtilmiştir. Ayrıca müzik terapisi ameliyat sonrasında ilk altı saatte pitüiter uyarıya bağlı endorfin salınımında artmasına katkı sağlayarak ağrıyı gidermede de etkili olmuştur. Yani müziğin serotonin, dopamin, adrenalin, testosteron hormonları üzerinde de önemli etkisi bulunmaktadır dolayısıyla yaşam bulgularının ve sistemlerin düzenlenmesi için çok önemlidir. Müzik terapisi cerrahinin her alanında kullanılmaktadır. Son yıllarda özellikle kardiyak cerrahi, jinekolojik cerrahi, ortopedik cerrahi, pediatrik cerrahi gibi alanlarda kanıta dayalı olarak uygulanmaktadır. Florence Nightingale müzik terapisini acı ve anksiyete seviyesini düşüren, bireysel rahatlığı arttıran hemşirelik müdahalesi olarak tanımlamıştır. Bu açıdan müzik terapinin cerrahi hastalarında kullanılması hemşirelik uygulamalarının da zenginleşmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi geçiren hasta; Müzik terapisi; Tamamlayıcı tedavi

Effect Of Music Therapy On Surgical Patients

ABSTRACT

Surgical methods commonly used in the treatment of diseases; It awakens the feelings of fear, helplessness, worry and anxiety in individuals and causes them to feel threatened. In addition, being in a foreign environment and lack of knowledge about the

surgical process make individuals feel helpless. As a result of this effect, anger, anger, denial, anxiety, depression and stress symptoms are observed in patients. Stress and anxiety seen in individuals; It causes an increase in respiratory rate and depth, an increase in heart rate and blood pressure, nausea and headache, an increase in the need for anesthetic during surgery, an increase in the need for analgesics after surgery, development of complications and a prolongation of the recovery period and hospitalization time. For this reason, sedative drugs are frequently used to reduce the anxiety of patients before surgery, but these drugs cause side effects such as respiratory distress, hypothermia, decrease in blood pressure and loss of consciousness. The stress seen in individuals in the postoperative period causes cortisol release, this preparing the ground for the development of complications such as increased heart rate and hypertension. It is stated that stress is also associated with pain. It is stated that sympathetic nervous system activity caused by pain causes an increase in heart rate and peripheral vascular resistance, and consequently an increase in heart load, similar to stress. Also, inability to move due to pain; Especially after abdominal and thoracic surgery, the inability to breathe deeply, causing the inability to cough effectively, and as a result, hypoxia, atelectasia, pneumonia and lung infections may develop. In addition to these problems, stress also causes delayed wound healing, respiratory, gastrointestinal, urinary system dysfunctions and neuroendocrine / metabolic changes. It is stated that controlling postoperative stress reduces possible complications, mortality and morbidity rates, treatment, care costs, and repeated hospitalizations. Therefore, a good management of stress and anxiety is needed during the surgical preparation process. Here, too, nurses, who have been with the patient for the longest time and providing care, are at the key point. In addition to the pharmacological treatments applied by surgical nurses, traditional alternative and complementary medicine practices are also very important in order to eliminate these problems. Traditional alternative and complementary medicine practices used in the literature; referred to as acupuncture, meditation, massage, therapeutic touch, reiki, music therapy etc. These methods have advantages such as being easily applicable, not having side effects like pharmacological agents and not bringing an economic burden to the individual. Music therapy, which has been accepted for therapeutic purposes since the 19th century, is one of these methods. It has been reported in the literature that the use of music therapy before, during and after surgery is safe and can reduce many problems that may develop. In particular, it has been reported that it has positive results on anxiety, postoperative pain, diastolic blood pressure, heart rate, contributes to a decrease in oxygen and morphine requirement and a better mental health. In addition, music therapy was effective in relieving pain by contributing to the increase in endorphin release due to pituitary stimulation in the first six hours after surgery. In other words, music has an important effect on serotonin, dopamine, adrenaline and testosterone hormones, so it is very important for the regulation of vital signs and systems. Music therapy is used in all areas of surgery. In recent years, it has been applied based on evidence, especially in areas such as cardiac surgery, gynecological surgery, orthopedic surgery, and pediatric surgery. Florence Nightingale defined music therapy as a nursing intervention that reduces the level of pain and anxiety and increases individual comfort. In this respect, the use of music therapy in surgical patients will enable the enrichment of nursing practices.

Keywords: *Surgical Patient; Music therapy; Complementary medicine*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, feristahc@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, özgepekiniseri@gmail.com

EPİLEPSİ HASTALARINDA PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE UMUT DÜZEYİ İLİŞKİSİ

Gamze AKTAŞ¹, Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, epilepsi tanısı almış; ek psikolojik rahatsızlığı olmayan, yetişkin bireylerin psikolojik iyi oluş ve umut düzeylerinin belirlenmesi ve her iki durumun birbiri üzerine etkisinin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma, Nisan- Ağustos 2019 tarihleri arasında İstanbul'daki özel bir üniversite hastanesinin Nöroloji 132 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, sosyodemografik Bilgi Formu, Herth Umot İndeksi (HUI) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİO) ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri, Kruskal Wallis, Mann Whitney U testi ve Spearman Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamındaki hastaların %52,3'ünün 1-5 yıldır epilepsi hastası olduğu, %78'inin nadiren epilepsi nöbeti geçirdiği, %58,3'ünün epilepsinin günlük yaşamı "bazen" etkilediği ve %53,8'inin epilepsinin arkadaşlarla ilişkisini 'bazen' etkilediği belirlenmiştir. Hastaların %26,5'i epilepsi hastası olduğunu ilk öğrendiğinde çaresizlik hissettiğini, %56,8'i epilepsinin iş yaşamını "bazen" etkilediğini ve %50'si epilepsinin geleceğe dair planları "her zaman" etkilediğini belirtmiştir. Hastaların HUI ölçeği puan ortalaması 33,43±3,96 iken; PİO ölçeğinin ortalaması 38,29±8,60 olarak bulunmuş, HUI toplam puanı ve PİO toplam puanları arasında orta derecede-pozitif yönlü ilişki olduğu görülmüştür ($r=,60$) ($p<0,05$). Hastaların PİO puanını yordayan değişkenler 'medeni durum' ($\beta=0,150$; $p=0,30$), 'öğrenim durumu' ($\beta=0,287$; $p=0,000$) ve 'genel ruh hali' ($\beta= -0,198$; $p=0,002$) olarak tespit edilmiştir ($F=14,85$; $p=0,000$). HUI puanını yordayan değişkenler 'çalışma durumu' ($\beta= -0,158$; $p=0,48$), 'genel ruh hali' ($\beta= -0,287$; $p=0,001$) ve 'hastalık nedeniyle destek olacak kişi varlığı' ($\beta= -0,295$; $p=0,001$) olarak tespit edilmiştir ($F=5,81$; $p=0,00$).

Sonuç ve Öneriler: Epilepsi hastalarına bakım veren hemşirelerin, hastaların psikolojik iyi oluş ve umut düzeylerini etkileyen faktörlerini hemşirelik süreçlerini planlamada ele almaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epilepsi; Psikolojik iyi oluş; Umot düzeyi; Hemşirelik

Relationship Between Psychological Well-Being and Hope Levels of Epileptic Patients

ABSTRACT

Aim: The aim of the study, to determine the psychological well-being and hope levels of adult individuals who was diagnosed as epilepsy, did not have additional psychological disorders and to demonstrate the effects of both conditions on each other.

Methods: This descriptive research was conducted with 132 patients in a neurology service of a private university hospital in Istanbul between April and August 2019. In this study, the data were obtained with the socio-demographic Information Form, Herth Hope Index (HHI) and Psychological Well-Being Scale (PWBS). Number, percentage, overage and standard deviation values, Kruskal Wallis, Mann Whitney U test and Spearman Correlation Coefficient were used, in the evaluation of the data.

Results: Patients in the scope of the study , 52.3% of the patients in the study were epileptic patients for 1-5 years, 78% of them rarely had epileptic seizures, epilepsy affected "sometimes" 58.3% of the patients' daily life, and 53.8% of the patients' relationship with friends. 26.5% of the patients stated that when they first learned that they had epilepsy, they felt despair, 56.8% of them stated that epilepsy affected the work life "sometimes", and 50% of them said that, epilepsy "always" affected their future plans. HUI scale average score of the patients 33.43 ± 3.96; and PWB scale average score of the patients was 38.29 ± 8.60. A moderate-positive correlation was found between the HUI total score and the PIO total scores. ($r = , 60$) ($p < 0.05$). Variables predicting PWBS scores of the patients were; 'marital status' ($\beta = 0,150$; $p = 0,30$), 'educational Status' ($\beta = 0,287$; $p = 0,000$) and 'general mood' ($\beta = -0,198$; $p = 0,002$) ($F = 14.85$; $p = 0.000$). The variables that predict the HHI score were, 'working status' ($\beta = -0,158$; $p = 0,48$), 'general mood' ($\beta = -0,287$; $p = 0,001$) and 'presence of a person to support due to illness' ($\beta = -0,295$; $p = 0.001$) ($F = 5.81$; $p = 0.00$).

Conclusion: *It is recommended that nurses who care for epilepsy patients should consider the factors that affect the psychological well-being and hope levels of patients in planning nursing processes.*

Keywords: *Epilepsy; Psychological well-being; Hope level;Nursery.*

¹ Yeditepe Üniversitesi, Hastanesi, gamze_kts@hotmail.com

² İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, derya.beydag@okan.edu.tr

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE UYKU KALİTESİ İLE AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gizem EKENLER¹, Büşra ALTINEL²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinde uyku kalitesi ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipteki bu araştırma; Şubat 2020- Haziran 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı ve Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı'ndan da yazılı kurum izni alınmıştır. Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanım izni Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapan Ağargün'den alınmıştır. Araştırma; bir üniversitenin Hemşirelik Fakültesinde okuyan 827 öğrenciden evreni bilinen gruplarda örneklem büyüklüğü hesaplanarak (%95 güven aralığı %5 hata payı ile) 280 öğrenci ile yürütülmüştür. Sınıf düzeylerine göre tabakalama yapılarak ardından basit rastgele örnek seçim yöntemi ile öğrenciler seçilmiştir. Araştırma verileri tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını nedeniyle online formlar kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin temel özellikleri, sağlık özellikleri, uyku özellikleri ve 2019-2020 güz dönemi akademik ortalamalarını değerlendirmeye yönelik anket formu ve PUKİ kullanılmıştır. Verilerin analizi bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 23 istatistik paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,59 \pm 1,54$, %88,2'si kadın ve %99,6'sı bekadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin PUKİ puan ortalaması $6,36 \pm 2,54$ 'tür. Öğrencilerin %58,2'si PUKİ' ye göre kötü uyku kalitesine sahiptir. Araştırmada sigara kullananların PUKİ puan ortalaması $7,68 \pm 2,56$; yatmadan önce kafeinli içecek tüketenlerin PUKİ puan ortalaması $7,16 \pm 2,59$; ders dinlerken uyuklayan öğrencilerin PUKİ puan ortalaması ise $6,55 \pm 2,63$ 'tür. Sigara kullanan, yatmadan önce kafeinli içecek tüketen ve ders dinlerken uyuklayan öğrencilerin PUKİ'ye göre uyku kalitelerinin daha kötü olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin PUKİ puan ortalamaları ile akademik puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r < 0,20$ $p < 0,05$).

Sonuç: Bu araştırma sonucunda hemşirelik fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin genel olarak uyku kalitelerinin kötü olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden uyku kalitesi daha kötü olanların akademik puan ortalamaları daha düşüktür. Uyku, öğrencilerin not ortalamasına etki eden faktörler arasındadır. Öğrencilerin akademik başarılarının iyi olması, donanımlı mezunların yetiştirilmesinde ve meslek yaşamlarında sorumlu lider ya da insan gücü olarak görülmelerinde önemli rol oynamaktadır. Bu yüzden gelecekte profesyonel sağlık hizmetlerinin sunumunda yer alacak olan hemşirelik öğrencilerinin uyku kalitesinin önemi konusunda bilinçlendirilmesi için uygun danışmanlık hizmetleri verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı; Öğrenci; Hemşirelik; Uyku

Investigation of The Relationship Between Sleep Quality and Academic Success In Nursing Students

Authors

ABSTRACT

Aim: The purpose of this research; to examine the relationship between sleep quality and academic success in nursing students. **Method:** February 2020 June 2020 this descriptive type of research was conducted between. In the collection of the data, ethics committee approval was obtained from Selçuk University Faculty of Health Sciences Non-Invasive Research Ethics Committee and written institutional permission was obtained from the Faculty of Nursing Dean. Permission to use Pittsburgh Sleep Quality Index (PUKI) was obtained from Ağargün, who conducted the Turkish validity and reliability study. The research was conducted with 280 students (95% confidence interval with 5% margin of error) by calculating the sample size in groups whose universe is known from 827 students studying at the University's Nursing Faculty. After stratification according to class levels, students were selected using a simple random sample selection method. Research data were collected using online forms due to the Covid-19

outbreak that affected the whole World. The survey form and Pittsburgh Sleep Quality Index (PUKI) were used to evaluate students' basic characteristics, health characteristics, sleep characteristics and academic averages for the 2019-2020 fall semester. Analysis of the data was performed using T-test, one-way variance analysis (ANOVA), Pearson correlation analysis in independent groups. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 23 statistical package programs were used to analyze the data.

Results: The average age of the students participating in the study was 20.59 ± 1.54 , 88.2% were female and 99.6% were single. The average PUKI score of the students participating in the study was 6.36 ± 2.54 . 58.2% of students have poor sleep quality according to PUKI. In the study, the average PUKI score of smokers was 7.68 ± 2.56 ; the average PUKI score of those who consumed caffeinated beverages before bed was 7.16 ± 2.59 ; and the average PUKI score of students who napped while listening to the lesson was 6.55 ± 2.63 . It has been determined that the quality of sleep of the students who smoke, consume caffeinated beverages before going to bed and sleep while listening to lessons are worse than the PUKI. A significant association was found between the average PUKI score and the average academic score of the students participating in the study ($r < 0,20$ $p < 0,05$).

Conclusion: As a result of this research, it was found that the sleep quality of students studying at the Faculty of Nursing was poor in general. Among the students who participated in the study, those whose sleep quality was worse had lower average academic scores. Sleep is among the factors that affect grade point average of students. Good academic achievement of students plays an important role in educating well-equipped graduates and being seen as a responsible leader or manpower in their professional lives. For this reason, appropriate counseling services can be provided to raise awareness of the importance of sleep quality of nursing students who will participate in the provision of professional health services in the future.

Keywords: Academic Success; Student; Nursing; Sleep

¹ Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi Hastanesi; gizemekenler@gmail.com

² Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi; busraaltinel@gmail.com

MULTİPLE SKLEROZ (MS) TANISI ALMIŞ BİREYLERİN, MS'E İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ: BİR METAFOR ANALİZİ ÇALIŞMASI

Serap Güleç KESKİN¹, Kübra GÜLİRMAK², Murat TERZİ³

ÖZET

Amaç: Bu araştırma Multiple Skleroz (MS) tanısı almış bireylerin, MS' e ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla derinlemesine incelenmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim (fenomenolojik) deseninde tasarlanmış ve yürütülmüştür. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, nöroloji kliniğine kayıtlı 90 MS tanısı almış birey ile Ekim-Aralık 2019 tarihleri arasında MS tanısı almış bireyler için düzenlenen psikoterapi odasında yüz yüze derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında, sosyo-demografik verileri sağlayan kişisel bilgi formu, nitel verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Araştırmada nitel verilerin toplanması için geliştirilen yarı yapılandırılmış soru formunda yer alan sorular ile ilgili nitel araştırmalar konusunda iki uzman tarafından değerlendirilmiştir. Yarı yapılandırılmış soru formunun geçerlilik güvenilirliğini sağlamak için 10 MS tanısı almış birey ile ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama sonucunda yarı yapılandırılmış soru formuna son şekli verilmiştir. Ön uygulama araştırmaya dahil edilememiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden MS tanısı almış bireyler ile görüşme randevusu alınmış ve görüşmeler için sessiz ve rahat bir ortam sağlanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce 10-15 dakika aralığında değişen ısınma konuşmaları yapılmıştır. Görüşme sırasında katılımcıların ifadelerine karşılık sakin, yargısız, duygularını açığa çıkartacak terapötik iletişim teknikleri kullanılmıştır. Görüşmeler fenomenolojik görüşme yaklaşımıyla yürütülmüştür. MS tanısı almış bireylerden aydınlatılmış onam alındıktan sonra, görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. MS tanısı almış bireyler ile yapılan görüşmeler ortalama 20-40 dakika kadar sürmüştür. Katılımcıların MS hastalığına ilişkin ürettikleri metaforların bir listesi yapılmıştır. Daha sonra katılımcıların metaforları seçme sebepleri içerik analizi ile kodlanmıştır. Güvenirliği sağlamak için ise araştırmada ulaşılan kavramsal kategoriler altında verilen metaforların söz konusu kavramsal kategoriye temsil edip etmediğini kontrol etmek amacıyla nitel araştırma ve psikiyatri alanında iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Daha sonra iki uzman ve araştırmacı tarafından yapılan eşleştirmeler üçgenleme yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda her bir kavram için görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği $Güvenirlik = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Çalışmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenilirlik değerinin %70'in üzerinde olması çalışmanın güvenilirliği açısından yeterli görülebilir. Bu çalışmada Bu durumda, ifade edilen formül açısından $Güvenirlik = \frac{89}{89+3} \times 100 = \%97$ olarak bulunmuştur. Nitel çalışmalarda araştırmacılar arasındaki uzlaşmanın % 97 olarak bulunması, çalışmanın güvenilirliği açısından yeterli olduğunu ifade etmektedir.

Bulgular: Multiple Skleroz tanısı almış bireylerin, MS'in doğasına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla derinlemesine incelenmesi sonucu 56 metafor belirlenmiştir. Bu metaforlardan ise; muhtaç olan, bilinmez olan, ilişkide olan, seçimsiz olan, kontrolü ele alan şeklinde beş tema belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Multiple Skleroz tanısı almış bireylerin, duygularını ortaya çıkarmada metafor kullanma, psikoterapik bir yöntem olması, hastalığın yarattığı subjektif algılara bireysel bütüncül bakımla verilebilmesine olanak tanınması, kanıta dayalı çalışmalarda belirlenen belirsizlik, gibi psikosyal etkilerinin daha derinden anlaşılmasına ve yaşam üzerindeki kontrolün kaybı gibi diğer psikosyal belirtileri belirlemek açısından önemli bir yere sahiptir. Bu yöntemin daha sıklıkla kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Metafor; Multiple skleroz; Psikiyatri hemşireliği.

Determining The Perceptions of Individuals With A Diagnosis of Multiple Sclerosis (Ms): A Metaphorus Analysis Study ABSTRACT

Aim: This study was conducted to examine in-depth the perceptions of individuals diagnosed with Multiple Sclerosis (MS) through metaphor analysis.

Method: *This research has been designed and conducted in a phenomenological design within the framework of qualitative research approach. Samsun Ondokuz Mayıs University Health Practice and Research Center held in-depth face-to-face interviews in the psychotherapy room organized for individuals with MS between October and December 2019 with 90 individuals diagnosed with MS registered in the neurology clinic. In the study, a personal information form providing socio-demographic data was used in collecting quantitative data, and a semi-structured question form was used in collecting qualitative data. Qualitative research related to the questions in the semi-structured questionnaire developed for collecting qualitative data in the study was evaluated by two experts. In order to ensure the validity and reliability of the semi-structured questionnaire, a pre-application was carried out with 10 individuals diagnosed with MS. The semi-structured questionnaire was finalized as a result of the pre-application. The pre-application was not included in the study. An interview appointment was made with individuals diagnosed with MS who agreed to participate in the study and a quiet and comfortable environment was provided for the interviews. Warm-up talks varying between 10-15 minutes were made before starting the interview. During the interview, therapeutic communication techniques were used in response to the expressions of the participants to reveal their feelings, without judgment. The interviews were conducted with the phenomenological interview approach. After obtaining informed consent from individuals diagnosed with MS, the interviews were recorded on a tape recorder. Interviews with individuals diagnosed with MS lasted approximately 20-40 minutes. A list of the metaphors the participants produced about MS disease was made. Later, the participants' reasons for choosing metaphors were coded with content analysis. In order to ensure reliability, the opinions of two experts in the field of qualitative research and psychiatry were consulted in order to check whether the metaphors given under the conceptual categories reached in the study represented the conceptual category in question. Then, the pairings made by two experts and researchers were compared using the triangulation method. In the comparisons, the number of consensus and disagreement was determined for each concept, and the reliability of the study was calculated using the formula $Reliability = \frac{consensus}{consensus + disagreement}$. The reliability value performed specifically for the study can be seen as sufficient in terms of the reliability of the study. In this study, in terms of the formula expressed, the reliability = $(89/89 + 3) \times 100 = 97\%$. Finding a consensus of 97% between researchers in qualitative studies indicates that the study is sufficient for its reliability. Results: 56 metaphors were determined as a result of in-depth examination of the perceptions of individuals diagnosed with Multiple Sclerosis regarding the nature of MS through metaphor analysis. Among these metaphors; Five themes have been determined: the needy, the unknown, the relation, the no choice, the control.*

Conclusion and Recommendations: *The use of metaphors to reveal the emotions of individuals diagnosed with Multiple Sclerosis, its being a psychotherapeutic method, allowing individual holistic care for the subjective perceptions caused by the disease, the uncertainty determined in evidence-based studies, and the loss of control over life. It has an important place in determining other psychosocial symptoms. It may be recommended to use this method more often.*

Keywords: *Metaphor; Multiple sclerosis; Psychiatric nursing.*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, dr.seraps@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, kubra.gulirmak@omu.edu.tr

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, mterzi@omu.edu.tr

AHISKA TÜRKLERİNİN AİDİYET DUYGUSUNUN BENLİK SAYGISINA ETKİSİ

Muhammad LOMANOV¹, Serap GÜLEÇ²

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada Ahıska Türklerinin aidiyet düzeyi, benlik saygısı düzeyi ve aidiyet duygusunun benlik saygısına olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada nicel ve nitel yaklaşımlarının birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırma desenleri arasından sıralı açıklayıcı desen kullanılarak yapılmıştır. Araştırma 29.11.2019-14.03.2020 tarihleri arasında yürütülmüş, dâhil edilme kriterlerine uyan 225 kişi nicel aşamanın örneklemini, görüşme yapılan 25 kişi nitel aşamanın örneklemini oluşturmuştur ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Nicel verilerin toplanmasında “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Genel Aidiyet Ölçeği (GAÖ)” ve “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)”, nitel verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizi SPSS bilgisayar programı ile nitel verilerin analizi ise betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Nicel verilerin analizi sonucunda genel aidiyet ölçeğinin alt boyutlarından kabullenme boyutu 32.69 ± 6.62 yüksek, reddedilme boyutu 13.88 ± 7.37 düşük bulunmuştur. Genel aidiyet ölçeğinin toplam puanı 66.82 ± 11.57 yüksek, Rosenberg benlik saygısı ölçeği 1.46 ± 1.42 düşük olarak tespit edilmiş, Genel aidiyet ölçeğinin kabullenme alt boyutu ile Rosenberg benlik saygısı ölçeği arasında negatif yönlü zayıf ilişki $r = -0,374$, reddedilme alt boyutu arasında $r = 0,392$ pozitif yönlü zayıf ilişki olduğu ve genel aidiyet ölçeği ile Rosenberg benlik saygısı ölçeği toplam puanları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki elde edilmiştir ($p < 0,001$). Nitel çalışmada, nicel bulgularda elde edilen aidiyet ve benlik saygısı verilerini derinlemesine inceleyebilmek için nitel veri olarak aidiyet duygusu ve benlik saygısı konusunda yarı yapılandırılmış soru formu ile araştırmacı tarafından derinlemesine görüşme yapılmıştır. Nitel verilerin betimsel analizi sonucu “gurur ve sürgün”, “bireysel aidiyet”, “yasal statü/ kimlik” ve “metaforlar” olarak dört tema belirlenmiştir.

Sonuç: Ahıska Türklerinin aidiyet duygusu yüksek, benlik saygısı düşük ve aidiyet duygusunun benlik saygısına etkisi göç ve sürgün sonrası travma, yasal statü/kimlik sorunları ve Ahıska Türklerinin tanınmamaları vb. faktörler ile etki ettiği ve anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda Ahıska Türklerinin sürgün, göç, yasal statü ve kayıplar neticesinde oluşan düşük benlik saygısı onarımı için psikososyal destek programlarının oluşturulması, Ahıska Türklerinin tanınırlığının artırılmasıyla benlik saygısına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası medya mecralarında Ahıska Türklerine yönelik kültürlerini tanıtan belgesel ve tarih programlarının yayınlanması ve kültürlerini öne çıkaran organizasyonlar düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahıska; Aidiyet duygusu; Benlik saygısı; Göç; Hemşire

The Effect of The Sense of Belonging of Ahıska Turks on Self- Esteem

ABSTRACT

Aim: In this study, it is aimed to determine the effect of Ahıska Turks level of belonging, self-esteem level and sense of belonging on self-esteem.

Method: In this study, sequential explanatory pattern was done by using mixed method research patterns in which concrete and abstract approaches were used together. The research was conducted between 29.11.2019-14.03.2020 years. The research participants were interviewed and informed consent was obtained from them, 225 persons who met the sampling of the concrete phase and 25 persons constituted the sampling of the abstract phase. In collecting concrete data “Introductory Information Form”, “General Belonging Scale” and “Rosenberg Self-Esteem Scale”, in collecting abstract data semi-structured interview form was used. The concrete data analysis was evaluated with the SPSS computer program and the abstract data analysis was evaluated with the descriptive analysis method.

Result: As a result of analyzing concrete data the general belonging scale acceptance dimension from its sub-dimensions 32.69 ± 6.62 high, rejection size 13.88 ± 7.37 was found low. The total score of general belonging scale 66.82 ± 11.57 high, the

Rosenberg self-esteem scale 1.46 ± 1.42 was detected low. A negative weak relationship between the acceptance sub-dimension of the general belonging scale and the Rosenberg self-esteem scale $r = -0.374$, a weak positive relationship $r = 0.392$ between rejection sub-dimension and a negative significant relationship was found between the general belonging scale and the Rosenberg self-esteem scale total scores ($p < 0.001$). In the qualitative study, in order to examine the belonging and self-esteem data obtained in the quantitative findings in depth, the researcher conducted an in depth interview with the semi structured questionnaire on the sense of belonging and self-esteem as qualitative data. "Pride and exile", "individual belonging", "legal status/identity" and "metaphor" all descriptive analysis of abstract data.

Conclusion: It is concluded that Ahıska Turks have a high sense of belonging, low self-esteem was affected with trauma after immigration and exile, legal status/ identity problems, non-recognition of Ahıska Turks and similar factors and that with these effects there is a significant relationship. In line with these results, it is thought that establishing psychosocial support programs for the restoration of low self-esteem of Ahıska Turks as a result of exile, immigration, legal status and losses will contribute positively to self-esteem by increasing the recognition of Ahıska Turks. In this context, it is recommended to broadcast documentary and history programs introducing their culture for Meskhetian Turks in national and international media channels and to organize organizations that highlight their culture.

Keywords: Ahıska; Sense of Belonging; Self-Esteem; Migration; Nurse

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, horbekt@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, dr.seraps@omu.edu.tr

MULTİPL SKLEROZ (MS) TANILI BİREYLERİN ÖZNEL İYİ OLUŞ DURUMLARININ İNCELENMESİ

Nurhayat ÖZKAN¹, Serap GÜLEÇ², Murat TERZİ³

ÖZET

Amaç: Multipl Skleroz tanısı alan bireylerin öznel iyi oluş durumlarının incelenmesi.

Yöntem: Araştırma, Nisan-Mayıs 2019 tarihleri arasında OMÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin Nöroloji Polikliniğinde tedavi gören, en az altı ay önce tanı almış, 18-69 yaş arasında çalışmaya katılmayı kabul eden, zihinsel ve organik engeli olmayan 150 kişi ile yürütülmüştür. Araştırmada verilerin toplanmasında Kişisel Soru Formu ve ve Öznel İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi bilgisayarda SPSS 22.00 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılanların ortalama yaşı 42, il merkezinde yaşayanların oranı %60.0'dır. Katılımcıların %32.7'si ilköğretim mezunudur. Evlilerin oranı %24.7, geliri giderine denk olanların oranı %58.7, MS tanısı 11 yıl ve üzeri olanların oranı %40.0'dır. Yaşayan çocuğu olmayanların oranı %24.7'dir. EDSS (Genişletilmiş Özürlülük Durum Ölçeğinin) skoru da ortalama 2.5'tir. 150 kişi üzerinde uygulanan ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.939 olarak elde edilmiştir ve bu da ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. MS tanılı bireylerin Öznel İyi Oluş düzeyi 4.48 ile 2.93 arasında yer almış ve ortalama değerin (2.5) üzerinde bulunmuştur. Korelasyon analizi sonuçlarına göre EDSS (Genişletilmiş Özürlülük Durum Ölçeğinin) Skoru ile toplam puan arasında negatif yönlü zayıf düzey anlamlı bir ilişki vardır. Demografik özelliklere göre ölçek puanlarının karşılaştırılması sonucu geliri az olanların ortalama değeri (153.1) geliri fazla olanların ortalama değerinden (184.6) daha düşük elde edilmiştir.

Sonuç: Elde edilen bulgular doğrultusunda MS tanılı bireylerin Öznel İyi Oluş durumları ortalama değerin üzerinde bulunmuştur. EDSS (Genişletilmiş Özürlülük Durum Ölçeğinin) skoru ve gelir -gider durumları Öznel İyi Oluş durumlarını olumsuz yönde etkilemektedir. MS tanılı bireylerin iş gücü kayıpları etkisiyle erken emeklilik ve ekonomik sınırlılıklar için başvurabilecekleri resmi destek sistemleri hakkında bilgilendirilmelidir. MS tanılı bireylerin ilişkilerinin sağlıklı yürümesi ve yaşama daha olumlu bakabilmeleri, psikolojik danışma hizmeti almaları için bilgilendirilmelidir. MS tanılı bireyin ailesi ve yakın çevresine MS tanılı bireyin sosyal destek ihtiyacının giderilmesinde MS tanılı bireylerle beraber sosyal organizasyonlara katılımı önerilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; Multiple skleroz; Ölçek; Öznel iyi oluş

Investigation of The Special Well-Being Status of Individuals With Multiple Sclerosis (MS)

ABSTRACT

Aim: To examine the Subjective Well-being of individuals diagnosed with Multiple Sclerosis.

Method: The study was conducted with 150 people who were treated at the Neurology Polyclinic of OMU Health Application and Research Center between April and May 2019, who were diagnosed at least six months ago, accepted to participate in the study between the ages of 18-69, and did not have mental and organic disabilities. Personal Question Form and Subjective Well-being Scale were used to collect data in the study. The evaluation of the data was carried out using the SPSS 22.00 program on the computer.

Results: The average age of the participants is 42, and the rate of those living in the city center is 60.0%. 32.7% of the participants are primary school graduates. The proportion of married people is 24.7%, the rate of those whose income is equivalent to their expenses is 58.7%, and the rate of those with a diagnosis of MS for 11 years or more is 40.0%. The rate of those who do not have a living child is 24.7%. EDSS (Expanded Disability Status Scale) score is also 2.5 on average. The Cronbach Alpha value of the scale, which was applied on 150 people, was found to be 0.939, which indicates that the scale is a highly reliable scale. Subjective Well-being level of individuals with MS was between 4.48 and 2.93 and was above the average value (2.5). According to the results of correlation analysis, there is a negative weak level significant relationship between the

EDSS (Expanded Disability Status Scale) score and the total score. As a result of the comparison of scale scores according to demographic characteristics, the average value of those with low income (153.1) was found to be lower than the average value of those with high income (184.6).

Conclusion: *In line with the findings obtained, the subjective well-being of individuals with MS was found to be above the average value. EDSS (Expanded Disability Status Scale) score and income-expense situations negatively affect Subjective Well-being. Individuals diagnosed with MS should be informed about the official support systems they can apply for early retirement and economic limitations due to labor loss. Individuals diagnosed with MS should be informed so that their relationships are healthy, they can look at life more positively, and receive psychological counseling. The family and immediate environment of the person diagnosed with MS should be advised to participate in social organizations together with individuals diagnosed with MS in order to meet the social support needs of the individual with MS.*

Keywords: *Nursing; Multiple sclerosis; Scale; Subjective well-being*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, nuruzayozge@hotmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, dr.seraps@gmail.com

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, mterzi@omu.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI STRES DÜZEYLERİ

Sibel TÖRE¹, Özge İŞERİ²

ÖZET

Stres; bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal çevresindeki uyumu bozan durumlar nedeniyle, organizmalarının sınırlarının ötesinde gayret göstermesi olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla stres, bireylerin kapasitelerini azaltarak veya zorlayarak iyilik hallerini olumsuz etkilemektedir. Stresli bireyler baş ağrısı, kas ağrısı, döküntü, yorgunluk, iştahsızlık, hipertansiyon, kalp hastalığı ve bağışıklık yetmezliği gibi fiziksel; anksiyete, sinirlilik, gerginlik, güvensizlik, öfke patlaması, tükenmişlik, depresyon gibi duygusal; dikkat dağınıklığı, odaklanamama, verimlilikte azalma, muhakeme yeteneğinde azalma gibi zihinsel; rencide edici davranışlar, aşırı savunmacı tutumlar, insanlara güvensizlik hissi, sosyal ortamdan geri çekilme gibi sosyal sorunlar yaşayabilmektedir. Bu durumda bireylerin yaşadığı stresin düzeyini, aşırı yük olarak algılaması ve kontrol edememesi durumunu ifade eden "algılanan stres" kavramı ön plana çıkmaktadır. Yapılan çalışmalar bireylerin yaşadıkları deneyimlerle ilgili duygu ve düşünceleri ne kadar olumsuzsa; algıladıkları stres düzeylerinin de o kadar yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda kişiler için üniversiteye başlamak yani yeni bir yaşama başlangıç yapmak da bir stresör olarak tanımlanabilmekte ve algılanan stresi arttırabilmektedir. Oysaki üniversite yaşamı, öğrencilere farklı bakış açıları kazandıran ve farklı yaşam tarzlarını keşfedebilecekleri yeni sosyal ortamlar sunmaktadır. Ancak üniversite yaşamı aynı zamanda öğrencilerinin bedensel ve psikolojik sınırlarını aşan dolayısıyla onların kapasitesini zorlayan bir süreçtir. Dolayısıyla bu süreç öğrencilerin stres düzeylerini arttırabilecek birtakım zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklar; üniversite hayatına uyum problemleri; kayıt sürecinde yaşanabilecek problemler, bireylerarası iletişim yetersizliği, kimlik arayışı, aileden uzak kalma, gelecek kaygısı, barınma ve ekonomik problemler, derslerin takibinde ve oryantasyonunda yaşanan zorluklar olarak ifade edilmektedir. Sosyal, kültürel ve ekonomik değişikliklerin sebep olduğu bu sorunlar öğrencilerde çok yönlü stres olarak algılanmaktadır. Algılanan bu stres durumu, bireylerde farklı sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına da yol açarak yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinin, uzun süre ve kontrol edilemeyen strese maruz kalmaları; onların profesyonel kimliklerini ve sağlık durumlarını olumsuz etkilemekte, düşünme ve karar alma süreçlerini zayıflatmakta, becerilerini geliştirmelerine engel olmakta ve akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir. Ancak stres, her zaman bireylerde olumsuz etkilere neden olmamaktadır. Bireyler tarafından algılanan hafif düzeyde stres, bazen bir uyarıcı olabilmekte ve bireyi harekete geçiren, kapasitelerini ortaya koymalarını sağlayan bir güdüleme aracı olarak kullanılabilir. Bu nedenle öğrencilerin, eğitim hayatlarından en üst düzeyde yarar sağlaması, akademik başarı elde etmeleri, olumlu profesyonel kimlik gelişimleri için stresle başa çıkabilmeleri oldukça önemlidir. Öğretim elemanları bu bağlamda kilit noktadadır. Geleceği şekillendiren akademisyenlerin öğrencilerin eğitiminde stres düzeyini etkileyen faktörleri belirleyebilmesi, streslerini kontrol etmelerine yardımcı olabilecek stratejileri geliştirmelerine katkı sağlaması, klinik ve akademik bakış açısıyla onlara destek vermesi, öğrencilerin öz farkındalık düzeylerinin geliştirilmesi için çaba göstermeleri ve rehber olmaları oldukça önemli uygulamalardır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan stres; Stres; Üniversite, Üniversite öğrencileri,

The Stress Levels Perceived By University Students

ABSTRACT

Stress is defined as the effort of individuals beyond the limits of their organisms due to conditions that disrupt the harmony in their physical, psychological and social environment. Therefore, stress negatively affects individuals' well-being by reducing their capacities or by forcing them. Stressed individuals may experience physical problems such as headache, myalgia, rash, fatigue, anorexia, hypertension, heart disease and immune deficiency; emotional problems such as anxiety, irritability, tension, insecurity, anger burst, burnout, depression; mental, such as distractibility, inability to focus, decrease in efficiency, and decrease in reasoning ability; social problems such as offensive behaviors, overly defensive attitudes, feeling of insecurity in people, withdrawal from the social environment. In this case, the concept of "perceived stress", which refers to the individual's perception

of the level of stress as excessive load and the inability to control it, comes to the fore. In this context, starting university -starting a new life-, can be defined as a stressor and can increase perceived stress. But, university life offers new social environments that give students different perspectives and where they can explore different lifestyles. However, university life is also a process that transcends the physical and psychological limits of its students, thus straining their capacity. Therefore, this process brings with it some difficulties that can increase the stress levels of students. These difficulties; adaptation problems to university life, problems that can be experienced during the registration process, lack of interpersonal communication, search for identity, staying away from the family, anxiety for the future, accommodation and economic problems, difficulties in following and orientation of the lessons. These problems caused by social, cultural and economic changes are perceived as multidimensional stress in students. This perceived stress situation also causes the emergence of different health problems in individuals and negatively affects the quality of life. Therefore, the exposure of university students to long-term and uncontrollable stress; It adversely affects their professional identity and health status, weakens their thinking and decision-making processes, prevents them from developing their skills, and negatively affects their academic success. However, stress does not always cause negative effects on individuals. Mild stress perceived by individuals can sometimes be a stimulant and can be used as a motivation tool that activates the individual and enables them to demonstrate their capacities. For this reason, it is very important for students to cope with stress in order to benefit from their education life at the highest level, achieve academic success, and develop positive professional identity. Teaching staff are at the key point in this context. It is very important for the academicians who shape the future to be able to identify the factors affecting the stress level of students in their education, to contribute to the development of strategies that can help them control their stress, to support them with a clinical and academic perspective, and to strive and guide students' self-awareness.

Keywords: *Perceived stress; Stress; University; University students*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, sibeltore@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ozgepekiniseri@gmail.com

KOLCABA KONFOR KURAMINA GÖRE HİSTEROSALPİNGOGRAFİ İŞLEMİ UYGULANAN KADININ HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Sümeyye BAL¹, Özen KULAKAÇ²

ÖZET

Histerosalpingografi (HSG), servikal kanaldan uterin kaviteye radyopak madde verilerek uterin kavite ve tubaların radyolojik olarak değerlendirme işlemine denir. HSG invaziv bir işlemdir ve genellikle kadınlar tarafından konforun bozulduğuna işaret eden "rahatsız edici, anksiyete yaşatıcı ve acı/ağrı verici" olarak tanımlanır. Bu sunumda ikinci kez HSG çekimi uygulanan kadına Kolcaba Konfor Kuramı'na göre verilen hemşirelik bakımı ve bakıma ilişkin kadının tepkileri anlatılmaktadır. Konforu etkileyen fiziksel boyuttaki sorunlar; sesler, ortamın kokusu, ve ortamdaki sandalye vb. araçlardır. Psikospiritüel boyutta, işleme ikinci kez girecek olmasından dolayı utanma ve şehir dışından işlem için geldikleri için aile üyelerine karşı bağımlılık hissetmesi yer almaktadır. İşlem nedeniyle korku ve stres duymaktadır. Çevresel boyutta, işleme girme nedeniyle ilişkili yaşadıkları stres ve korku, uyku bozukluklarına yol açabilmektedir. Sosyokültürel boyutta ise iki işlem arasında, yapılacak işlemler hakkında düşünme durumu nedeniyle sosyal izolasyon riski mevcuttur. Verilen bakım doğrultusunda kadının konfor düzeyi bakım ve tedavi sonrasında genel konfor ölçeğine göre 2.10' dan 3.02'ye yükselmiştir. Visual Analog Skala değeri işlem sırasında 9 iken işlem sonrasında 2 'ye gerilemiştir. Bireyin ihtiyaçlarının karşılanması için konfor kuramının kullanılmasının yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Histerosalpingografi; Akut ağrı; Hasta konforu; Hemşirelik bakımı; Hemşirelik

Nursing Care of Women Undergoing Hysterosalpingography According To Kolcaba Comfort Theory: Case Presentation

ABSTRACT

Hysterosalpingography (HSG) is the radiological evaluation of the uterine cavity and tubules by giving radiopaque material from the cervical canal to the uterine cavity. HSG is an invasive procedure and is often described by women as "uncomfortable, anxiety-inducing and painful", which indicates impaired comfort. In this presentation, the responses of the woman to the nursing care given according to Kolcaba Comfort Theory to the woman who was applied HSG for the second time are explained. Physical-dimension problems affecting comfort; sounds, the smell of the environment, and the chair in the environment, etc. are tools. In the psychospiritual dimension, there are feelings of embarrassment for entering the procedure for the second time and a feeling of dependence on family members for coming from outside the city for the procedure. She feels fear and stress due to the procedure. In the environmental dimension, the stress and fear they experience due to the procedure can lead to sleep disorders. In the sociocultural dimension, there is a risk of social isolation between two processes due to the state of thinking about the procedures to be done. In line with the care given, the comfort level of the woman increased from 2.10 to 3.02 according to the general comfort scale after care and treatment. While the Visual Analogue Scale value was 9 during the process, it decreased to 2 after the process. It is thought that it will be beneficial to use comfort theory to meet the needs of the individual.

Keywords: Hysterosalpingography; Acute pain; Patient comfort; Nursing care, Nursing

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, sumeyye.bal@omu.edu.tr

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı ozenkulakac@omu.edu.tr

MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELEDE HEMŞİRELİK

Figen ÇAVUŞOĞLU¹, Yonca ERMAN²

ÖZET

Madde bağımlılığı önemli bir halk sağlığı sorunu olup mücadelede ekip çalışması önemlidir ve bu ekipte hemşireye önemli rol ve sorumluluklar düşmektedir. Hollanda'da tütün bağımlılığı tedavisi uygulama kılavuzu kapsamında yapılan bir araştırmada hemşirelerin diğer sağlık profesyonellerine göre sigarayı bırakma bakım ve uygulamalarında daha az engelle karşılaştıkları bildirilmiştir. Sigara bırakmada hemşirelik girişimlerini inceleyen Cochrane Review çalışmasında da hemşirelerin yapmış olduğu sigara bırakmayı motive etme ve davranışsal destek sağlama girişimleri ile uzun süreli bırakma davranışı gösteren birey sayısında artışa sebep olduğu orta derecede kanıt olarak sunulmuştur. Görüldüğü üzere hemşire bağımlılık tedavisinde önemli bir konumda yer almaktadır. Bu konuda hemşirelerin öz-yeterliliği arttırmak için eğitim verilmesi önemlidir. Hastaların sigara bırakmasına yönelik hemşirelere uygulanan web tabanlı eğitim sonrası yapılan danışmanlık girişimiyle hastaların sigarayı bırakma konusunda olumlu davranış gösterdikleri ve bu eğitimin hemşirelerin sigarayı bırakma konusundaki öz-yeterliliklerini ve danışmanlık motivasyonunu arttırdığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bir çalışmada iş sağlığı hemşirelerinin sigara bağımlılığı konusunda yüksek öz-yeterliliğe sahip olmalarının, sigara bırakma hizmetleri sunumlarını doğrudan ve olumlu etkileyen bir aracı olduğu ortaya çıkmıştır. Meslekte deneyim kazanmak da öz-yeterliliği artıran faktörler arasında yer almaktadır. Bağımlılık konusunda deneyimli olan sağlık çalışanlarının tutum ve davranışlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin bilişsel davranışçı terapi teknikleri ve psikiyatri hemşireliği yaklaşımıyla madde bağımlısı bireyin anksiyetesinin azaltılması ve stresle baş etme becerilerinin gelişmesine katkı sağladıkları ortaya konmuştur. Bununla birlikte bağımlılığı önleme çalışmalarında hemşireler, bireyde bağımlılığa neden olabilecek duyguların neler olduğunu fark edip, kişiye farkındalık kazandırabilme, bu duyguları önleyici müdahalelerde bulunup, stresten uzaklaşabilme becerisi kazandırabilmelidir. Madde bağımlılığı ile mücadelede oldukça önemli rolleri bulunan hemşirelerin de madde kullanımlarının olduğu bilinmektedir. Uluslararası Hemşirelik Konseyi hemşireler arasında madde kötüye kullanım oranının %10-15 olduğunu ve hasta bakımı için risk oluşturduğunu belirtmiştir. Yapılan çalışmalarda hemşirelerin sigara kullanım oranlarının %29.5-68.0, alkol kullanım oranlarının %44-92,5 arasında değiştiği, diğer uyuşturucu kullanım oranlarının ise ortalama %3 civarında olduğu ve bu oranın kronik hastalıkları önlemede sağlıklı yaşam biçimi oluşturmayı engelleyeceği düşünülmektedir. Sağlık çalışanlarının özellikle sağlık bakım ortamlarında sigara içmeleri; hastaların tütünü bırakmalarını engelleyen, olumsuz bir örnek olarak görülmektedir. "Dumansız hastane" konusunda sağlık personelinin görüşlerini belirlemek için yapılan bir çalışmada, hemşirelerin %23.6'sının sigara kullandığı, sigara kullananların çoğunun (%32) sadece kapalı alanlarda, kullanmayanların (%51) ise hem kapalı hem de açık alanda bu uygulamanın yapılmasını istedikleri saptanmıştır. Hemşirelerin madde kullanımlarının hastalara bakım vermedeki tutumlarıyla ilişkili olduğu, özellikle ortalama düzeyde alkol kullanımı olan hemşirelerin hiç kullanmayanlara göre alkol bağımlısı hastalarla çalışmayı daha az cazip buldukları ve kendilerini hastaların sorunlarıyla başa çıkma konusunda daha az başarılı buldukları görülmüştür. Bağımlılığın önlenmesi ve tedavisi alanında önemli bir role sahip olan ve toplumda rol model konumunda bulunan hemşirelerin öncelikle kendilerinin bırakmaları yönünde destek alması ve ardından mücadele girişimlerine yönelik alana özgü daha fazla eğitimler verilerek öz-yeterlilik ve farkındalıklarının artırılması önemlidir. Bu bildirinin amacı madde bağımlılığı ile mücadelede hemşirenin önemini ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Hemşire; Madde bağımlılığı; Önleme; Sigara; Alkol

Nursing in Combating Substance Addiction

ABSTRACT

Substance addiction is an important public health problem, teamwork is important in combating it, and nurses have important roles and responsibilities in this team. In a study conducted within the scope of tobacco addiction treatment practice guide in the Netherlands, it was reported that nurses faced less obstacles in smoking cessation care and practices than other health professionals. In the Cochrane Review study examining nursing interventions in smoking cessation, it was presented as moderate

evidence that attempts by nurses to motivate to quit smoking and provide behavioral support caused an increase in the number of individuals with long-term quitting behavior. As can be seen, nurses play an important role in addiction treatment. It is important to train nurses in this regard to increase their self-efficacy. It was concluded that the patients showed positive behavior about smoking cessation with the web-based counseling initiative after the web-based training for smoking cessation, and this training increased the self-efficacy and counseling motivation of nurses to quit smoking. In a study, it was revealed that occupational health nurses' high self-efficacy in smoking addiction is a tool that directly and positively affects their smoking cessation services. Gaining experience in the profession is also among the factors that increase self-efficacy. It has been observed that the attitudes and behaviors of healthcare professionals who are experienced in addiction are more positive than others. Moreover, it has been revealed that nurses working in the psychiatry clinic contribute to the reduction of anxiety of the substance addict and the development of stress coping skills with cognitive behavioral therapy techniques and psychiatric nursing approach. However, in addiction prevention studies, nurses should be able to recognize the emotions that may cause addiction in the individual, to raise awareness, to take preventive interventions and to gain the ability to get away from stress. It is known that nurses, who have an important role in combating substance addiction, also use substances. The International Nursing Council stated that the rate of substance abuse among nurses is 10-15% and poses a risk to patient care. In studies conducted, it is thought that smoking rates of nurses vary between 29.5-68.0%, alcohol use rates between 44-92.5%, other drug use rates are around 3% on average, and this rate will prevent creating a healthy lifestyle in preventing chronic diseases. Healthcare workers smoking, especially in healthcare settings; it is seen as a negative example that prevents patients from quitting tobacco. In a study conducted to determine the opinions of healthcare professionals on "smoke-free hospitals", it was found that 23.6% of nurses smoke, most of the smokers (32%) want this practice only indoors, and those who do not (51%) want this practice both indoors and outdoors. . It was observed that nurses 'substance use was related to their attitudes in caring for patients, and nurses with an average alcohol use in particular found working with alcohol-dependent patients less attractive than those who never used them and found themselves less successful in dealing with patients' problems. It is important that nurses, who have an important role in the prevention and treatment of addiction and who are role models in the society, get support for quitting by themselves, and then increase their self-efficacy and awareness by providing more field-specific trainings for combat attempts. The purpose of this report is to reveal the importance of nurses in combating substance addiction.

Keywords: Nurse; Substance abuse; Prevention; Cigarette; Alcohol

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, figencavusoglu55@hotmail.com

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, yoncaerman@gmail.com

PANDEMİ HASTANELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Zeynep KARABACAK¹, Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, pandemi hastanelerinde çalışan hemşirelerin psikolojik sağlamlık düzeyi ve etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı nitelikteki bu çalışmanın örneklemini Mayıs-Ağustos 2020 tarihleri arasında sosyal paylaşım ağları üzerinden katılmayı kabul eden, pandemi hastanesinde aktif olarak hasta bakımına katılan 275 hemşire oluşturmuştur. Araştırma verileri, tanımlayıcı veri toplama formu ve Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (PSÖ) ile elde edilmiştir. Ölçek, Connor ve Davidson (2003) tarafından geliştirilmiş, ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması Karairmak (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 25 maddeden oluşur ve puanlama 'hiç doğru değil' (0) ve 'her zaman doğru' (4) arasında değişen 5'li likert tipine sahiptir. Ölçekten alınan daha yüksek puanlar daha fazla psikolojik sağlamlığa sahip olmayı gösterir. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, sayı-yüzdeler hesaplamaları, t testi, ANOVA ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin PSÖ puan ortalaması 63,23±5,86 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan hemşirelerin psikolojik sağlamlık, azim ve kişisel yeterlilik, olumsuzluğa dayanıklılık, ruhsal eğilim düzeylerinin orta düzeyde olduğu; hemşirelerin cinsiyeti ile azim ve kişisel yeterlilik puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu ve erkek hemşirelerin azim ve kişisel yeterlilik düzeyinin, kadın hemşirelere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Hemşirelerin, çalıştığı hastane türü ile olumsuzluğa dayanıklılık puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu; özel hastanede çalışan hemşirelerin olumsuzluğa dayanıklılık düzeyinin araştırma hastanelerinde çalışan hemşirelere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu; devlet ve özel hastanelerde çalışan hemşirelerin olumsuzluğa dayanıklılık düzeyinin diğer hastanelerde çalışan hemşirelere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Hemşirelerin COVID-19 tanısı alan hastanın bakımı ile ilgili eğitim alma durumu, hastalarla temas halinde iken kendini koruduğunu düşünme durumu ve yöneticilerinin pandemi sürecinde destek olduğunu düşünme durumu ile psikolojik sağlamlık düzeyi arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Meslekte çalışma yılı arttıkça ve umutsuzluğa kapılma sıklığı azaldıkça psikolojik sağlamlığın artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Sonuç: Hemşirelerde psikolojik sağlamlık düzeyini arttıracak danışmanlık programlarına ve risk faktörlerinin etkisini azaltacak eğitimlere, yöneticiler ile hemşireler arasında sağlıklı iletişim kanallarının oluşturulmasına, hemşirelerin zorluklarla mücadele etmesini kolaylaştırıcı tedbirlere önem verilmelidir.

Anahtar kelimeler: Psikolojik sağlamlık; Covid-19; Mesleki özellikler; Hemşire; Hastane.

Psychological Resilience Level of Nurses Working in Pandemic Hospitals and Influencing Factors

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to examine the psychological resilience level of nurses working in pandemic hospitals and the influencing factors.

Methods: The sample of this descriptive, cross-sectional and relationship-seeking study consisted of 275 nurses who agreed to participate via social media platforms and actively participated in patient care at the pandemic hospital at May-August 2020 periods. Research data were obtained using a descriptive data collection form and the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). The scale was developed by Connor and Davidson (2003), and the adaptation study of the scale to Turkish culture was conducted by Karairmak (2010). The scale consisted of 25 items included in the original form. Items are rated on a 5-point scale from not all true (0) to true nearly all the time (4) and higher score shows greater resilience. Mean, standard deviation, number / percentage calculations, t test, ANOVA and regression analysis were used to evaluate the data.

Results: *The PSQ mean score of the nurses participating in the study was 63.23 ± 5.86 . It was found that the psychological resilience, perseverance and personal competence, resistance to negativity and mental disposition level of the nurses participating in the study were at a moderate level. It was found that there is a statistically significant difference between the nurses' gender and their tenacity and personal competence points, and the perseverance and personal competence levels of male nurses are significantly higher than female nurses. It was found that there is a statistically significant difference between the type of hospital the nurses work in and the average point of resistance to negativity; The level of resistance to negativity of the nurses working in private hospitals was significantly higher than the nurses working in research hospitals; It was found that the level of resistance to negativity of nurses working in public and private hospitals was significantly higher than nurses working in other hospitals. It has been determined that there is a significant difference between nurses' psychological resilience level and state of education about the care of patients diagnosed with COVID-19, state of thinking that they are protecting themselves while in contact with patients, state of thinking that their managers supporting during the pandemic process. It was found that as the years of work increased and the frequency of despair decreased, psychological resilience increased.*

Conclusion: *Attention should be given to counseling programs that will increase the psychological resilience of nurses and to trainings that will reduce the effect of risk factors, establish healthy communication channels between managers and nurses and measures to facilitate nurses' coping with difficulties.*

Key words: *Psychological resilience; Professional features; Nurse; Hospital.*

¹Şişli Memorial Hastanesi, zeynepkarabacak76@gmail.com

² İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, derya.beydag@okan.edu.tr

ÖZET

Deliryum; akut veya subakut başlayabilen, bilişsel işlevlerde bozulma, uyku uyanıklık döngüsünde düzensizlik, artmış / azalmış psikomotor aktivite ile karakterize olan organik, geçici ve mental bir sorundur. Etiyolojisinde; alkolden madde intoksikasyonuna, metabolik nedenlerden enfeksiyonlara ve hatta cerrahi operasyonlardan hospitalizasyona kadar birçok etken rol oynamaktadır. Hiperaktif, hipoaktif ve karma olmak üzere üç tipte karşımıza çıkan deliryumun hiperaktif tipinde; ajitasyon, halisünasyon, yönelim bozukluğu ön plandayken, hipoaktif tipte ise daha çok içe kapanma, laterji, uyku-uyanıklık düzeyinde azalma görülmektedir. Karma tip deliryumda ise hastada her iki tipte görülen belirtiler bulunabilmektedir. Deliryum hastaların %10-80'ini etkileyen oldukça ciddi bir sağlık sorunudur. Bu sebepten dolayı deliryum tablosunun özellikleri ve gelişimine neden olan faktörlerin sağlık çalışanları, özellikle de hemşireler tarafından iyi bilinmesi gerekmektedir. Çünkü belirtiler ve etiyojiler birçok hastalık ile benzer olduğu için karıştırılabilmektedir. Literatürde hemşirelerin, deliryuma biraz daha fazla dikkat etmeleri ve kanıt temelli bilgiler ışığında hareket etmeleri ile ölüme kadar gidebilen olumsuz sonuçların önlenebileceği belirtilmektedir. Bunun başarabilmesi ancak yeterli bilginin sağlanması ve uygulamaya aktarılmasıyla mümkündür. Yapılan çalışmalar hemşirelerin yoğun bakımda yatan hastalarda deliryum görülmesinin normal bir süreç olarak algılandığını saptamıştır. Ayrıca hemşirelerin yarısı uygulanan ölçeklerin karmaşıklığından ve hastaların entübe olmasından dolayı deliryum değerlendirmesini nitelikli bir şekilde yapamadıklarından bahsetmiştir. Bu durum deliryum tablosunun hemşireler tarafından doğru şekilde algılanmadığını ve değerlendirilemediğini göstermektedir. Oysa ki deliryum yönetiminde kaliteli ve bütüncül bir hemşirelik bakımına gereksinim vardır. Öncelikle deliryumun ilaç intoksikasyonundan, depresyondan ve ilaç yoksunluğundan ayırt edilmesi gerekmektedir. Bunun için hastanın madde kullanımına ve psikolojik durumuna ilişkin öyküsü alınmalıdır. Klinik durum madde yoksunluğundan veya psikolojik faktörlerden kaynaklanmıyorsa bilişsel girişimlerin planlanması, çevresel düzenlemelerin yapılması, fizyolojik desteğin sağlanması ve hastanın erken mobilizasyonu sürecin en önemli girişimleri arasındadır. Ağrının giderilmesi, uyarıcı yoksunluğunun ortadan kaldırılması, uyku örüntüsünün ve sıvı elektrolit dengesinin düzenlenmesi, mekanik ventilatördeki hastalara en düşük düzeyde sedasyon uygulanması, çoklu ilaç kullanımından kaçınılması da önerilen diğer kanıt temelli uygulamalar arasındadır. Bu süreci iyi yönetemeyen hemşirelerin daha çok fiziksel kısıtlama ve ilaç kullanımına başvurdukları belirtilmiştir. Ayrıca yapılan araştırmalar hemşirelerin özellikle hiperaktif deliryumdaki hastaların yıkıcı davranışları nedeniyle de günlük yaşadıklarını göstermektedir. Bu hastaların bağırma, vurma, tırmalama ve yatağa tırmanma gibi davranışları hemşirelerin korku, kaygı, moral ve motivasyon kaybı, stres, başarısızlık duygusu gibi birçok olumsuz duyguyu yaşamalarına ve güvenlik ile ilişkili sorunlar deneyimlemelerine neden olmaktadır. Bu olumsuzlukları her zaman iyi yönetemeyip kendi yaşantısına yükleyen hemşirelerin psikososyal sorunlarının görülmesi, deliryumdaki hasta ile yetersiz baş etmesi ve yetersiz bakım vermesi kaçınılmazdır. Bu nedenle hemşirelerin deliryumu iyi tanınması, yapılacak müdahalelere yön verebilmesi, stresli ortamı bilgi ve becerisiyle yönetebilmesi, planlamalarını bilimsel bilgiyle yapabilmesi ve bakıma entegre etmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Deliryum; Hemşirelik; Hemşirelik yaklaşımı; Yoğun bakım

Delirium Problem Seen in Intensive Care and Nursing Approach**ABSTRACT**

Delirium is an organic, temporary and mental problem that may begin from acute or subacute, characterized by impaired cognitive functions, sleep-wake cycle irregularity, and increased / decreased psychomotor activity. In its etiology; Many factors play a role, from alcohol to substance poisoning, from metabolic causes to infections and even from surgical operations to hospitalization. In the hyperactive delirium type occurring in three types as hyperactive, hypoactive and mixed; While the hypoactive type of agitation, hallucination, and disorientation are prominent, more introversion, lethargy and decreased sleep-wakefulness are observed. In mixed-type delirium, the patient can have symptoms of both types. Delirium is a very serious health

problem affecting 10-80% of patients. Therefore, the characteristics of delirium and the factors that cause its development should be well known by healthcare professionals, especially nurses. Because it resembles many diseases, symptoms and etiology can be mixed. In the literature, it is stated that by paying more attention to delirium and acting in the light of evidence-based information, negative consequences that may lead to death can be prevented. This can only be achieved by providing adequate information and putting it into practice. Studies have revealed that delirium is perceived as a normal process in patients hospitalized in nurses' intensive care units. In addition, half of the nurses mentioned the complexity of the scales applied and the fact that the patients were not able to evaluate delirium properly due to being intubated. This situation shows that the delirium picture is not perceived and evaluated correctly by the nurses. However, in delirium management, there is a need for a quality and holistic nursing care. First of all, delirium should be distinguished from drug intoxication, depression, and drug withdrawal. For this, the history of the patient's substance use and psychological state should be taken. If the clinical situation is not caused by substance withdrawal or psychological factors, planning cognitive interventions, making environmental adjustments, providing physiological support and early mobilization of the patient are among the most important initiatives of the process. Other evidence-based practices include relief of pain, elimination of stimulus deprivation, regulation of sleep pattern and fluid-electrolyte balance, minimal sedation to patients on mechanical ventilators, and avoidance of multiple drug use. It was stated that nurses who do not manage this process well, mostly resort to physical restraint and medication use. In addition, studies show that nurses experience difficulties, especially due to the destructive behaviors of patients with hyperactive delirium. The behaviors of these patients such as yelling, hitting, scratching and climbing to bed cause nurses to experience many negative emotions such as fear, anxiety, loss of morale and motivation, stress, and the feeling of failure, and problems related to safety. It is inevitable that nurses who cannot manage these negativities well and put them on their own lives, to see psychosocial problems, to cope with delirium patients inadequate and to provide insufficient care. For this reason, it is very important for nurses to know delirium well, to direct interventions, to manage the stressful environment with their knowledge and skills, to make their planning with scientific knowledge and to integrate it into care.

Keywords: *Delirium; Intensive care; Nursing; Nursing approach*

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, krmzmeryem9@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, özgepekiniseri@gmail.com

2020
INTERNATIONAL YEAR
OF THE NURSE AND
THE MIDWIFE

26-29 KASIM 2020

I. LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELİK ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

**BİLDİRİ GÖNDERİMİ VE
AYRINTILI BİLGİ**

lishemarsem.omu.edu.tr

